

SÉANCE DU MARDI 5 MARS 1996

VERGADERING VAN DINSDAG 5 MAART 1996

SOMMAIRE :

- CONGÉS :
Page 620.
- EXCUSÉS :
Page 620.
- COMMUNICATION :
Page 620.
Cour d'arbitrage.
- SCISSION DE LA PROVINCE DE BRABANT — COMPTES DE L'ANCIENNE PROVINCE :
Page 620.
- PROPOSITION DE RÉOLUTION (Dépôt et prise en considération) :
M. Erdman et consorts. — Proposition de résolution sur les attentats en Israël.
Orateurs : **M. le Président, Mme Willame-Boonen**, p. 621.
- PROJETS DE LOI (Discussion) :
Projet de loi portant assentiment à l'accord de coopération entre l'État fédéral, les Communautés et les Régions relatif aux modalités de conclusion des traités mixtes, signé à Bruxelles le 8 mars 1994.
Discussion générale. — *Orateurs* : **M. Hostekint**, rapporteur, **Mme Willame-Boonen, MM. Ceder, Anciaux, M. Derycke**, ministre des Affaires étrangères, p. 621.
Discussion et vote des articles, p. 622.
Projet de loi portant assentiment à l'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république du Chili concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, et protocole, signés à Bruxelles le 15 juillet 1992.
Discussion générale, discussion et vote des articles, p. 623.

INHOUDSOPGAVE :

- VERLOF :
Bladzijde 620.
- VERONTSCHULDIGD :
Bladzijde 620.
- MEDEDELING :
Bladzijde 620.
Arbitragehof.
- SPLITSING VAN DE PROVINCIE BRABANT — REKENINGEN VAN DE VOORMALIGE PROVINCIE :
Bladzijde 620.
- VOORSTEL VAN RESOLUTIE (Indiening en inoverwegingneming) :
De heer Erdman c.s. — Voorstel van resolutie over de aanslagen in Israël.
Sprekers : **de Voorzitter, mevrouw Willame-Boonen**, blz. 621.
- WETSONTWERPEN (Bespreking) :
Wetsontwerp houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen, ondertekend te Brussel op 8 maart 1994.
Algemene beraadslaging. — *Sprekers* : **de heer Hostekint**, rapporteur, **mevrouw Willame-Boonen, de heren Ceder, Anciaux, de heer Derycke**, minister van Buitenlandse Zaken, blz. 621.
Bespreking en stemming over de artikelen, blz. 622.
Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Chili inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, en protocol, ondertekend te Brussel op 15 juli 1992.
Algemene beraadslaging, bespreking en stemming over de artikelen, blz. 623.

Projet de loi portant assentiment à l'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république de Bolivie concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, fait à Bruxelles le 25 avril 1990.

Discussion générale, discussion et vote des articles, p. 623.

Projet de loi portant assentiment à l'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république du Paraguay concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, signé à Bruxelles le 6 octobre 1992.

Discussion générale, discussion et vote des articles, p. 624.

Projet de loi portant assentiment à l'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république orientale de l'Uruguay concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, et protocole, signés à Bruxelles le 4 novembre 1991.

Discussion générale. — *Orateur*: **M. Boutmans**, p. 624.

Discussion et vote des articles, p. 624.

Projet de loi portant assentiment à l'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république de Chypre concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements et à l'échange de lettres, signé à Nicosie le 26 février 1991.

Discussion générale, discussion et vote des articles, p. 625.

Projet de loi portant assentiment à la Convention entre le royaume de Belgique et la République gabonaise tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, signée à Bruxelles le 14 janvier 1993.

Discussion générale, discussion et vote des articles, p. 625.

Projet de loi portant assentiment à la Convention entre le royaume de Belgique et la république arabe d'Égypte tendant à éviter les doubles impositions et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, signée au Caire le 3 janvier 1991.

Discussion générale, discussion et vote des articles, p. 626.

Projet de loi relative à la participation de la Belgique à la huitième augmentation générale des ressources de la Banque interaméricaine de Développement.

Discussion générale. — *Orateurs*: **MM. Hotyat**, rapporteur, **Hatry**, **M. Maystadt**, Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur, p. 643.

Discussion et vote des articles, p. 645.

PROPOSITIONS (Discussion et vote):

Proposition de résolution relative à la reprise des relations bilatérales entre la Belgique et le Zaïre.

Discussion. — *Orateurs*: **M. Devolder**, rapporteur, **Mmes Mayence-Goossens**, **Thijs**, **M. Goris**, **Mme Willame-Boonen**, **MM. Hostekint**, **Ceder**, **Anciaux**, **M. Derycke**, ministre des Affaires étrangères, p. 626.

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Bolivia inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, gedaan te Brussel op 25 april 1990.

Algemene beraadslaging, bespreking en stemming over de artikelen, blz. 623.

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Paraguay inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Brussel op 6 oktober 1992.

Algemene beraadslaging, bespreking en stemming over de artikelen, blz. 624.

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Oosterse republiek Uruguay inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, en protocol, ondertekend te Brussel op 4 november 1991.

Algemene beraadslaging. — *Spreker*: **de heer Boutmans**, blz. 624.

Bespreking en stemming over de artikelen, blz. 624.

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Cyprus inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen en met de uitwisseling van brieven, ondertekend te Nicosia op 26 februari 1991.

Algemene beraadslaging, bespreking en stemming over de artikelen, blz. 625.

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen het koninkrijk België en de republiek Gabon tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, ondertekend te Brussel op 14 januari 1993.

Algemene beraadslaging, bespreking en stemming over de artikelen, blz. 625.

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen het koninkrijk België en de Arabische republiek Egypte tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, ondertekend te Kaïro op 3 januari 1991.

Algemene beraadslaging, bespreking en stemming over de artikelen, blz. 626.

Wetsontwerp betreffende de deelneming van België aan de achtste algemene verhoging der werkmiddelen van de Interamrikaanse Ontwikkelingsbank.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: **de heren Hotyat**, rapporteur, **Hatry**, **de heer Maystadt**, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel, blz. 643.

Bespreking en stemming over de artikelen, blz. 645.

VOORSTELLEN (Bespreking en stemming):

Voorstel van resolutie betreffende de hervatting van de bilaterale betrekkingen tussen België en Zaïre.

Beraadslaging. — *Sprekers*: **de heer Devolder**, rapporteur, **de dames Mayence-Goossens**, **Thijs**, **de heer Goris**, **mevrouw Willame-Boonen**, **de heren Hostekint**, **Ceder**, **Anciaux**, **de heer Derycke**, minister van Buitenlandse Zaken, blz. 626.

Proposition tendant à créer une commission d'enquête parlementaire chargée d'examiner l'affectation des fonds de la coopération au développement et le fonctionnement de l'AGCD.

Discussion. — *Orateurs*: **MM. Hostekint**, rapporteur, **Anciaux, Vandenberghe, Staes, Mmes Sémer, Willame-Boonen, MM. Destexhe, Goris, Ceder**, p. 633.

Proposition de résolution sur les attentats en Israël.

Discussion. — *Orateurs*: **MM. Erdman, Foret, Mme Lizin, MM. Coveliers, Vandenberghe, Nothomb, Boutmans, Anciaux, Jonckheer, M. Derycke**, ministre des Affaires étrangères, p. 636.

Vote, p. 640.

Proposition de loi abrogeant le précompte immobilier pour la communauté non confessionnelle.

Discussion générale. — *Orateurs*: **MM. Moens**, rapporteur, **Hotyat, Weyts, Mme Willame-Boonen, M. Verreycken, M. Maystadt**, Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur, p. 640.

Discussion des articles et vote de l'article premier, p. 642.

DEMANDE D'EXPLICATIONS (Discussion):

Demande d'explications de M. Poty au Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur sur « le retard des versements aux communes des additionnels aux impôts fédéraux ».

Orateurs: **MM. Poty, Goris, Caluwé, M. Maystadt**, Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur, p. 646.

PROPOSITION DE RÉOLUTION (Dépôt):

Page 648.

Mme Lizin. — Proposition de résolution relative à la situation des Kurdes au Kurdistan.

Voorstel tot instelling van een parlementaire commissie van onderzoek naar de besteding van de gelden van ontwikkelingssamenwerking en de werking van het ABOS.

Beraadslaging. — *Sprekers*: **de heren Hostekint**, rapporteur, **Anciaux, Vandenberghe, Staes, de dames Sémer, Willame-Boonen, de heren Destexhe, Goris, Ceder**, blz. 633.

Voorstel van resolutie over de aanslagen in Israël.

Beraadslaging. — *Sprekers*: **de heren Erdman, Foret, mevrouw Lizin, de heren Coveliers, Vandenberghe, Nothomb, Boutmans, Anciaux, Jonckheer, de heer Derycke**, minister van Buitenlandse Zaken, blz. 636.

Stemming, blz. 640.

Wetsvoorstel tot opheffing van de onroerende voorheffing voor de niet-confessionele gemeenschap.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: **de heren Moens**, rapporteur, **Hotyat, Weyts, mevrouw Willame-Boonen, de heer Verreycken, de heer Maystadt**, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel, blz. 640.

Bespreking van de artikelen en stemming over artikel 1, blz. 642.

VRAAG OM UITLEG (Bespreking):

Vraag om uitleg van de heer Poty aan de Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel over « achterstallige betaling aan de gemeenten van de opcentiemen op de belastingen ».

Sprekers: **de heren Poty, Goris, Caluwé, de heer Maystadt**, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel, blz. 646.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE (Indiening):

Bladzijde 648.

Mevrouw Lizin. — Voorstel van resolutie betreffende de situatie van de Koerden in Koerdistan.

PRÉSIDENCE DE M. SWAELEN, PRÉSIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 15 m.
De vergadering wordt geopend om 14 h 15 m.

CONGÉS — VERLOF

MM. Hazette et Verhofstadt, en mission à l'étranger, demandent un congé.

Verlof vragen: de heren Hazette en Verhofstadt, met opdracht in het buitenland.

— Ces congés sont accordés.

Dit verlof wordt toegestaan.

EXCUSÉS — VERONTSCHULDIGD

Mme Maximus, en mission à l'étranger, et M. Bock, pour raisons administratives, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: mevrouw Maximus, met opdracht in het buitenland, en de heer Bock, om administratieve redenen.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

MEDEDELING — COMMUNICATION

Arbitragehof — Cour d'arbitrage

De Voorzitter. — Met toepassing van artikel 77 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de Voorzitter van de Senaat van:

1. De prejudiciële vraag over artikel 335, § 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk (rolnummer 925);

En application de l'article 77 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au Président du Sénat:

1. La question préjudicielle concernant l'article 335, § 3, alinéa 1er, du Code civil, posée par le Tribunal de première instance de Courtrai (numéro du rôle 925);

2. De prejudiciële vraag over artikel 21, eerste lid, van het Wetboek van strafvordering, gesteld door de Correctionele Rechtbank van Charleroi (rolnummer 935).

2. La question préjudicielle concernant l'article 21, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, posée par le Tribunal correctionnel de Charleroi (numéro du rôle 935).

— Voor kennisgeving aangenomen.

Pris pour notification.

SPLITSING VAN DE PROVINCIE BRABANT —
REKENINGEN VAN DE VOORMALIGE PROVINCIE

SCISSION DE LA PROVINCE DE BRABANT —
COMPTES DE L'ANCIENNE PROVINCE

De Voorzitter. — Artikel 228 van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur heeft de provinciewet met een titel XI aangevuld, handelend over bijzondere en overgangsbepalingen in verband met Brabant. Artikel 140bis, § 1, van die overgangsbepalingen schrijft voor dat, in afwijking van artikel 66 van de provinciewet, de Senaat de rekeningen van de provincie Brabant vaststelt voor het jaar 1994 en eventueel voor de voorgaande jaren. Tevens wordt voorgescreven dat die rekeningen aan de Senaat worden voorgelegd samen met de opmerkingen van het Rekenhof.

L'article 228 de la loi ordinaire du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'État a complété la loi provinciale en y insérant un titre XI contenant des dispositions particulières et transitoires relatives au Brabant. L'article 140bis, § 1er, de ces dispositions transitoires prévoit que, par dérogation à l'article 66 de la loi provinciale, le Sénat arrête les comptes de la province de Brabant pour l'année 1994 et les années antérieures, s'il échet. Il dispose également que les comptes sont soumis au Sénat avec les observations de la Cour des comptes.

Met toepassing van deze bepalingen heeft het Rekenhof aan de Senaat overgezonden, zijn verslagen over de betreffende begrotingsrekeningen 1994 en 1995, zoals deze hem door het college van vereffenaars van de voormalige provincie Brabant werden bezorgd.

C'est en application de ces dispositions que la Cour des comptes a fait parvenir au Sénat ses rapports sur les comptes budgétaires 1994 et 1995, tels que ceux-ci lui avaient été transmis par le collège des liquidateurs de l'ancienne province du Brabant.

— Verwezen naar de commissie voor de Binnenlandse en Administratieve Aangelegenheden.

Renvoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Indiening en inoverwegingneming

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

Dépôt et prise en considération

De Voorzitter. — De heer Erdman c.s. heeft een voorstel van resolutie ingediend over de aanslagen in Israël.

M. Erdman et d'autres membres ont déposé une proposition de résolution sur les attentats en Israël.

De tekst werd rondgedeeld.

Le texte a été distribué.

De commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden stelt voor dit voorstel onmiddellijk in overweging te nemen en de bespreking aan te vatten zonder verwijzing naar de bevoegde commissie. Ik stel voor die bespreking te houden omstreeks 15 uur 30.

La commission du Travail parlementaire propose de procéder immédiatement à la prise en considération de cette proposition dont le texte a été déposé sur vos bancs et d'en discuter sans renvoi préalable à la commission compétente, vers 15 heures 30. (*Assentiment.*)

Het voorstel van resolutie is dus in overweging genomen. We zullen het deze namiddag bespreken.

La proposition de résolution est donc prise en considération et sera discutée cet après-midi.

La parole est à Mme Willame.

Mme Willame-Boonen (PSC). — Monsieur le Président, nous serons donc amenés à nous prononcer aujourd'hui sur cette proposition de résolution. Cependant, étant donné le nombre de commissions qui doivent se réunir ce jour, certains de nos collègues seront dans l'impossibilité de nous rejoindre en séance publique, ce qui est dommage vu la nature du sujet traité!

M. le Président. — En principe, les séances publiques ont priorité sur les réunions de commissions. Avant de nous prononcer sur cette proposition, nous préviendrons les collègues retenus en commission, afin de leur permettre de prendre part au vote.

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET HET SAMENWERKINGSAKKOORD TUSSEN DE FEDERALE STAAT, DE GEMEENSCHAPPEN EN DE GEWESTEN OVER DE NADERE REGELEN VOOR HET SLUITEN VAN GEMENGDE VERDRAGEN, ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 8 MAART 1994

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD DE COOPÉRATION ENTRE L'ÉTAT FÉDÉRAL, LES COMMUNAUTÉS ET LES RÉGIONS RELATIF AUX MODALITÉS DE CONCLUSION DES TRAITÉS MIXTES, SIGNÉ À BRUXELLES LE 8 MARS 1994

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het wetsontwerp houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen, ondertekend te Brussel op 8 maart 1994.

Nous abordons l'examen du projet de loi portant assentiment à l'accord de coopération entre l'État fédéral, les Communautés et les Régions relatif aux modalités de conclusion des traités mixtes, signé à Bruxelles le 8 mars 1994.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Hostekint (SP), rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, het wetsontwerp houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten over de nadere regelen voor het sluiten van Gemengde Verdragen, ondertekend te Brussel op 8 maart 1994, werd door de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen uitvoerig besproken op de bijeenkomst van 6 februari 1996. De commissie werd door de minister van Buitenlandse Aangelegenheden uitgebreid ingelicht over het belang van dit samenwerkingsakkoord. De artikelen 167, 168 en 169 van de Grondwet, alsook de bijzondere wet van 5 mei 1993 betreffende de internationale betrekkingen van de Gemeenschappen en de Gewesten bevestigen twee fundamentele principes inzake het verdragsrecht. Allereerst is er het beginsel van het autonoom recht van de Gemeenschappen en de Gewesten om verdragen te sluiten over aangelegenheden die tot hun exclusieve bevoegdheid behoren. In de tweede plaats is er de noodzaak van een coherent Belgisch buitenlands beleid.

De grondwetgever heeft inzake het sluiten van verdragen in artikel 167 van de Grondwet enkel de grote lijnen vastgelegd. De nadere regelgeving inzake de exclusieve en de gemengde verdragen werd overgedragen aan de bijzondere wetgever. Voor de exclusieve verdragen werd dit geregeld in de bijzondere wet van 5 mei 1993, maar hetzelfde is niet gebeurd voor de gemengde verdragen noch voor de verdragen die niet uitsluitend betrekking hebben op domeinen die tot de exclusieve bevoegdheid van Gewesten en Gemeenschappen behoren. Deze taak werd overgedragen aan de nationale overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten die daartoe een samenwerkingsakkoord moeten sluiten. Het ontwerp van wet dat wij vandaag bespreken moet dit mogelijk maken.

Het hoofddoel van het samenwerkingsakkoord is het uitwerken van het kader en de gepaste regelingen om de samenwerking tussen de federale, de gewestelijke en de gemeenschaps-overheden te organiseren, rekening houdend met hun respectieve bevoegdheden inzake het gezamenlijk sluiten van gemengde verdragen.

De tekst van het akkoord werd opgebouwd rond de verschillende fasen van het sluiten van een verdrag, te weten de onderhandeling, de ondertekening, de instemming, de bekrachtiging, de toetreding, de publicatie in het *Belgisch Staatsblad*, de eventuele registratie bij de Verenigde Naties en tenslotte de bewaring van de originele teksten en de slotbepaling.

De informatiefase is een essentieel onderdeel van de samenwerking, omdat zowel de federale overheid als de gewestelijke en gemeenschaps-overheden elkaar op de hoogte moeten brengen van hun intentie om onderhandelingen aan te vatten of om zich bij onderhandelingen aan te sluiten. Dit is essentieel om een samenhangend buitenlands beleid mogelijk te maken.

Heel wat commissieleden hadden specifieke vragen rond de toepassing en de juiste interpretatie van het samenwerkingsakkoord. Uiteindelijk werden de artikelen 1 en 2 en het wetsontwerp in zijn geheel, met eenparigheid van de 11 aanwezige leden van de commissie aangenomen.

M. le Président. — La parole est à Mme Willame.

Mme Willame-Boonen (PSC). — Monsieur le Président, la discussion d'aujourd'hui, qui porte sur les modalités des conclusions des traités mixtes, est une matière régie par les dispositions de l'article 167, paragraphes 2 et 3, de la Constitution: c'est au législateur qu'il revient de définir, par une loi spéciale, les modalités de conclusion de traités, et non au pouvoir exécutif, au moyen d'un accord de coopération. L'origine de l'accord de coopération se trouve dans la loi spéciale du 5 mai 1993. Ainsi, le législateur est appelé à donner son assentiment à cet accord de coopération dont le texte a été rédigé en concertation étroite avec les Gouvernements fédéral, communautaires et régionaux. Texte peu simple, pour lequel, je le présume, la concertation s'est faite de manière extrêmement complexe, vu la double réalité de l'autonomie des Communautés et Régions, la nécessaire cohérence d'une politique étrangère commune et le fait qu'il s'agit non de grands principes précisés dans la loi, mais de règles précises de fonctionnement.

Il est certain que cet accord fait partie des accords de coopération obligatoires en vertu des dispositions légales et constitutionnelles. Il est nécessaire au bon fonctionnement des institutions en matière de relations extérieures et, en l'occurrence, de la conclusion des traités mixtes.

Je souhaite néanmoins attirer votre attention sur le fait que cet accord de coopération aura des effets rétroactifs. La phase d'information est donc primordiale. L'État a le devoir d'informer, d'une manière large, les Communautés et Régions sur tous les aspects de la politique étrangère de l'autorité fédérale. Le Sénat a aussi un rôle important à jouer à ce niveau.

Le groupe PSC est bien conscient qu'un refus éventuel de l'une des assemblées parlementaires de ratifier l'accord engendrerait un chaos juridique important, surtout au niveau du droit des traités, mais formule néanmoins certains souhaits afin d'améliorer les procédures et les méthodes d'élaboration et de conclusion de traités mixtes.

Nous espérons en effet que la formule de la Conférence interministérielle de la Politique étrangère restera souple et qu'elle permettra à chaque partie de voir ses intérêts bien représentés. Nous souhaitons également qu'elle ne nuise pas à l'efficacité de la conduite des relations internationales et qu'elle soit le lieu de négociations où la loyauté entre les institutions fédérales et fédérées l'emporte, et ce dans le but d'éviter des blocages néfastes à chacun.

Tout en attendant l'adoption du projet par une série d'entités fédérées, dont la Communauté française — le Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale auquel j'appartiens s'est déjà prononcé —, le groupe PSC votera en faveur du projet soumis à notre assentiment.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Ceder.

De heer Ceder (VI. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, «Brussel is geen derde Gewest geworden» wisten de Vlaamse onderhandelaars ons toendertijd te melden. Brussel zou geen derde Gewest worden, maar zou een speciale hoofdstedelijke status krijgen. Wij hadden het anders begrepen en wij hadden gelijk. Het wordt vandaag weer bevestigd: Brussel is het derde Gewest.

In artikel 5 van het akkoord staat: «De vertegenwoordigers van de diverse betrokken overheden onderhandelen op voet van gelijkheid.» Zover is het gekomen. Het derde Gewest Brussel kan nu als volwaardige partner deelnemen aan het sluiten van gemengde verdragen. Dit is onaanvaardbaar voor ons en voor iedereen die het goed meent met de Vlaamse aanspraken op Brussel en een eerste reden om tegen te stemmen.

Een en ander zal natuurlijk geen verbazing wekken. Dit ontwerp vloeit voort uit een voor Vlaanderen nefaste staatsvorming die wij steeds hebben bestreden. Dat is dus een tweede reden om tegen te stemmen.

Het Vlaamse politieke establishment houdt graag de illusie in leven dat Vlaanderen en België op hetzelfde niveau leven. Artikel 3 van dit ontwerp bewijst dat er wel degelijk een hiërarchische rangorde ten voordele van België blijft bestaan. Voor ons een derde en laatste reden om tegen te stemmen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Anciaux.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de Voorzitter, het wetsontwerp vloeit inderdaad voort uit het Sint-Michielsakkoord dat een belangrijke bijdrage heeft geleverd tot de staatsvorming. De Gewesten en Gemeenschappen kregen binnen de exclusieve bevoegdheden ook de bevoegdheid om internationale verdragen te sluiten en binnen de gemengde bevoegdheden moest er een verplicht samenwerkingsakkoord tot stand komen tussen de verschillende instellingen, die op voet van gelijkheid een akkoord dienden te bereiken. Bij gebrek aan een dergelijk akkoord zou er ook geen standpunt kunnen worden ingenomen.

Dit is echter slechts de aanzet tot een onmiskenbare en niet af te remmen evolutie. Het huidige Belgische immobilisme op sociaal en economisch vlak en op tal van andere domeinen zal ongetwijfeld nog verdere fasen in de staatsvorming noodzakelijk maken. Wij kunnen het ons niet meer veroorloven dat België

synoniem blijft van immobilisme en van een onvoorstelbaar conservatisme, wat de welvaart en het welzijn van de gewone Vlaming en Waal steeds meer op de helling zet. Ook de inspraak van Vlaanderen en Wallonië op het internationale vlak zal verder moeten worden geregeld. Dit ontwerp luidt dan ook maar een tussenfase in.

Het is vanzelfsprekend dat het Belgisch niveau in de toekomst aan belang zal verliezen en dat Vlaanderen en Wallonië samen zullen bepalen welke materies zij samen nog wensen te regelen. Zij zullen, elk voor zich, een volledige bevoegdheid moeten krijgen om op internationaal vlak op te treden. Ik ben het er enigszins mee eens dat het Brussels Gewest niet op gelijke voet mag komen met Vlaanderen en Wallonië. Dat is momenteel inderdaad nog niet het geval want op het ogenblik wordt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zowel door een Vlaming als door een Franstalige vertegenwoordigd. Bijgevolg kan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest niet worden beschouwd als een vijand, die samen met Wallonië optreedt tegen Vlaanderen. De Vlamingen moeten Brussel veeleer beschouwen als een onmisbaar instrument om de Vlaamse ontvoogding en autonomie tot stand te doen komen. Brussel moet daarom op een positieve manier worden bekeken en worden beschouwd als een exponent tot samenwerking tussen de twee Gemeenschappen van dit land.

Deze overeenkomst is een stap in de goede richting. Zij zal op termijn echter niet voldoende verregaand blijken te zijn. In de toekomst moet de rechtstreekse inspraak van de twee Gemeenschappen meer gewicht krijgen.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Derycke.

De heer Derycke, minister van Buitenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de rapporteur voor zijn uitstekend verslag. Ik dank tevens alle leden die zich in de commissie en in de plenaire vergadering met dit belangrijke ontwerp hebben ingelaten voor hun inzet en hun evolutief begrip ten opzichte van een voor België niet onbelangrijk probleem in het licht van de derde fase van de staatsvorming.

Ik ben relatief tevreden met deze oplossing, hoewel zij zeker niet volmaakt is. Men moet echter toegeven dat dit vrij zware onderhandelingsinstrument op het eerste gezicht schijnt te werken. Over het gemengd of het niet-gemengd karakter werden tot nu toe altijd bevredigende oplossingen bereikt in de commissie. In zijn nieuwe vorm is België zich dus bewust van zijn gemeenschappelijke verantwoordelijkheid ten opzichte van het buitenland om de verdragen, die in de internationale rechtsorde voortdurend aan belang winnen, op een positieve manier te behandelen.

Zeggen dat België in zijn sociaal, economisch en cultureel leven steeds meer te maken zal krijgen met multilaterale gegevens en met het sluiten van verdragen, is een open deur instampen. Later zal blijken of dit samenwerkingsakkoord een eindpunt is in de evolutie. De wetgever zal hierover te gepasten tijde beslissen. Ik herhaal dat ik niet ontevreden ben over het tot stand komen van dit compromis.

Ten aanzien van de senator van het Vlaams Blok wil ik nog opmerken dat de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie niet beschikt over een verdragsluitende bevoegdheid. Wij hebben het echter wijs geoordeeld deze commissie te betrekken bij het onderhandelingsmandaat omdat zij eveneens te maken heeft met de gemeenschappelijke belangen van België ten opzichte van het buitenland.

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het wetsontwerp.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77, eerste lid, 10°, van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 77, alinéa 1er, 10°, de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. Het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen, ondertekend te Brussel op 8 maart 1994, zal volkomen uitwerking hebben.

Art. 2. L'accord de coopération entre l'État fédéral, les Communautés et les Régions relatif aux modalités de conclusion des traités mixtes, signé à Bruxelles le 8 mars 1994, sortira son plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — We stemmen later over het wetsontwerp in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD ENTRE L'UNION ÉCONOMIQUE BELGO-LUXEMBOURGEOISE ET LA RÉPUBLIQUE DU CHILI CONCERNANT L'ENCOURAGEMENT ET LA PROTECTION RÉCIPROQUES DES INVESTISSEMENTS, ET PROTOCOLE, SIGNÉS À BRUXELLES LE 15 JUILLET 1992

Discussion générale et vote des articles

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE OVEREENKOMST TUSSEN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE EN DE REPUBLIEK CHILI INZAKE DE WEDERZIJDSE BEVORDERING EN BESCHERMING VAN INVESTERINGEN, EN PROTOCOL, ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 15 JULI 1992

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant assentiment à l'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république du Chili concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, et protocole, signés à Bruxelles le 15 juillet 1992.

Wij vatten de bespreking aan van het wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Chili inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, en protocol, ondertekend te Brussel op 15 juli 1992.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

M. Mahoux, rapporteur, se réfère à son rapport.

Personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Daar niemand het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het wetsontwerp.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77, eerste lid, 6°, van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 77, alinéa 1er, 6°, de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. De Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Chili inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, en protocol, ondertekend te Brussel op 15 juli 1992, zal volkomen uitwerking hebben.

Art. 2. L'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république du Chili concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, et protocole, signés à Bruxelles le 15 juillet 1992, sortira son plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen later over het wetsontwerp in zijn geheel.

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD ENTRE L'UNION ÉCONOMIQUE BELGO-LUXEMBOURGEOISE ET LA RÉPUBLIQUE DE BOLIVIE CONCERNANT L'ENCOURAGEMENT ET LA PROTECTION RÉCIPROQUES DES INVESTISSEMENTS, FAIT À BRUXELLES LE 25 AVRIL 1990

Discussion générale et vote des articles

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE OVEREENKOMST TUSSEN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE EN DE REPUBLIEK BOLIVIE INZAKE DE WEDERZIJDSE BEVORDERING, EN BESCHERMING VAN INVESTERINGEN, GEDAAN TE BRUSSEL OP 25 APRIL 1990

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant assentiment à l'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république de Bolivie concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, fait à Bruxelles le 25 avril 1990.

Wij vatten de bespreking aan van het wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Bolivië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, gedaan te Brussel op 25 april 1990.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

M. Mahoux, rapporteur, se réfère à son rapport.

Personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Daar niemand het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het wetsontwerp.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77, eerste lid, 6°, van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 77, alinéa 1er, 6°, de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. De Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Bolivië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, gedaan te Brussel op 25 april 1990, zal volkomen uitwerking hebben.

Art. 2. L'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république de Bolivie concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, fait à Bruxelles le 25 avril 1990, sortira son plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen later over het wetsontwerp in zijn geheel.

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD ENTRE L'UNION ÉCONOMIQUE BELGO-LUXEMBOURGEOISE ET LA RÉPUBLIQUE DU PARAGUAY CONCERNANT L'ENCOURAGEMENT ET LA PROTECTION RÉCIPROQUES DES INVESTISSEMENTS, SIGNÉ À BRUXELLES LE 6 OCTOBRE 1992

Discussion générale et vote des articles

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE OVEREENKOMST TUSSEN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE EN DE REPUBLIEK PARAGUAY INZAKE DE WEDERZIJDSE BEVORDERING EN BESCHERMING VAN INVESTERINGEN, ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 6 OKTOBER 1992

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant assentiment à l'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république du Paraguay concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, signé à Bruxelles le 6 octobre 1992.

Wij vatten de bespreking aan van het wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Paraguay inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Brussel op 6 oktober 1992.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

M. Mahoux, rapporteur, se réfère à son rapport.

Personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Daar niemand het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het wetsontwerp.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77, eerste lid, 6°, van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 77, alinéa 1er, 6°, de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. De Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Paraguay inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Brussel op 6 oktober 1992, zal volkomen uitwerking hebben.

Art. 2. L'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république du Paraguay concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, signé à Bruxelles le 6 octobre 1992, sortira son plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen later over het wetsontwerp in zijn geheel.

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD ENTRE L'UNION ÉCONOMIQUE BELGO-LUXEMBOURGEOISE ET LA RÉPUBLIQUE ORIENTALE DE L'URUGUAY CONCERNANT L'ENCOURAGEMENT ET LA PROTECTION RÉCIPROQUES DES INVESTISSEMENTS, ET PROTOCOLE, SIGNÉS À BRUXELLES LE 4 NOVEMBRE 1991

Discussion générale et vote des articles

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE OVEREENKOMST TUSSEN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE EN DE OOSTERSE REPUBLIEK URUGUAY INZAKE DE WEDERZIJDSE BEVORDERING EN BESCHERMING VAN INVESTERINGEN, EN PROTOCOL, ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 4 NOVEMBER 1991

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant assentiment à l'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république orientale de l'Uruguay concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, et protocole, signés à Bruxelles le 4 novembre 1991.

Wij vatten de bespreking aan van het wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Oosterse republiek Uruguay inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, en protocol, ondertekend te Brussel op 4 november 1991.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

M. Mahoux, rapporteur, se réfère à son rapport.

Het woord is aan de heer Boutmans.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, volgens mij is er een fout in de vertaling geslopen en moet «de Oosterse republiek Uruguay», de Oostelijke republiek Uruguay zijn. Het Franse «orientale» moet worden vertaald in «Oostelijke», in het Oosten gelegen.

De Voorzitter. — Mijnheer Boutmans, ik vermoed dat u gelijk heeft, maar een titel kan niet worden geamendeerd. Wij zullen het nakijken en de titel eventueel wijzigen.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het wetsontwerp.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77, eerste lid, 6°, van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 77, alinéa 1er, 6°, de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. De Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Oosterse republiek Uruguay inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, en protocol, ondertekend te Brussel op 4 november 1991, zal volkomen uitwerking hebben.

Art. 2. L'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république orientale de l'Uruguay concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, et protocole, signés à Bruxelles le 4 novembre 1991, sortira son plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen later over het wetsontwerp in zijn geheel.

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD ENTRE L'UNION ÉCONOMIQUE BELGO-LUXEMBOURGEOISE ET LA RÉPUBLIQUE DE CHYPRE CONCERNANT L'ENCOURAGEMENT ET LA PROTECTION RÉCIPROQUES DES INVESTISSEMENTS ET À L'ÉCHANGE DE LETTRES, SIGNÉ À NICOSIE LE 26 FÉVRIER 1991

Discussion générale et vote des articles

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE OVEREENKOMST TUSSEN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE EN DE REPUBLIEK CYPRUS INZAKE DE WEDERZIJDSE BEVORDERING EN BESCHERMING VAN INVESTERINGEN EN MET DE UITWISSELING VAN BRIEVEN, ONDERTEKEND TE NICOSIA OP 26 FEBRUARI 1991

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant assentiment à l'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république de Chypre concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements et à l'échange de lettres, signé à Nicosie le 26 février 1991.

Wij vatten de bespreking aan van het wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Cyprus inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen en met de uitwisseling van brieven, ondertekend te Nicosia op 26 februari 1991.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

M. Mahoux, rapporteur, se réfère à son rapport.

Personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Daar niemand het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het wetsontwerp.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77, eerste lid, 6°, van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 77, alinéa 1er, 6°, de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. De Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Cyprus inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, en de uitwisseling van brieven, ondertekend te Nicosia op 26 februari 1991, zullen volkomen uitwerking hebben.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1995-1996
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1995-1996

Art. 2. L'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république de Chypre concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, et l'échange de lettres, signés à Nicosie le 26 février 1991, sortiront leur plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen later over het wetsontwerp in zijn geheel.

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À LA CONVENTION ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET LA RÉPUBLIQUE GABONAISE TENDANT À ÉVITER LA DOUBLE IMPOSITION ET À PRÉVENIR L'ÉVASION FISCALE EN MATIÈRE D'IMPÔTS SUR LE REVENU ET SUR LA FORTUNE, SIGNÉE À BRUXELLES LE 14 JANVIER 1993

Discussion générale et vote des articles

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE OVEREENKOMST TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIË EN DE REPUBLIEK GABON TOT HET VERMIJDEN VAN DUBBELE BELASTING EN TOT HET VOORKOMEN VAN HET ONTGAAN VAN BELASTING INZAKE BELASTINGEN NAAR HET INKOMEN EN NAAR HET VERMOGEN, ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 14 JANUARI 1993

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant assentiment à la Convention entre le royaume de Belgique et la République gabonaise tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, signée à Bruxelles le 14 janvier 1993.

Wij vatten de bespreking aan van het wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen het koninkrijk België en de republiek Gabon tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, ondertekend te Brussel op 14 januari 1993.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

M. Mahoux, rapporteur, se réfère à son rapport.

Personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Daar niemand het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het wetsontwerp.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77, eerste lid, 6°, van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 77, alinéa 1er, 6°, de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. De Overeenkomst tussen het koninkrijk België en de republiek Gabon tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, ondertekend te Brussel op 14 januari 1993, zal volkomen uitwerking hebben.

Art. 2. La Convention entre le royaume de Belgique et la République gabonaise tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, signé à Bruxelles le 14 janvier 1993, sortira son plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen later over het wetsontwerp in zijn geheel.

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À LA CONVENTION ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET LA RÉPUBLIQUE ARABE D'ÉGYPTES TENDANT À ÉVITER LES DOUBLES IMPOSITIONS ET À PRÉVENIR L'ÉVASION FISCALE EN MATIÈRE D'IMPÔTS SUR LE REVENU, SIGNÉE AU CAIRE LE 3 JANVIER 1991

Discussion générale et vote des articles

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE OVEREENKOMST TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIË EN DE ARABISCHE REPUBLIEK EGYPTES TOT HET VERMIJDEN VAN DUBBELE BELASTING EN HET VOORKOMEN VAN HET ONTGAAN VAN BELASTING INZAKE BELASTINGEN NAAR HET INKOMEN, ONDERTEKEND TE KAIRO OP 3 JANUARI 1991

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant assentiment à la Convention entre le royaume de Belgique et la république arabe d'Égypte tendant à éviter les doubles impositions et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, signée au Caire le 3 janvier 1991.

Wij vatten de bespreking aan van het wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen het koninkrijk België en de Arabische republiek Egypte tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, ondertekend te Kaïro op 3 januari 1991.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

M. Mahoux, rapporteur, se réfère à son rapport.

Personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Daar niemand het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het wetsontwerp.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77, eerste lid, 6°, van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 77, alinéa 1er, 6°, de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. De Overeenkomst tussen het koninkrijk België en de Arabische republiek Egypte tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, ondertekend te Kaïro op 3 januari 1991, zal volkomen uitwerking hebben.

Art. 2. La Convention entre le royaume de Belgique et la république arabe d'Égypte tendant à éviter les doubles impositions et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, signée au Caire le 3 janvier 1991, sortira son plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen later over het wetsontwerp in zijn geheel.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE BETREFFENDE DE HERVATTING VAN DE BILATERALE BETREKKINGEN TUSSEN BELGIË EN ZAÏRE

Beraadslaging

PROPOSITION DE RÉSOLUTION RELATIVE À LA REPRISE DES RELATIONS BILATÉRALES ENTRE LA BELGIQUE ET LE ZAÏRE

Discussion

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het voorstel van resolutie betreffende de hervatting van de bilaterale betrekkingen tussen België en Zaïre.

Nous abordons l'examen de la proposition de résolution relative à la reprise des relations bilatérales entre la Belgique et le Zaïre.

Dit voorstel van resolutie luidt:

«De Senaat,

Overwegende dat er tussen België en Zaïre sedert 1990 geen duidelijke bilaterale betrekkingen meer bestaan, hoewel beide landen sedert vele jaren, dank zij een efficiënte samenwerking en wederzijds vertrouwen, vriendschapsbanden en geprivilegieerde betrekkingen met elkaar onderhouden;

Overwegende dat de grootste slachtoffers van deze situatie, die nu al 5 jaar voortduurt, voornamelijk de Zaïrese bevolking en de gepatriëerde Belgische ontwikkelingswerkers zijn; dat de Zaïrese bevolking het zwaar te verduren heeft als gevolg van het stopzetten van de samenwerking, terwijl de ontwikkelingswerkers zich in België bij het leger werklozen hebben gevoegd;

Gelet op de grote inspanningen die sinds 14 maanden door de Zaïrese regering van de heer Kengo wa Dondo geleverd worden om tegemoet te komen aan de eisen die de Belgische Regering als voorwaarde stelt voor een volledige hervatting van de bilaterale betrekkingen tussen beide Staten;

Overwegende dat de Zaïrese bevolking hoopt en ook rekt op een snelle hervatting van de genormaliseerde betrekkingen met België en dat die gedachte steeds meer weerklank vindt bij allerlei geleidingen van de Belgische samenleving;

— Meent dat het ogenblik gekomen is om de diplomatieke betrekkingen en de bilaterale samenwerking met Zaïre in al hun aspecten spoedig te hervatten;

— Verzoekt de Regering alles in het werk te stellen om deze doelstelling zo snel mogelijk te verwezenlijken, met name door de gemengde Belgisch-Zaïrese commissie nieuw leven in te blazen.»

«Le Sénat,

Considérant que depuis 1990, la Belgique et le Zaïre ont cessé d'entretenir des relations bilatérales claires alors que, depuis de nombreuses années, les deux pays avaient, par le truchement d'une coopération efficace et confiante, tissé entre eux des liens d'amitié et de relations privilégiés;

Considérant que les principales victimes de cette situation qui perdure depuis 5 ans sont essentiellement la population zaïroise et les coopérants belges rapatriés; que la première a payé un lourd tribut suite à l'abandon de la coopération, tandis que les seconds ont alourdi, en Belgique même, les rangs des chômeurs;

Considérant l'ampleur des efforts fournis depuis 14 mois par le gouvernement zaïrois de M. Kengo wa Dondo en vue de rencontrer les exigences posées par le Gouvernement belge en guise de préalable à une reprise pleine et entière des relations bilatérales entre les deux États;

Considérant que les sentiments d'espoir et d'attente manifestés par la population zaïroise quant à une reprise rapide des relations normalisées avec la Belgique rencontrent de plus en plus d'échos favorables dans des segments de plus en plus larges de la société belge;

— Estime que le moment est venu de reprendre rapidement les relations diplomatiques et de coopération bilatérales avec le Zaïre dans toutes leurs dimensions;

— Attend du Gouvernement et invite celui-ci à mettre tout en œuvre pour remplir cet objectif au plus tôt, notamment par la reprise de la grande commission mixte belgo-zaïroise. »

De beraadslaging is geopend.

La discussion est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Devolder (VLD), rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, in de inleidende uiteenzetting heeft de auteur van het voorstel gewezen op de oorzaken van de slechter geworden relatie met Zaïre. Een niet-gelijklopende interpretatie van kwijtschelding van schulden maakte dat in 1985 de betrekkingen met onze voormalige kolonie wankel werden.

Dank zij de bemiddeling van de koning van Marokko hoopte men op een verbetering van de betrekkingen. De dramatische gebeurtenissen van Lubumbashi doofden echter weerom elk sprankeltje hoop. Ons land formuleerde daarop een aantal voorwaarden die dienen te worden vervuld alvorens kan worden gedacht aan het hervatten van de bilaterale betrekkingen. De auteur van de resolutie is echter van oordeel dat die voorwaarden niet precies genoeg geformuleerd zijn en daarom reeds in het euvel van de subjectiviteit vervallen. Dat is de reden waarom het voorstel alle verwezenlijkingen van de regering-Kengo gedurende het laatste jaar vermeldt.

Tijdens de bespreking tekenden zich al gauw diverse opinies af. Algemeen beschouwd was men van oordeel dat de contacten tussen België en Zaïre niet onvoorwaardelijk kunnen worden hervat. Diverse leden brachten echter schakeringen aan in de kracht en de scherpte van de voorwaarden. Het meest extreme standpunt trok de huidige voorwaarden helemaal in twijfel. Een herstructurering van het leger zou zowel op korte als op middellange termijn totaal onrealistisch zijn. Ook de eisen met betrekking tot vrije verkiezingen zouden niet realistisch zijn.

Uit de discussie bleek dat de commissie de mening toegedaan was dat de voorwaarden voor een hervatting van de bilaterale betrekkingen tussen België en Zaïre tot nu toe nog niet zijn vervuld. Wel was iedereen het ermee eens dat wegens de slechte toestand die in Zaïre heerst, humanitaire hulp absoluut noodzakelijk blijft. Sommige leden vonden dat een Senaatsdelegatie, die de situatie te velde beter zou kunnen evalueren, geen overbodige luxe is. De voorbereiding van zo een missie ligt echter zeer moeilijk, vooral wanneer het erop aan komt partners in Zaïre te kiezen. Men reageerde dan ook positief op de suggestie om in deze het advies van de minister van Buitenlandse Zaken te vragen.

In een omstandige uiteenzetting stelde de minister dat de situatie in Zaïre verre van rooskleurig is. De laatste maanden evolueert de toestand zelfs negatief. De financiële en economische maatregelen die zes maanden geleden nog leidden tot gunstige resultaten, zijn heden totaal teniet gedaan. Voorts is de cohesie binnen de Zaïrese politieke families ver zoek, waardoor nogal wat beloften van de Zaïrese regering niet worden ingelost. Het was ook een grote fout om monseigneur Monsengwo te verwijderen uit het voorzitterschap van het overgangsparlement.

De minister pleitte ten zeerste voor een Afrikaans initiatief inzake Centraal-Afrika. Hij had echter weinig hoop op resultaten van de Conferentie van Kaïro. Hij zegde dat de Belgische Regering wel nieuwe maatregelen zal nemen inzake Zaïre. Zo worden er nieuwe humanitaire projecten uitgewerkt en zal de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking een reeks maatregelen voorstellen in het kader van de indirecte bilaterale hulp.

De minister antwoordde aan de commissieleden dat rechtstreekse bilaterale hulp aan Zaïre onmogelijk is, omdat dit volgens de publieke opinie neerkomt op de verrijking van privépersonen. Bovendien wil de Zaïrese bevolking zelf klaarblijkelijk verkiezingen. Verkiezingen zijn trouwens onontbeerlijk om een nieuwe politieke klasse in het leven te roepen. Indien de Zaïrese bevolking besluit om massaal voor president Mobutu te stemmen, dan zullen de Regering en het Parlement echter gedwongen zijn een beslissing te nemen.

Aangezien de Zaïrese bevolking zich in een soort van «tweede circuit» heeft georganiseerd en dus niets van de politiek verwacht, is de minister ervan overtuigd dat de verkiezingen de toestand in Zaïre niet fundamenteel zullen wijzigen. In dit verband wordt er overigens nogmaals op gewezen dat België het enige land is dat in Zaïre vertegenwoordigd is. Zelfs de secretaris-generaal van de Verenigde Naties slaagt er niet meer in om een nieuwe gezant naar Zaïre te zenden.

In elke actie dient de Zaïrese bevolking centraal te staan. Een lid merkt op dat er bij de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking moet worden aangedrongen om bij de hervatting van deze samenwerking een evenwicht tussen de filosofische strekkingen in acht te nemen. Dit lid pleitte ook voor een actieve rol van de voormalige president van Tanzania, de heer Nyerere.

Uit de bespreking blijkt dat het heraanknopen van officiële betrekkingen tussen België en Zaïre slechts mogelijk is met inachtneming van bepaalde voorwaarden, zoals respect voor de rechten van de mens en het op gang brengen van het democratiseringsproces.

Er mag evenwel niet uit het oog worden verloren dat onze humanitaire hulp via niet-gouvernementele organisaties en universiteiten heel aanzienlijk is in Centraal-Afrika.

Het was overigens niet België, doch Zaïre, dat in 1990 de samenwerking opschortte. Daarom is de houding van onze Regering voorzichtig.

Er werd aangestipt dat deze resolutie acties van de Regering zou kunnen doorkruisen. Er werd dan ook overeengekomen om de problematiek van de ontwikkelingssamenwerking grondig te evalueren en om de Regering driemaandelijks te ondervragen over de evaluatie van de socio-politieke toestand in Zaïre.

De resolutie in haar geheel werd verworpen met acht tegen drie stemmen, bij één onthouding.

M. le Président. — La parole est à Mme Mayence.

Mme Mayence-Goossens (PRL-FDF). — Monsieur le Président, je ne reprendrai pas ici les nombreux arguments que j'ai tenté de développer en commission. Je reviendrai néanmoins brièvement sur l'introduction historique du sujet.

J'aimerais par ailleurs vous faire connaître les raisons profondes qui me poussent à vous inviter à examiner soigneusement cette proposition de résolution.

Je vous avouerai tout d'abord ma déception car j'avais imaginé qu'un tel sujet nous donnerait l'occasion de nous pencher sur l'importante matière que constitue la politique étrangère menée par la Belgique à l'égard d'un pays avec lequel nous entretenons des relations depuis de très nombreuses années. En fait, j'ai été forcée de constater que le nouveau Sénat a conservé les habitudes de l'ancienne institution. En effet, après de longues discussions, nous concluons à la nécessité d'un réexamen de la politique étrangère. Dans ces conditions, les initiatives parlementaires sont vaines et il ne nous reste plus qu'à espérer que les habitudes se modifieront, nous permettant ainsi de nous exprimer librement.

En outre, monsieur le ministre, j'ajoute que nos réflexions ne vous engageront à rien puisque nous ne disposons pas du moindre pouvoir susceptible de vous faire changer d'avis.

J'en viens aux deux principales raisons qui m'incitent à intervenir dans cette discussion. La première est sentimentale et personnelle. La seconde revêt un caractère beaucoup plus politique.

Vous savez que j'ai été ministre de la Coopération au Développement. J'ai assumé cette responsabilité avec enthousiasme et j'ai toujours veillé au bon accomplissement de cette coopération. Vous comprendrez dès lors que la situation actuelle me heurte, d'autant que j'estime qu'elle peut être corrigée. Par conséquent, durant l'exercice de mon mandat politique, j'essayerai de respecter les engagements que j'ai pris antérieurement.

Le 3 juillet 1985, j'ai eu le privilège d'assister au 25e anniversaire de l'indépendance avec quelques anciens responsables de la politique étrangère et de la politique de Coopération au Développement. À cette occasion, M. Harmel a adressé au président Mobutu une lettre contresignée par toutes les personnes présentes. Je vous en donnerai ultérieurement une lecture intégrale car elle

est assez intéressante. J'aimerais cependant en citer dès à présent un court paragraphe: « Il vous a plu de nous constituer les témoins du commencement de l'étape suivante. Nous souhaitons que, dans ce nouvel avenir, nos deux peuples, non seulement continuent à se respecter mutuellement et s'acceptent dans leurs différences, mais, ce serait trop peu, qu'ils demeurent surtout fraternels et s'aident autant qu'ils en sont capables. » Pour l'instant, je reste fidèle à ce double engagement.

J'en arrive à ma seconde raison, à caractère plus politique. Cette résolution m'est inspirée par une situation totalement incompréhensible à l'échelon de la politique de la Coopération au Développement. L'élément essentiel de nos relations bilatérales avec le tiers monde se trouve exclu ou traité — pour reprendre le terme utilisé par le ministre actuel en charge du département — de façon « atypique ». Le Zaïre a été autrefois notre partenaire principal, avec lequel nous partageons une histoire commune depuis quelque 85 ans. Actuellement, il est le seul à « bénéficier » d'un ostracisme unique, sans précédent parmi les 32 pays avec lesquels nous entretenons des relations de coopération. Sommes-nous tellement vertueux ou le Zaïre est-il plus critiquable que le reste du tiers monde? La question mérite une réflexion approfondie.

Nous sommes en présence d'une politique à deux vitesses. Pourtant, la légitimité du gouvernement zaïrois est reconnue par le Parlement de transition et le Haut Conseil de la République. L'ensemble de la communauté internationale l'a également reconnue. Or, la Belgique veut certes aider la population zaïroise mais uniquement par le canal des intermédiaires humanitaires ou académiques. Cette stratégie pêche par l'absence de tout contrôle parlementaire. Par ailleurs, ces milieux n'offrent pas toujours les garanties requises. Les exemples de l'ARC en France ou d'Infor Sida en Belgique devraient nous inciter à la prudence. Si nous voulons coopérer efficacement, nous devons apprendre à connaître notre interlocuteur, dialoguer franchement, en toute indépendance, choisir de commun accord les projets à réaliser, les évaluer, surveiller leur exécution, maîtriser leur coût. Cette façon de procéder serait bien plus rigoureuse. La commission mixte est l'instrument le plus couramment utilisé; libre à vous de lui donner un autre nom, table ronde par exemple.

Quoi qu'il en soit, je demande au Gouvernement d'élaborer un nouveau protocole engageant les deux États. Ce document peut contenir toutes les dispositions nécessaires en matière de droits de l'homme, de moyens utilisés, etc. Nous saurons ainsi à qui nous avons affaire et, en tant que Parlement, nous pourrions exercer un contrôle. Nous devons bien entendu respecter ce protocole et non le balayer du revers de la main à la moindre saute d'humeur, ainsi que nous l'avons fait en 1990. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Thijs.

Mevrouw Thijs (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, laat mij toe het standpunt van de CVP ten aanzien van dit voorstel van resolutie toe te lichten.

Waar het ons vandaag in de relaties met Zaïre in eerste instantie om gaat, is de schrijnende nood van de Zaïrese bevolking. De vraag die wij bijgevolg moeten beantwoorden, is op welke manier wij die nood het best kunnen lenigen. Wat wij zeker niet willen, is een corrupt regime of onderdrukking steunen. Het uiteindelijke doel moet zijn de democratisering en de vrede in dat land, want dat zijn de essentiële voorwaarden voor de verbetering van de levensomstandigheden van de bevolking.

De bedoelingen van de indianer zijn ongetwijfeld nobel, maar zijn wij niet wat ongeduldig? Nog maar pas heeft de Regering beslist de indirecte hulp aan Zaïre te hervatten, of een nieuw initiatief wordt reeds overwogen. Te snel insinueren dat België op het punt staat de officiële samenwerking en de ontwikkelingshulp van regering tot regering te hervatten, is nefast. Daarvoor is het nu nog te vroeg. Trouwens, wie heeft in 1990 de bilaterale samenwerking opgezegd? Zaïre toch zeker!

Ik wil mijn collega's suggereren de Regering een kans te geven de waarde van haar eerder genomen initiatief te bewijzen. De samenwerking via de NGO's biedt niet alleen de mogelijkheid de getroffen bevolking werkelijk te helpen, ze kan ook rust brengen onder een bevolking die naar adem snakt.

Recente gebeurtenissen op regeringsvlak in Zaïre tonen trouwens aan dat de Zaïrese overheid geen stabiele partner is en nopen ons tot voorzichtigheid. Het Zaïrese overheidsapparaat is ziek en directe bilaterale betrekkingen zijn daarvoor vandaag geen remedie.

Voor ons is het belangrijk om te zorgen voor de Zaïrese bevolking, die nood heeft aan gezondheidszorgen, honger lijdt en snakt naar vrede. De indirecte hulp moet daarom niet alleen worden gezien als een mogelijkheid, maar tevens als een plicht. Toch zijn in Zaïre krachten aanwezig die het streven naar democratie en naar vrijwaring van de mensenrechten een kans op slagen willen geven. Met deze mensen moeten wij de dialoog aangaan.

Democratische verkiezingen onder internationale controle moeten de weg banen voor al degenen die het als een eenzaak beschouwen om van Zaïre een gerespecteerd en leefbaar land te maken. Hierin ligt voor Zaïre een toekomst. Daarom is het van het allergrootste belang dat wij het plan van de staatssecretaris opgebouwd rond de gezondheidszorg, het onderwijs en de democratisering, van harte ondersteunen.

Indien wij de resolutie van mevrouw Mayence zouden steunen, zouden wij wellicht het plan van de staatssecretaris tekort doen. De uitnodiging van mevrouw Mayence om na te denken over onze toekomstige betrekkingen met Zaïre kan beantwoord worden met een debat rond de ontwikkelingssamenwerking in haar geheel.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Goris.

De heer Goris (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, het ter stemming liggend voorstel heeft in de daartoe bevoegde senaatscommissie aanleiding gegeven tot een ruime en diepgaande gedachtenwisseling. Centraal in de discussie stond de vraag of de voorwaarden voor het herstel van de bilaterale betrekkingen met Zaïre al dan niet gehandhaafd dienen te blijven en zo ja, hoe exact zij moeten worden toegepast.

Met abstractie van de visie van een zeer kleine minderheid die de vriendschapsbanden met onze vroegere kolonie als het ware onverhoeds weer wenste aan te halen, overheerste de mening dat het Zaïre van president Mobutu heden ten dage nog steeds een weinig coherent beleid voert zowel op institutioneel als op sociaal-economisch vlak. Ik bedoel hiermee geenszins dat de regering-Kengo helemaal niets onderneemt om de toestand te verbeteren. Terecht werd in de commissie op een aantal verbeteringen gewezen. Zo worden corrupte ambtenaren de laan uitgestuurd. We denken hierbij aan de gouverneur van de « Banque du Zaïre » of aan de vice-minister van Buitenlandse Zaken die betrokken was bij geldsmokkel.

De economische parameters vertonen weliswaar een positieve tendens, maar toch blijft het onverantwoord ons nu meteen in een nieuw avontuur met Zaïre te storten. Het is niet omdat de overheidsuitgaven min of meer overeenkomen met de gerealiseerde belastinginkomsten en omdat de inflatie werd teruggedrongen, dat we onverstoord de deur weer mogen openzetten, ik bedoel hoofdzakelijk de « politieke » deur. Dit kan immers pas wanneer het democratiseringsproces voldoende gevorderd is en er vrije verkiezingen worden gehouden. Op dit vlak is de Zaïrese regering helaas nogal wat beloften niet nagekomen.

Dit laatste is gedeeltelijk te wijten aan de vergissing die men beging om monseigneur Monsengwo het voorzitterschap van het overgangsparlement te ontnemen. Het onmiddellijke gevolg hiervan was dat de manoeuvreerruimte van de oppositie zienderogen verminderde, de persoonlijke macht van president Mobutu nog vergrootte en de positie van premier Kengo nog wankelbaarder werd dan ze al was.

Het hoeft geen betoog dat de financiële resultaten, die medio 1995 positief waren, daaronder meteen te lijden hadden. In dit verband heeft de minister in de commissie lezing gegeven van de verslagen van de Belgische ambassadeur in Kinshasa. Het gevaar van inflatie en van muntontwaarding dreigt opnieuw voor het economisch-institutioneel bestel, terwijl privé-personen zich opnieuw en manifester verrijken.

Voor de VLD is het dan ook duidelijk dat de diplomatieke betrekkingen en de bilaterale samenwerking met Zaïre slechts hervat kunnen worden op voorwaarde dat de rechten van de mens worden gerespecteerd, dat het leger wordt geherstructureerd, dat er onder toezicht van de internationale gemeenschap vrije verkiezingen komen en dat het monetair beleid onafhankelijk kan worden bepaald.

Dit betekent geenszins dat de noodlijdende bevolking aan haar vaak mensonterend en troosteloos lot moet worden overgelaten, integendeel zelfs. Via de humanitaire hulpverlening moeten de Zaïrese burgers op een directe wijze geholpen worden, meer nog dan nu het geval is. Deze hulpverlening dient echter meer gedifferentieerd te worden waardoor het zelfs mogelijk wordt kleine infrastructuurwerken te realiseren. Hiervoor is niet alleen politieke wil nodig, maar ook de steun van de financieel-economische belangengroepen. Ook zij kunnen en moeten een meer dan ruime bijdrage leveren tot de wederopbouw van Zaïre. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à Mme Willame.

Mme Willame-Boonen (PSC). — Monsieur le Président, aujourd'hui, nous sommes amenés à porter notre réflexion sur un sujet important. Il est inutile de rappeler ici l'historique des relations entre la Belgique et le Zaïre pour le prouver. Ce sujet n'est pas important seulement en raison du passé mais aussi en raison de l'avenir. C'est pourquoi nous ne voudrions pas que le débat s'inscrive, comme l'a dit Mme Mayence, dans une logique de majorité contre opposition car le sujet est trop important et dépasse ce schéma.

Nous devons examiner une proposition de résolution qui propose une reprise complète et inconditionnelle des relations entre la Belgique et le Zaïre. Nous ne doutons pas de la bonne volonté de l'auteur de cette proposition mais, dans le cas qui nous occupe, la bonne volonté ne suffit pas.

Nous aimerions, en préliminaire, soulever un point important. Aux termes de la Constitution belge, la conduite des relations extérieures est confiée au Roi et donc au Gouvernement. Il ne faudrait pas confondre les rôles. Il n'appartient pas au Parlement de dicter ses actes au Gouvernement. Les relations entre la Belgique et le Zaïre relèvent d'une problématique délicate qui demande la plus grande circonspection. Souhaiter la reprise d'une certaine coopération avec le Zaïre ne signifie certainement pas une reprise inconditionnelle des relations avec ce pays. De toute manière, il revient au Gouvernement d'apprécier. Je le répète encore une fois : ne confondons pas les rôles !

Bien qu'elle soit d'une certaine manière sympathique, cette proposition de résolution ne peut recueillir notre adhésion, car elle est, en premier lieu, irréaliste. Nous ne partageons pas les analyses de Mme Mayence. Bien qu'il ne nous appartienne pas de juger ici de l'efficacité du gouvernement zaïrois, il faut reconnaître les efforts du Premier ministre Kengo, notamment sur le plan économique. Certains résultats tangibles ont été atteints mais ils n'en restent pas moins très relatifs. Il faut d'ailleurs préciser que l'on juge une politique sur la base des résultats et non sur la base des efforts consentis.

Mme Mayence-Goossens (PRL-FDF). — Vous livrez-vous, dans le cadre de la coopération, au même exercice à l'égard de tous les pays ?

Mme Willame-Boonen (PSC). — Je parle du Zaïre, madame Mayence.

En deuxième lieu, cette proposition de résolution nous apparaît inopportune car elle affaiblit la position de négociation du Gouvernement belge. Ceux qui se rendent au Zaïre sont frappés par la grande pauvreté qui y règne. La déliquescence de l'État n'est plus à démontrer. Mais, il faut bien le dire, les premiers responsables de cette situation sont ceux qui ont gouverné le pays pendant ces trente dernières années. Il est faux d'imputer à la suspension de la coopération belge, et rien qu'à elle, l'état désastreux dans lequel se trouve le Zaïre. Le but poursuivi par le Gouvernement belge était d'exercer une pression qui engendrerait des réformes allant dans le sens de la démocratie. Or, ce n'est pas le cas. Monseigneur

Monsengwo a été écarté du perchoir. On annonce même un retour à la dictature. On peut se demander à juste titre si le Zaïre ne fait pas marche arrière.

En dernier lieu, cette proposition de résolution est prématurée. La situation qui avait provoqué la suppression de la coopération est toujours d'actualité. Aucun progrès significatif ne peut justifier la reprise de relations diplomatiques complètes. Non seulement cela récompenserait ceux qui n'ont rien voulu changer mais cela découragerait ceux qui travaillent à la démocratisation du Zaïre. Cette proposition contient donc les ferments d'un résultat pervers. De plus, la Belgique y perdrait son crédit.

Faut-il pour autant ne rien faire et baisser les bras ? Faut-il rejoindre la masse des pays qui ont cessé de s'intéresser à la situation de l'Afrique centrale ? Je ne le crois pas. Le Gouvernement semble être également de cet avis, les initiatives de M. Moreels le prouvent. Il ne faudrait pas voir, dans l'intérêt de la Belgique pour l'Afrique, la réminiscence d'une sorte de sentiment de culpabilité coloniale qui a été utilisée bien des fois par des dirigeants africains afin de cacher leur gabegie, ni une sorte de néo-colonialisme. Il faut que les relations entre la Belgique et le Zaïre soient celles de partenaires qui travaillent dans un état d'esprit d'intérêts mutuels bien compris. Les réactions passionnelles ne sont plus de mise.

Il faut reconnaître que la politique qui a été conduite jusqu'à présent n'atteint pas toujours les buts désirés : la suspension de la coopération a parfois nui à ceux-là mêmes que nous voulions aider, sans atteindre le régime. C'est pourquoi nous reconnaissons qu'un certain assouplissement de politique est souhaitable, mais pas à n'importe quel prix ni à n'importe quelles conditions. Nous nous réjouissons d'ailleurs de la reprise des relations bilatérales indirectes via les ONG et les universités et du soutien à la population que constitue l'aide humanitaire.

Cependant nous reconnaissons que ni l'action via les ONG ni l'aide humanitaire ne peuvent constituer une politique à long terme. D'autres mesures doivent être envisagées. Il s'agit de faire preuve d'imagination et d'innovation. Mais il faudra respecter cette règle : c'est vers ceux qui souffrent que doit aller notre aide et non vers le régime. L'opinion publique belge ne pourrait accepter de voir de l'argent gaspillé par une politique inconsidérée. Si le gouvernement zaïrois fait preuve d'un niveau d'efficacité acceptable et si le rôle de l'État est rétabli sur le territoire, le temps sera alors venu d'envisager de nouveaux pas dans la direction d'une coopération accrue avec le Zaïre. Une reprise des relations avec ce pays ne peut se faire que d'une manière progressive. Toute précipitation serait contre-productive, tant pour la Belgique que pour le peuple zaïrois, première victime de la situation économique et politique du Zaïre.

Nous pensons qu'il est temps d'élargir le débat et d'analyser la politique africaine de la Belgique dans la région des Grands Lacs d'une manière globale et cohérente. Nous voudrions que soit mis en place un groupe de travail, au sein de la commission des Affaires étrangères, chargé d'analyser et de formuler les options à prendre pour définir une politique africaine belge, avec un accent particulier sur la région des Grands Lacs. Le Zaïre, le Rwanda, le Burundi sont des pays avec lesquels la Belgique a eu des relations très proches. Les problèmes y sont maintenant énormes ; ne pensons qu'au nombre de réfugiés et aux difficultés que cette situation entraîne ! Dans cette optique de redéfinition, nous proposons qu'un voyage d'étude — vous reconnaissez ici la «patte» de M. Nothomb — de six sénateurs soit organisé, en concertation avec le Gouvernement, pour analyser la situation dans ces régions, avec un œil attentif aux conditions de démocratisation du Zaïre, notamment en ce qui concerne la tenue d'élections démocratiques.

Sur la base de ce travail d'investigation et d'analyse, nous pourrions disposer de l'information nécessaire à la formulation d'une politique cohérente et efficace. À ce moment, le Sénat pourrait envisager d'avancer des propositions, d'en discuter avec le Gouvernement pour nos relations futures avec les pays de la région des Grands Lacs en général et avec le Zaïre en particulier.

Monsieur le Président, dans l'état actuel des choses, mon groupe ne peut donc adhérer à cette proposition de résolution.

M. le Président. — La parole est à Mme Mayence.

Mme Mayence-Goossens (PRL-FDF). — Monsieur le Président, d'une part, je constate, que Mme Willame ne reconnaît aucune autorité au Parlement, notamment lorsqu'elle dit qu'il ne nous appartient pas de dicter au Gouvernement la politique à suivre, ce qui est d'ailleurs tout à fait exact. J'ai imaginé un instant que le Sénat serait le lieu où le fruit de nos réflexions pourrait être soumis au ministre compétent.

Par ailleurs, dans le même temps, Mme Willame souhaite que l'autorisation d'effectuer un voyage au Zaïre soit donnée à quelques sénateurs, de manière à pouvoir informer et influencer le Gouvernement.

Je ne comprends pas son point de vue: soit nous n'avons rien à dire au Gouvernement, nous le laissons agir et nous le jugeons éventuellement par la suite sur ses actes, mais dans ce cas il est inutile d'aller au Zaïre pour faire rapport au ministre sur ce qui a été constaté, soit nous agissons avec autorité. De toute manière, un voyage au Zaïre est superflu. De grâce, soyons simples et clairs! (*Applaudissements.*)

Mme Willame-Boonen (PSC). — Madame Mayence, je ne suis pas sûre que vous m'avez bien entendue. Dans le second paragraphe de mon exposé, je dis qu'il ne faut pas confondre les rôles et dicter sa conduite au Gouvernement. Selon moi, des réflexions, des voyages, et, dans la mesure où elles ne sont pas teintées d'autoritarisme, des résolutions peuvent aider le Gouvernement au niveau de ses analyses. Il existe une différence entre dicter, réfléchir et proposer!

Mme Mayence-Goossens (PRL-FDF). — Peut-être ai-je usé d'un ton quelque peu impératif...

Mme Willame-Boonen (PSC). — En effet, ce n'était pas «triste», madame Mayence...

Mme Mayence-Goossens (PRL-FDF). — Tant mieux! De cette façon, j'aurai contribué à animer notre débat de cet après-midi et je m'en réjouis! Quoi qu'il en soit, il fallait s'en tenir au texte de ma proposition et faire abstraction de tout autre élément me concernant.

En outre, le ministre sait que je n'ai jamais essayé d'imposer quoi que ce soit. Je l'ai simplement prié de réfléchir à mes suggestions.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Hostekint.

De heer Hostekint (SP). — Mijnheer de Voorzitter, toen het voorstel van resolutie van mevrouw Mayence in de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden aan bod kwam, heeft de SP-fractie de inhoud van de resolutie en de argumentatie van mevrouw Mayence met de grootste belangstelling gevolgd. Mevrouw Mayence pleitte in de commissie, en trouwens vandaag ook hier vurig, voor een snelle hervatting van de diplomatieke betrekkingen en de bilaterale samenwerking tussen Zaïre en ons land.

Wij kunnen ons evenwel niet van de indruk ontdoen dat mevrouw Mayence — dat is niet persoonlijk bedoeld —, en met haar bepaalde politieke en economische kringen, met heimwee moet hebben teruggedacht aan de jaren 70 en 80. In die periode stroomden miljarden naar Zaïre, evenwel zonder effect te hebben op het lot van de gewone Zaïrees. Integendeel, de situatie in Zaïre verslechterde van jaar tot jaar. Wij vragen ons nu nog altijd af waar al dat geld is blijven «kleven» en wie er uiteindelijk beter is geworden van die miljardenstroom. Alleen de bankrekeningen van president Mobutu en zijn entourage kunnen daarover uitsluitsel geven. Jammer genoeg geldt in de meeste landen nog altijd het bankgeheim, ook wanneer het gaat om de meest criminele daden.

Mevrouw Mayence, u mag het ons niet kwalijk nemen, maar wanneer u en uw partij pleiten voor een hervatting van de bilaterale betrekkingen tussen België en Zaïre, dan komt dat bij ons weinig geloofwaardig over. Het beleid van de jaren 70 en 80 is gelukkig verleden tijd. Met de socialisten in de Regering kwam er

inderdaad een trendbreuk in de Zaïre-politiek van ons land. Dit werd trouwens ook zo aangevoeld door president Mobutu, aangezien hij in 1990 unilateraal besliste om de Belgische coöperanten uit Zaïre te zetten.

Conform het uitgestippelde beleid besloot de Belgische Regering in april 1994 de regering-Kengo niet op basis van haar voornemens, maar wel op basis van haar daden te beoordelen. De doorslaggevende criteria zijn democratisering, respect voor de mensenrechten en het principe van goed bestuur. De hulp aan de Zaïrese bevolking werd onrechtstreeks via de NGO's hervat. De niet-gouvernementele organisaties kunnen nu opnieuw projecten voor Zaïre met medefinanciering door de Belgische Regering, indienen. De NGO's leveren met kleinschalige projecten prachtig werk op het vlak van gezondheidszorg en onderwijs.

Volgens de minister van Buitenlandse Zaken zijn vandaag de voorwaarden voor een hervatting van de officiële betrekkingen tussen België en Zaïre niet vervuld. De SP-fractie is het met hem volkomen eens. De regering-Kengo heeft vandaag geen enkele greep op de economische situatie. Door de uitgifte van nieuwe bankbiljetten werkt zij een torenhoge inflatie in de hand. In het democratiseringsproces werd evenmin enige vooruitgang geboekt en sinds de afzetting van monseigneur Monsengwo en zijn verwijdering uit het overgangsparlement heeft de «Conseil de la République» geen voorzitter meer. Deze raad had precies tot opdracht vrije verkiezingen in Zaïre te organiseren. De regering-Kengo komt ook hier haar belofte niet na dat zij monseigneur Monsengwo opnieuw tot voorzitter van de raad zou aanwijzen. Zij bewijst daarmee andermaal dat zij haar goede intenties niet hard kan maken met daden.

Onze conclusie is dan ook dat er momenteel geen sprake kan zijn van een hervatting van de rechtstreekse bilaterale hulp aan Zaïre, aangezien de essentiële voorwaarden daarvoor niet vervuld zijn. Het democratiseringsproces is eigenlijk nooit van de grond gekomen en het economisch beleid blijft desastreus. Ook de machtsstructuur rond president Mobutu bleef ongewijzigd, zodat het quasi zeker is dat rechtstreekse hulp opnieuw in de verkeerde handen terecht komt. Ik herinner er nogmaals aan dat België sinds 1960 in constante franken 264 miljard Belgisch frank in Zaïre heeft gepompt en dat het overgrote gedeelte daarvan nooit bij de gewone Zaïrees is terechtgekomen. Wij moeten daaruit de nodige lessen trekken. Ontwikkelingsgeld kan alleen dan efficiënt worden gebruikt als het regime van het betrokken land betrouwbaar is en goed georganiseerd, dat wil zeggen democratisch is. Wij volgen dan ook volkomen de stelling van de Regering dat er in Zaïre een stevige politieke structuur moet worden opgebouwd. Verkiezingen zijn volgens ons de enige manier om de orde in Zaïre te herstellen. Democratische en vrije verkiezingen werpen resultaten af. Dat wordt uitvoerig bewezen in Mozambique en sinds 1994 ook in Zuid-Afrika. Wij zijn er vast van overtuigd dat dit ook in Zaïre mogelijk is.

De SP-fractie zal het voorstel van resolutie van mevrouw Mayence niet goedkeuren.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Ceder.

De heer Ceder (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, het zal sommigen hier misschien verbazen, maar wij zullen bij de stemming over deze resolutie niet tegenstemmen omdat we aanstoot nemen aan de redenen waarom de Regering en de regeringspartijen dit voorstel afwijzen. De meerderheid en meer bepaald de in dit verband dominante SP-ideologen, zijn namelijk enkel bereid de bilaterale samenwerking met Zaïre te herstellen indien er aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Deze voorwaarden hebben betrekking op de eerbied voor de mensenrechten en op het democratiseringsproces dat in Zaïre dient te worden ingezet. Ik citeer uit de amendementen van de heer Hostekint en mevrouw Semer bij dit voorstel: «Meent dat de directe bilaterale samenwerking van Zaïre slechts kan hervat worden op voorwaarde dat de rechten van de mens worden gerespecteerd, er vooruitgang wordt gemaakt inzake democratisering en het goed beheer van de Staat.»

De huidige Belgische houding is tegelijk hypocriet en verkeerd. Ze is hypocriet omdat België deze voorwaarden helemaal niet oplegt aan andere Staten. Een maand geleden heeft de Senaat aan

Vietnam nog het statuut van meest-begunstigde natie op het gebied van investeringen toegekend. België onderhoudt ook de beste relaties met China. Is er, behalve Irak, nog een regime dat minder democratisch is of minder respect opbrengt voor de mensenrechten dan China?

En dan hebben we het nog niet over de andere ontwikkelingslanden van Afrika. In tegenstelling tot de populaire perceptie, is Mobutu geen uitzondering in Afrika. Hij is de leider van één van de zovele corrupte Afrikaanse regimes waarmee België wel de beste relaties onderhoudt. Dat Mobutu tijdens de koude oorlog gebruikt werd als steunpunt van de Westerse alliantie in Centraal-Afrika, terwijl heel wat andere regimes zich zonder schroom in het communistische kamp inschakelden, zou nog in zijn voordeel kunnen pleiten.

België zou trouwens beter heel voorzichtig zijn bij het opleggen van voorwaarden aan andere landen. Het zal wel juist zijn dat Mobutu de oppositie niet met zachte hand behandelt, maar dat deed men in België vijftig jaar geleden ook niet. Een «Justice de rois nègres» was toen geen monopolie voor Afrika. Vooraleer van Mobutu te eisen dat hij een democratische knieval doet en vergifenis vraagt voor zijn misdaden, zou België beter eerst zelf met zijn misdadig verleden in het reine komen.

Een democratisering naar westers model als voorwaarde stellen voor het herstel van de normale betrekkingen, is niet alleen hypocriet, maar ook fundamenteel verkeerd. Afrika is Europa niet en de wetten en wetmatigheden van Afrika hebben een andere grondslag dan de onze. Vóór de kolonisatie was de traditionele macht in Afrika maar zelden in handen van de numerieke meerderheid. Integendeel zelfs, in de meeste gevallen was de macht in handen van een minderheid die werd gehoorzaamd en gerespecteerd door de meerderheid. Deze natuurlijke orde van Afrika werd gebroken door de kolonisatie en op de brokstukken ontwikkelde zich het westerse democratische dictaat.

Ruanda is een schoolvoorbeeld van de enorme schade die het democratische dictaat kan aanrichten in een samenleving die er niet rijp voor is. Het koninkrijk Ruanda is één van de oudste Staten van Afrika. In tegenstelling tot de meeste andere Afrikaanse Staten bestond Ruanda reeds vóór de kolonisatie, meer bepaald sinds de 16e eeuw. De Tutsi-minderheid, het herdersvolk, was er baas. De Hutu-meerderheid, het volk van boeren, was ondergeschikt. In naam van wat zij beschouwden als de legitieme democratische rechten van de Hutu's, moedigden de moderne katholieke kerk en de Belgische mandaatoverheid de Hutu-revolutie aan, wat resulteerde in een eerste slachting onder de Tutsi's in 1959. Ik wil hier de geschiedenis niet in detail herhalen, we kennen ze allemaal. De ene slachting volgde op de andere, tot het ultieme bloedbad van 1994. De arrogantie van ons universalisme en het democratische dictaat dragen hier een zware verantwoordelijkheid. Ik citeer nogmaals uit de amendementen van de heer Hostekint en mevrouw Semer: «Overwegende dat verkiezingen één van de weinige middelen zijn om de huidige politieke patstelling in Kinshasa te doorbreken...». Verkiezingen kunnen de patstelling inderdaad doorbreken. En hoe!

In Zaïre, een artificieel conglomeraat van meer dan 200 stammen en vijf grote etnieën, bestond de anarchie reeds lang vóór het democratiseringsproces begon. Vermits dit proces alle machtsstructuren heeft gebroken, werd de anarchie niet alleen versneld, maar werd zij ook volledig oncontroleerbaar. In dit enorme land, bedreigd door meerdere grote separatistische bewegingen, bestaat de Staat in feite niet meer. Het mandaat van Mobutu is immers afgelopen sinds 1991. Hetzelfde geldt voor dat van de volksverteenwoordiging. De regering en de Eerste minister hebben evenmin enige legitimiteit. In afwezigheid van een staatsstructuur is het land op hol geslagen.

Indien u mij niet gelooft, dan gelooft u misschien de voormalige president van Zambië, Kenneth Kaunda, die in 1990 zei: «Er zijn 73 etnieën in Zambië. Indien ik het multipartisme installeer, zijn er 73 partijen.» Mag ik eraan herinneren dat er in Zaïre 260 partijen zijn? België is met 11 partijen zelfs niet in staat een degelijke en efficiënte regering te vormen.

Ik verwijs eveneens naar een verklaring van Arap Moi van Kenia: «Het multipartisme is vreemd aan de Afrikaanse traditie, zelfs indien sommige Afrikaanse elites, geconditioneerd door het

buitenland, denken dat dit systeem kan toegepast worden in Afrika. Indien er meerdere partijen zouden bestaan, dan zouden het niet anders dan allianties van etnische groepen zijn die de politie, het leger, het openbaar ambt proberen te controleren, met een totale anarchie tot gevolg.» Democratie en multipartisme, opgelegd door het Westen, miskennen de etnische en tribalistische werkelijkheid van Afrika en kunnen enkel leiden tot Liberiaanse of Somalische toestanden. We hadden uit de Ruandese catastrofe toch wel onze lessen mogen trekken.

Laten wij eerlijk zijn, de democratisering wordt opgelegd aan Afrika omdat de Westerse financiële weldoeners niet de moed hebben om aan Afrika te vragen rekenschap te geven van de besteding van het ontwikkelingsgeld. Hoewel zij vaststellen dat hun hulpverlening een grote mislukking is geworden en tot niets dient, zijn deze weldoeners niet bereid de hulpverlening te beëindigen of de modaliteiten ervan te veranderen. De ABOS-schandalen zijn slechts één symptoom van deze struisvogelpolitiek en dit gebrek aan moed. Wij doen dus voort zoals vroeger en kopen ons misplaatst schuldcomplex tegenover Afrika af via ontwikkelingshulp. De schuld wordt afgeschoven op iets dat helemaal niets te maken heeft met de Afrikaanse schipbreuk: het zogenaamde gebrek aan democratie.

Die verantwoordelijkheid willen wij niet op ons nemen. Wij zullen ons daarom onthouden bij de stemming over deze resolutie.

Wij hebben geen enkel bezwaar tegen het onderhouden van normale diplomatieke betrekkingen, maar wensen niet dat de bilaterale samenwerking — zeg maar financiële hulp — met Zaïre hersteld wordt indien de modaliteiten en de omvang van deze hulp niet volledig worden herzien en de begunstigden niet verplicht worden om voor elke frank verantwoording af te leggen. De NGO's, voor zover zij werken met geld van de Belgische belastingbetaler, moeten onder dezelfde voorwaarde werken. Het huidige systeem van indirecte steun aan Zaïre vindt in onze ogen geen genade omdat de gelegitimeerde organen van de Staat er te weinig zicht op hebben. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Hostekint.

De heer Hostekint (SP). — Mijnheer de Voorzitter, aangezien de heer Ceder herhaaldelijk heeft verwezen naar het amendement van mevrouw Semer en van mijzelf, wil ik doen opmerken dat dit amendement, dat ertoe strekte de tekst van de resolutie volledig te wijzigen, nooit in de commissie werd besproken. Het werd immers ingetrokken.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Anciaux.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de Voorzitter, de manier waarop dit debat hier verloopt en de zelfzekerheid waarmee de meeste sprekers hier hun waarheid en wijsheid komen verkondigen, verbazen mij enorm. Ik heb mij toch met enige schroom naar dit spreekgestoelte begeven, omdat ik niet de pretentie heb te denken dat ik, wat de Zaïreproblematiek betreft, de waarheid in pacht heb. Integendeel, ik heb de indruk dat het voor een deel ligt aan een gebrek aan ernstige kennis van de situatie op het terrein, dat wij er niet in slagen om inzake Zaïre een eensgezind standpunt in te nemen. De informatie die ons over deze problematiek bereikt, is overigens niet steeds vrij van enige manipulatie.

De Volksunie-fractie zal tegen het voorstel stemmen, omdat bilaterale steun aan het huidige regime de lokale bevolking helemaal niet vooruit helpt. Toch wil ik niet nalaten enkele kritische bedenkingen te maken, die overigens gedeeltelijk aansluiten bij de verklaringen van mevrouw Mayence.

Ons landje draagt een onvoorstelbaar grote verantwoordelijkheid voor wat zich vandaag in Zaïre voordoet. De heer Hostekint beweert dat de enorm belabberde en slechte politieke houding van België in de jaren 70 en 80, een belangrijke oorzaak is, maar volgens mij zijn we al veel langer op het slechte pad. De verantwoordelijkheid van alle klassieke politieke partijen is zeer groot. Wij zijn de kolonialisten die de Zaïrezen of Kongolezen leerden keihard voor ons te werken. Mevrouw Mayence heeft echter wel terecht opgemerkt dat wij uit Zaïre en Kongo veel meer hebben gehaald dan dat Zaïre ooit uit België heeft gehaald. We hebben er de mensen geleerd om zeer nederig te zijn, maar we

hebben hen niet geleerd hoe ze hun land kunnen inrichten of hoe ze een democratie tot stand kunnen brengen. Het democratiseringsproces loopt op niets uit en ook daarvoor dragen wij een stuk verantwoordelijkheid.

Is het niet veeleer vanuit een « goedbedoeld » neo-kolonialisme of paternalisme dat wij menen in Afrika ons huidige democratisch politiek systeem te moeten opleggen? Ik heb zelf weinig rechtstreekse contacten met mensen uit Afrika. Toch wil ik minister Derycke er op wijzen dat het bedenkelijk is dat wij onze informatie vaak alleen moeten halen bij onze ambassade in Zaïre, die wellicht niet onze best functionerende ambassade is, onder meer omdat onze ambassadeur er pas sinds een jaar op post is.

In Ethiopië, waar tientallen volkeren leven, poogt men elementen over te nemen van het Belgische federale model. Men wil er vermijden dat, zoals in vele Afrikaanse landen, één stam overheerst en de andere stammen onderdrukt. Via een federaal systeem wil men komen tot een betere vertegenwoordiging van alle stammen en bevolkingsgroepen.

In Zaïre zou men hier ook eens kunnen over nadenken. De staatsgrenzen zijn er immers, evenmin als in België, op een logische wijze vastgelegd. Zij zijn veeleer het resultaat van pure machtsspelletjes en koninklijke beslissingen. Ik ben geen Zaïrespecialist, maar ben toch bezorgd om de situatie in dat land. Ik stel vast dat alle middelen die in het verleden zijn aangewend, niet tot veel democratie hebben geleid en zeker de situatie van de plaatselijke bevolking niet hebben verbeterd.

Wij dragen ook verantwoordelijkheid voor de rol van Mobutu in Zaïre. Die man is niet zomaar uit de lucht gevallen. Hij werd jarenlang op handen gedragen door deze Staat. Hij was jarenlang een zeer intieme vriend van het Belgische koningshuis. Hij was jarenlang een intieme vriend van de Belgische christen-democraten. Zij zijn meestal goed in het kiezen van machtige vrienden. Het is dus hypocriet om Mobutu nu ineens met alle zonden van Israël te overladen. Tot voor kort werd hij immers door iedereen in België blindelings aanbeden en gesteund. De verantwoordelijkheid van België in de huidige Zaïrese crisis is zeer groot. Men kan niet alle schuld hiervoor steken op één persoon of op recente gebeurtenissen.

Wij moeten in eerste instantie bezorgd zijn voor het lot van de lokale bevolking. Volgens een rapport van het IMF van juli 1995, waaraan mevrouw Mayence in de commissie refereerde, zou er in 1995 een opleving van de economie geweest zijn in Zaïre. Waar is dat geld van de opleving van de welvaart naartoe? Het is niet naar het gewone volk gegaan, maar naar een kleine kaste. Wie verdient er aan de corruptie, die er hoogtij viert? Enkele Zaïrezen en zelfs een aantal Westerse bedrijven. Maar klaar en duidelijk is dat de gewone bevolking erbij verliest.

Wij zullen de situatie van die bevolking niet verhelpen door het regime van Mobutu nog meer middelen te verschaffen. Wij moeten de NGO's die in Zaïre werken, meer dan vroeger ondersteunen. Geld dat anders via de bilaterale betrekkingen in Zaïre terecht komt, kan naar de NGO's worden versluisd. Het is echter belangrijk om ook bij de NGO's de juiste partners te kiezen.

Ik heb nog een vraag voor de minister. Ik heb vernomen dat wij het regime van Mobutu ondersteunen door onrechtstreekse wapenleveringen, via een derde land. Ik weet dat de minister daar niet direct verantwoordelijk voor is, maar dit is toch een zaak waar de federale Regering voor verantwoordelijk is.

De heer Derycke, minister van Buitenlandse Zaken. — Ik ben bevoegd voor de Vlaamse cel ter zake. Ik heb geen kennis van uw beweringen.

De heer Anciaux (VU). — Het gaat inderdaad niet om spits-technologische wapens, die meestal door Vlaamse bedrijven worden uitgevoerd.

Mevrouw Mayence-Goossens (PRL-FDF). — Trekt u zich er dan niets van aan dat Wallonië wapens zou leveren aan Zaïre?

De heer Derycke, minister van Buitenlandse Zaken. — Ik heb daar geen weet van.

Mevrouw Mayence-Goossens (PRL-FDF). — Ik weet ook niet of er wapens worden geleverd. Maar u kunt toch niet beweren dat u, indien dat waar zou zijn, daar als minister van Buitenlandse Zaken geen enkele verantwoordelijkheid in draagt.

De heer Derycke, minister van Buitenlandse Zaken. — Ik zeg enkel dat ik alleen verantwoordelijkheid draag voor de uitvoer van wapens door Vlaamse bedrijven.

Mme Mayence-Goossens (PRL-FDF). — Vous faites quand même partie du comité ministériel des relations économiques extérieures. C'est là que ce genre de décisions se prennent.

De heer Anciaux (VU). — De publieke opinie moet hoe dan ook beseffen dat er een zekere hypocrisie in het spel is: enerzijds worden straffe uitspraken gedaan aan het adres van Mobutu, anderzijds steunt de Waalse vleugel van de federale Regering onrechtstreeks de wapenleveringen aan Mobutu.

Mijnheer de Voorzitter, ik besluit.

Wij dragen een belangrijke verantwoordelijkheid met betrekking tot heel Centraal-Afrika. Ons jarenlang slecht beleid heeft geleid tot een puinhoop in de drie landen waar wij rechtstreeks verantwoordelijkheid droegen, dus zowel in de kolonie als in de twee mandaatgebieden Ruanda en Burundi. Het is overigens niet uitgesloten dat de problemen van Burundi en Ruanda zich ook in Zaïre zullen voordoen als daar een aparte Hutu-Staat aan de Grote Meren wordt gevestigd. Wij zullen de evolutie in elk geval met spanning volgen.

Mijnheer de Voorzitter, ik ben van oordeel dat het voorstel van resolutie van mevrouw Mayence niet kan worden goedgekeurd. We mogen evenwel niet hypocriet doen over de Belgische verantwoordelijkheid in de enorme mistoestanden die zich in Zaïre en de omliggende landen voordoen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Derycke.

De heer Derycke, minister van Buitenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, dit debat is nuttig. Het verbaast me in ieder geval dat een debat over Zaïre nog hoog scoort in de Senaat, maar ik stel het op prijs dat dit onderwerp de leden van de Senaat nog steeds bekommert.

Ik was te jong om de kolonisatie en de dekolonisatie mee te maken, maar toen ik in 1990 verantwoordelijk werd voor Ontwikkelingssamenwerking, probeerde ik als de vertegenwoordiger van een land dat een bepaalde genegenheid heeft voor Zaïre, en dat die genegenheid voor de bevolking nog steeds « vertaald » wil zien, in overleg met het Parlement een Belgische politiek op te bouwen.

Zoals verschillende sprekers hebben gezegd, heeft Zaïre ons in 1990 verzocht het land te verlaten, hoewel op dat ogenblik toch een wijziging in onze coöperatie moest worden vastgesteld. Ik ben het met bepaalde analyses eens dat wij niet volledig vrijuit gaan en ben ook bereid lessen uit de geschiedenis te leren.

Zaïre wilde met België niets meer te maken hebben. De Zaïrese regering wilde, in het kader van een zekere responsabilisering, die ik toejuich, zelf verantwoordelijkheid op zich nemen. De Zaïrese regering verbrak de banden en probeerde zelf orde op zaken te stellen. Dit kwam *in tempore non suspecto* voor de Zaïrese regering neer op het bewerkstelligen van de overgang van de tweede naar de derde republiek volgens een democratisch stramien. Gezien de diplomatieke situatie waarin België zich op dat ogenblik bevond, heeft de Belgische Regering geopteerd voor constructieve samenwerking en dialoog met de regering die door *la Conférence nationale* zou worden aangeduid. Wij mochten ons immers noch door positieve noch door negatieve vooroordelen laten leiden, wij moesten oordelen op basis van de feiten. Verschillende regeringen hebben elkaar opgevolgd; na de regeringen Tsishekedi, traden de regeringen-Kengo in al hun samenstellingen aan. De meest recente versie dateert van vorige week; een aantal ministers werden de laan uitgestuurd en vervangen door nieuwe.

Het eerbare democratische uitgangspunt van de Belgische Regering en het Belgische Parlement bestaat erin de Zaïrese democratische krachten te helpen bij het volgen van de weg die zij

voor hun eigen toekomst hebben uitgestippeld. Het is onjuist dat wij met de Zaïrese regering niets te maken zouden willen hebben. De Belgische Regering heeft gesprekken gevoerd met verschillende ministers van de oppositie van Tsishekedi. In diverse gesprekken met premier Kengo wa Dondo hebben wij erop gewezen dat de Belgische Regering en het Belgische Parlement hem niet ongunstig gezind zijn, maar erop staan daden te zien. Die daden zullen wij beoordelen volgens de criteria die de *Haute Conférence de la République* en het *Parlement transitoire* zelf als hun politieke wensen hebben geformuleerd, namelijk de oprichting van een derde republiek, gebaseerd op democratische principes en waarin de mensenrechten worden gerespecteerd. Dit is geen Westeuropese uitvinding, dit is het politieke programma en het maatschappijproject waarvoor de gestelde lichamen van Zaïre zich zelf hebben uitgesproken.

Er zijn positieve en negatieve noten. Premier Kengo heeft een aantal resultaten geboekt op het monetaire en financiële vlak, waarvoor het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank hun waardering hebben laten blijken. In die periode heb ik aan de gouverneur van de Nationale Bank van België, de heer Fons Verplaetse, de toestemming gegeven om Belgische financiële en economische experts naar Zaïre te zenden zo er van regeringszijde een beroep zou worden op gedaan. Zoals senator Anciaux terecht opmerkte, mag van Belgische zijde evenwel worden verwacht dat de opbrengst van de Zaïrese economie ten goede zou komen aan de eigen bevolking. Het is eerbaar een gezonde economische en financiële staatshuishouding na te streven, maar de output ervan moet een verbetering zijn van de levenssituatie van de bevolking. Dat moet de doelstelling zijn van het beleid van elk land in West-Europa en ook in Afrika.

Spijtig genoeg heb ik veertien dagen geleden samen met mijn Amerikaanse collega moeten constateren dat deze output niet ten goede komt aan de Zaïrese bevolking, die armer wordt en terecht komt in een situatie die fysisch en mentaal onhoudbaar wordt.

Wij hebben ons bereid verklaard het Zaïrese overgangs-parlement te helpen bij het organiseren van verkiezingen, als het dat zou wensen. De Europese Unie hebben wij verzocht een troika te zenden naar Zaïre om gesprekken aan te knopen met de *Conférence nationale des Élections*. Deze conferentie heeft echter nog geen voorzitter aangeduid en de Europese troika bevindt zich in Zaïre zonder gesprekspartner.

Wij staan erop premier Kengo wa Dondo succes toe te wensen. Hij kan de huidige regering versterken en de overgang naar een derde republiek bespoedigen. Het vestigen van een nieuwe democratie staat hoog in het Zaïrese vaandel geschreven, wij moeten daarvoor respect opbrengen.

Vanuit een sociale reflex willen wij meer doen voor de Zaïrese bevolking, ook al kwam er een onvoldoende institutionele uitwerking van de democratisering en het respect voor de mensenrechten. Potentieel is Zaïre een enorm rijk land, waar de rijkdommen voor het rapen liggen — diamant, goud, koper — maar de opbrengst daarvan gaat zeker niet naar de gewone bevolking. Wij willen het land dan ook aanmoedigen om de overgang naar de derde republiek ook effectief te maken. Deze derde republiek werd niet alleen door het overgangsparlement aanvaard, maar ook door president Mobutu die in deze overgangperiode één van de spilfiguren is.

Wat kan België doen? Wij kunnen doen wat normaal ten opzichte van dergelijke regimes van onze Regering kan worden verwacht, namelijk zorgen voor de bevolking. De vorige Regering is begonnen met aandacht te schenken aan NGO-projecten in Zaïre en wij hebben ons dat niet beklaagd. De NGO's hebben er interessant werk geleverd. Overigens heeft staatssecretaris Moreels eind vorig jaar de politiek op dit vlak grondig herzien en meer geld uitgetrokken. De Regering wenst hem alle succes toe.

Het blijft echter een feit dat wij onvoldoende redenen hebben om de bilaterale besprekingen te hervatten. Ik ben blij dat ik voor dit standpunt ook steun vind in het Parlement, want ook al heeft de Regering de volle bevoegdheid over het buitenlands beleid, het

is altijd verstandig haar politiek te laten evalueren door het Parlement. Voor mij is het zeer belangrijk dat Eerste minister Kengo tegen de Premier en mijzelf meermaals heeft gezegd dat monseigneur Monsengwo opnieuw aan het hoofd van de Nationale Conferentie zou worden geplaatst, omdat hij onlosmakelijk en symbolisch verbonden is met de overgang. Ik hoop dat hij inderdaad opnieuw het voorzitterschap zal krijgen, omdat het een belangrijk aspect is van de democratisering waarvan men in Zaïre nog altijd beweert dat zij op het getouw wordt gezet. Ik kan u verzekeren dat alle landen van het Westen en ook de Verenigde Staten en de Verenigde Naties, bereid zijn dit verkiezingsproces te steunen en te helpen realiseren. In 1990 en 1991 was dit immers de expliciete voorwaarde die de Zaïrese regering zelf stelde, zonder dat deze door ons was opgedrongen. En daarmee is de cirkel rond. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion, je la déclare close.

Ik wijs erop dat de commissie voorstelt het voorstel van resolutie te verwerpen.

Je rappelle que la commission propose le rejet de cette proposition de résolution.

De stemming over de conclusie van de commissie heeft later plaats.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur les conclusions de la commission.

VOORSTEL TOT INSTELLING VAN EEN PARLEMENTAIRE COMMISSIE VAN ONDERZOEK NAAR DE BESTEDING VAN DE GELDEN VAN ONTWIKKELINGS-SAMENWERKING EN DE WERKING VAN HET ABOS

Beraadslaging

PROPOSITION TENDANT À CRÉER UNE COMMISSION D'ENQUÊTE PARLEMENTAIRE CHARGÉE D'EXAMINER L'AFFECTATION DES FONDS DE LA COOPÉRATION AU DÉVELOPPEMENT ET LE FONCTIONNEMENT DE L'AGCD

Discussion

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het voorstel tot instelling van een parlementaire commissie van onderzoek naar de besteding van de gelden van ontwikkelingssamenwerking en de werking van het ABOS.

Nous abordons l'examen de la proposition tendant à créer une commission d'enquête parlementaire chargée d'examiner l'affectation des fonds de la coopération au développement et le fonctionnement de l'AGCD.

De beraadslaging is geopend.

La discussion est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Hostekint (SP), rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden heeft onderhavig voorstel besproken tijdens haar vergadering van 24 januari 1996. Dit voorstel vormde tevens de aanleiding om in de commissie even de rol van de nieuwe Senaat te bespreken. De indiener, collega Anciaux, was van oordeel dat de Senaat een specifieke rol te vervullen heeft op het vlak van de buitenlandse aangelegenheden, de ontwikkelingssamenwerking en de defensieproblematiek en dat de Senaat op deze terreinen eigenlijk de Eerste Kamer is en dus voorrang heeft bij het bespreken van het buitenlands beleid. Volgens hem is het van belang dat de Senaat op een onafhankelijke manier het ABOS-dossier grondig kan onderzoeken.

ken. Hij pleit daarbij voor een onderzoekscommissie, specifiek bevoegd voor de besteding van het ontwikkelingsgeld en de werking van het ABOS.

Tijdens de bespreking van het voorstel deelde een collega mee dat in de Kamer reeds verscheidene voorstellen werden ingediend tot oprichting van een dergelijke parlementaire onderzoekscommissie. Uiteindelijk werd in de Kamer beslist een opvolgingscommissie op te richten. Gezien de gewijzigde rol van de Senaat en vermits er voldoende politieke en maatschappelijke problemen te bespreken zijn, heeft het volgens hetzelfde commissielid weinig zin dat beide Kamers over dezelfde problematiek debatteren.

Een ander commissielid gaat dan weer uit van het principe dat onderzoekscommissies tot de opdracht van de Senaat als reflectiekamer behoren, daarom is hij voorstander van het voorstel.

Een onderzoekscommissie houdt zich, volgens een commissielid, enkel bezig met het verleden, meer bepaald met het opsporen van fouten en het zoeken naar verantwoordelijkheden. De commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden wenst evenwel een ruim en fundamenteel debat te voeren over de doelstellingen en de toekomst van de ontwikkelingssamenwerking.

Een aantal commissieleden, zowel van de meerderheid als van de oppositie, betreuren de mentaliteit waarbij het verstrekken van ontwikkelingshulp niet zozeer wordt getoetst aan de noden ter plaatse, maar uitsluitend wordt beschouwd vanuit de belangen van het Belgisch bedrijfsleven. Volgens een commissielid leidt deze praktijk tot cynische en negatieve reacties van de Belgische bevolking. Deze praktijk zal iedere vorm van solidariteit met de Derde Wereld in de toekomst in de weg staan.

Het voorstel tot de instelling van een parlementaire onderzoekscommissie naar de besteding van de gelden van ontwikkelingssamenwerking en de werking van het ABOS werd door de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden verworpen met acht stemmen tegen vijf.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Anciaux.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de Voorzitter, men kan dit voorstel vandaag beschouwen als vijgen na Pasen.

Blijkbaar werkt men in de Kamer soms sneller dan in de Senaat. Toen ik mijn voorstel indiene, de heer Hostekint heeft dit trouwens in de commissie toegegeven, was er nog geen sprake van een onderzoekscommissie in de Kamer. Er was zelfs nog geen voorstel geformuleerd in de Kamer.

In de Kamer is echter anderhalve maand geleden een opvolgingscommissie geïnstalleerd, terwijl de Senaat pas vandaag mijn voorstel in plenaire vergadering behandelt. Het wordt tijd dat wij ons bezinnen over de wijze waarop wij de zaken in de toekomst zullen aanpakken om te vermijden dat we de feiten blijven achterhalen.

Er is evenwel een essentieel verschil tussen de opdracht van de twee commissies. Ik stel voor de Senaat een onderzoekscommissie voor die niet alleen het verleden napluist, maar heel de zaak van het ABOS onderzoekt en ook nagaat in hoeverre het ons menens is om de corruptie uit het verleden aan te klagen en in de toekomst te voorkomen. In de Kamer gaat het om een opvolgingscommissie. Een onderzoekscommissie heeft trouwens ruimere parlementaire en wettelijke bevoegdheden dan een opvolgingscommissie. De door ons voorgestelde commissie zou in elk geval veel vergaander bevoegdheden hebben dan diegene die in de Kamer werd opgericht als resultaat van een compromis tussen een aantal partijen.

Ik stel vast dat deze zaak in de Kamer, na een weliswaar stevige en stoere start, zo goed als volkomen is stilgevallen. Ik verneem overigens van mijn partijgenoten in de Kamer dat zoiets daar wel vaker gebeurt. Ik geef graag toe, mijnheer Vandenberghe, dat de Kamer ook veel meer werk heeft dan de Senaat.

De heer Vandenberghe (CVP). — Het is niet omdat u in de Senaat nergens te zien bent, mijnheer Anciaux, dat de Senaat niet met heel veel zaken bezig is.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik kan dit verwijt aan mijn adres niet aanvaarden, van wie het ook komt. De heer Vandenberghe kan bij zijn collega's gemakkelijk nagaan dat

onze fractie in verschillende commissies zeer hard werkt, dit ondanks het feit dat zij van de partijen van de meerderheid daar geen stemrecht heeft gekregen. Ikzelf ontloop mijn verantwoordelijkheid in de Senaat zeker niet. Overigens neem ik dit verwijt zeker niet van iemand die elke echte gedachtenwisseling in de Senaat voortdurend saboteert door het indienen van gewone moties.

Mijnheer de Voorzitter, ik vraag de heer Vandenberghe dat hij zich verontschuldigt voor wat hij daarnet heeft gezegd.

De Voorzitter. — Mijnheer Anciaux, mag ik u vragen verder te gaan met uw uiteenzetting?

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik kan het echt niet nemen dat men mij verwijt dat ik als senator mijn werk niet doe. Ik heb misschien al meer voorstellen ingediend dan de hele CVP-fractie samen.

De heer Vandenberghe (CVP). — Mijnheer Anciaux, als u zegt dat de Senaat veel minder werk verzet dan de Kamer, dan is dat een belediging voor de senatoren die hier dagelijks, iedere voor- en namiddag, in de commissies bezig zijn. Ik moet dan toch vaststellen dat de Volksunie-fractie, misschien omwille van het feit dat zij geen stemrecht in de commissies heeft, daar nu veel minder aanwezig is dan tijdens de vorige legislatuur. Dat is alles wat ik wilde zeggen.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer Vandenberghe, u weet heel goed dat onze fractie slechts drie leden telt en dat er meer commissies bestaan die wij desalniettemin in de mate van het mogelijke proberen te volgen.

De heer Vandenberghe (CVP). — Toch blijf ik het misplaatst vinden dat u telkens, in uw eigen klassieke stijl, de anderen verwijt dienaars van Mobutu te zijn als het over Zaïre gaat, of de meerderheid dat zij niet werkt wanneer bijvoorbeeld ABOS ter sprake komt en dergelijke meer. U hebt gelijkaardige verklaringen ook al afgelegd tegenover de pers en dus is een rechtzetting hier meer dan nodig.

De Voorzitter. — Heren, mag ik u verzoeken terug te keren tot het onderwerp?

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de Voorzitter, de heer Vandenberghe hoeft mij hier niet de les te spellen. Overigens kan elke senator gemakkelijk nagaan dat de agenda van de Kamer veel uitgebreider is, allicht omdat die over veel meer bevoegdheden beschikt. De Senaat zou onder meer daarom precies alle opdrachten moeten krijgen waarvoor zij als reflectiekamer het meest geschikt is. Dit geldt zeker voor onderzoekscommissies, waaraan de Kamer, die al zoveel commissies telt, moeilijk de nodige aandacht kan besteden. Ik betreur dat een dergelijke redenering hier op persoonlijke verwijten wordt onthaald. Ik heb overigens van geen enkele minister die door mij werd onder- vraagd ooit het verwijt gekregen dat ik zo maar in het wilde weg iedereen aanval. Vandaag voelen blijkbaar diegenen die ik inderdaad wel wil treffen, zich aangevallen. Het is inderdaad op de eerste plaats de CVP die op tal van punten blijf geeft van grote schijnheiligheid. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Mag ik u vragen dit niet opnieuw als een persoonlijke belediging te beschouwen en terug te keren naar het onderwerp?

De heer Anciaux (VU). — Mijn uitgangspunt was dus dat de Kamer een belangrijke controlerende functie heeft ten opzichte van de Regering en de Senaat niet, en dat wij met zijn allen in feite zoeken naar een ernstige nieuwe invulling van de rol van deze assemblée. Onderzoekscommissies rond bepaalde acute problemen, zoals het ABOS, kunnen een onderdeel daarvan zijn. In de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden, waar ik de heer Vandenberghe overigens nog maar zelden heb gezien, bestaat er alleszins een grote eensgezindheid dat er rond het ABOS heel wat problemen bestaan.

Het is niet vandaag dat wij het proces moeten maken van het ontwikkelingsamenwerkingsbeleid en van ABOS of van wat er met de gelden van ABOS is gebeurd. Het is wel belangrijk dat wij ons uitspreken over de wenselijkheid om in de Senaat, in alle onafhankelijkheid, een onderzoekscommissie op te richten ten einde deze zaak grondig te onderzoeken. De verenigde oppositie is voorstander van een dergelijke onderzoekscommissie en ik meen vastgesteld te hebben dat sommige leden van de meerderheid dit voorstel eveneens gunstig gezind zijn. Het zou spijtig zijn indien de meerderheid deze zaak gewoon overlaat aan de opvolgingscommissie van de Kamer daar deze door tijdsgebrek geen grondig werk kan leveren.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Staes.

De heer Staes (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, sta mij toe een toelichting te geven bij de afwijzing van de CVP-fractie van het voorstel tot oprichting van een onderzoekscommissie in verband met het ABOS. Het staat als een paal boven water dat ook de CVP-fractie duidelijkheid wenst over de besteding van de gelden voor ontwikkelingsamenwerking. Bovendien verwijzen wij wel degelijk naar de werkzaamheden van de opvolgingscommissie van de Kamer. Het zal niemand ontgaan zijn dat deze opvolgingscommissie het debat aanvankelijk in een welbepaalde en eenzijdige richting stuurde en dat men van in het begin alles toespitste op het ABOS. Een grondige analyse van de concrete dossiers, met alle harde gegevens op tafel, maakt duidelijk dat het ABOS bij alle projecten en schandalen die in de pers zijn verschenen, slechts een zeer beperkte rol speelt. Het is veeleer een kwestie van besluiten die zich situeren op het niveau van buitenlandse handel, van financiën, van overeenkomsten van Staat tot Staat. Wie een beetje een gevoel voor timing heeft, zal begrepen hebben waarom men in de richting van het ABOS een offensief lanceerde dat alle kenmerken vertoonde van een georchestreerd werk.

Wij hebben ondertussen vernomen dat de Kamercommissie haar werkerterrein heeft verruimd. Laat daarom de opvolgingscommissie van de Kamer haar werk doen. Wij zullen niet meer duidelijkheid brengen in deze zaak door aan opbod te doen tussen de twee wetgevende Kamers. Dat gebeurt al veel te veel. De Senaat kan wel een debat houden over de internationale solidariteit en over de kenmerken van de ontwikkelingsamenwerking in de toekomst. Dat lijkt mij ook de fundamentele opdracht te zijn van een reflectiekamer. Tijdens dat debat moeten, op een zo concreet en pertinent mogelijke manier, alle vragen aan de orde komen die betrekking hebben op alles wat vandaag valt onder de noemer ontwikkelingsamenwerking. Daarbij moet worden nagegaan hoe dat in het licht van de ervaringen uit het verleden, in de praktijk kan worden gerealiseerd en hoe dit voor de toekomst veilig kan worden gesteld.

De nieuwe wereldorde, de nieuwe Europese en de nieuwe Belgische context vereisen een andere benadering van de ontwikkelingsamenwerking. Vele oude tegenstellingen zijn weggevallen, maar er zijn er nieuwe opgedoken. De vraag naar humanitaire hulp beheerst veel meer dan vroeger de ontwikkelingsamenwerking. Op dit vlak moeten wij inventief optreden ten einde tegemoet te komen aan de toekomstige noden. Dit is een essentiële voorwaarde voor de overleving van onze planeet. Laat dat geen grote woorden zijn.

Wij steunen het voornemen van de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden om in de loop van de volgende maanden een openbaar debat te houden over dit onderwerp. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Sémer.

Mevrouw Sémer (SP). — Mijnheer de Voorzitter, ik ben het eens met de heer Anciaux dat er dringend klaarheid moet komen in de dossiers waarin ogenschijnlijk werd geknoeid met ontwikkelingsgeld. Onze meningen verschillen echter wanneer hij zegt dat hiertoe een parlementaire onderzoekscommissie moet worden opgericht.

In de eerste plaats is het voorstel grotendeels door de actualiteit achterhaald. De heer Anciaux heeft het zelf over vijgen na Pasen. Op voorstel van de Conferentie van voorzitters heeft de Kamer tijdens de plenaire vergadering van 14 december 1995 een bijzon-

dere commissie opgericht die belast is met de opvolging van de problemen bij het ABOS. Wij juichen dit initiatief toe. Het mandaat van deze commissie is overigens niet beperkt tot het onderzoeken van de problemen bij het ABOS. Ontwikkelingsamenwerking in het algemeen en financiële stromingen in de bilaterale en multilaterale samenwerking in het bijzonder, zullen steekproefsgewijs worden doorgelicht. Het heeft dus weinig zin een parallelle onderzoekscommissie op te richten om nogmaals dezelfde stenen in dezelfde poel om te draaien.

Ten tweede beweert de heer Anciaux dat een opvolgingscommissie slechts een zwak afkooksel is van een onderzoekscommissie. Niets is echter minder waar. In deze materie biedt een opvolgingscommissie een duidelijk voordeel. In plaats van zich toe te leggen op zeer complexe dossiers waarmee het Parlement overigens niet vertrouwd is, besteedt de commissie het onderzoek uit aan experts. Reeds in juli 1995 werd door minister Derycke een task force opgericht, bestaande uit leden van het Hoog Comité van toezicht en van de inspectie van Financiën. Dit team werd ondertussen uitgebreid. Bovendien laat de opvolgingscommissie zich bijstaan door het Rekenhof. Het zou dus dom zijn geen gebruik te maken van deze expertise of als onderzoekscommissie het werk vanaf nul te herbeginnen.

De opvolgingscommissie zal zich daarentegen laten leiden door een team deskundigen en zich erop toelagen de Belgische ontwikkelingsamenwerking opnieuw op het goede spoor te zetten.

Wij kijken echter wel uit naar een diepgaand debat over ontwikkelingsamenwerking in het algemeen en de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à Mme Willame.

Mme Willame-Boonen (PSC). — Monsieur le Président, à la suite des déclarations parues dans la presse concernant des anomalies de fonctionnement dans le chef de l'administration générale de la Coopération au Développement, le Parlement fédéral — la Chambre et le Sénat — a voulu aborder la question.

Avant que soit discutée en commission des Affaires étrangères la proposition de M. Anciaux, la Chambre a instauré une commission du suivi chargée d'enquêter et d'entamer une réflexion de prospective sur la coopération au développement. À cet égard, je souscris aux propos tenus par M. Anciaux sur le surcroît de travail auquel s'astreint la Chambre en mettant sur pied un nombre impressionnant de commissions d'enquête.

Afin de ne pas faire double emploi avec la commission du suivi de la Chambre, le groupe PSC du Sénat n'a pas voulu instituer une commission d'enquête parlementaire chargée d'examiner l'affectation des fonds de la coopération et le fonctionnement de l'AGCD.

Comme d'autres partis l'ont indiqué à cette tribune, il a préféré privilégier la voie d'un plus large débat sur la coopération. Aussi importante qu'elle soit, l'AGCD n'est qu'un élément de la coopération. Il faut, par exemple, souligner les efforts à accomplir pour une meilleure organisation entre les ministères des Affaires étrangères, des Finances, de la Coopération et du Commerce extérieur, et ce en se basant sur des orientations générales de politique de coopération à définir. Nous voulons que le Sénat participe à la discussion sur ces choix essentiels pour l'avènement d'un monde plus juste. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à M. Destexhe.

M. Destexhe (PRL-FDF). — Monsieur le Président, c'est à la lecture de la presse et de différents rapports que nous avons pu constater la mauvaise gestion de l'AGCD et les malversations qui ont eu lieu ces dernières années. Ces faits, révélés une fois de plus exclusivement par la presse, méritent amplement à eux seuls la création d'une commission d'enquête parlementaire. Nous estimons que cette commission est le seul moyen de faire impartialement la lumière sur les faits qui ont été évoqués.

Je voudrais brièvement aborder un second point qui concerne le rôle du Sénat en général. Notre assemblée est devenue une chambre de réflexion. Or, je constate que chaque proposition de créa-

tion d'une commission d'enquête parlementaire a été rejetée alors que la Chambre a souvent fait preuve de plus d'initiatives en cette matière.

Sur le sujet évoqué aujourd'hui, la Chambre a constitué une commission du suivi parlementaire de faits qui avaient notamment été révélés par le journal *De Morgen*. Au Sénat, une proposition de création d'une commission d'enquête sur les sectes, émanant de Mme Willame, est à l'étude actuellement, alors que la Chambre a déjà créé la commission ad hoc. Il en va de même en ce qui concerne l'étude des drogues, sans parler du sujet dont je m'occupe plus spécialement, à savoir la mort des paracommandos et le génocide au Rwanda.

Pour la plupart de ces questions, notre assemblée a refusé la création d'une commission d'enquête parlementaire — presque toujours majorité contre opposition —, ce qui, à moyen terme, posera au Sénat non seulement un problème de relation avec la Chambre, mais également un problème de crédibilité.

J'estime que cette commission d'enquête parlementaire doit être créée pour deux raisons: d'abord, parce que les faits le justifient amplement, ensuite, parce que ce sujet relève typiquement de la compétence du Sénat.

Notre groupe appuiera donc cette proposition. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Goris.

De heer Goris (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, toen daarjuist de heer Anciaux op zijn eigen flamboyante manier de meestal rustige Senaat in rep en roer zette had hij deels gelijk. De VLD-fractie betreurt eveneens dat de Senaat in deze materie opnieuw als tweede komt. Het dossier rond de problematiek van het ABOS werd in de Senaat aangekaart en toch stak de Kamer van volksvertegenwoordigers ons opnieuw voorbij, wat wij ten eerste betreuren.

De VLD-fractie stelt vast dat dit dossier reeds ten gronde werd bestudeerd in de opvolgingscommissie van de Kamer. Vele weken na de inleiding van het debat in de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden van de Senaat komt het tot een bespreking in openbare vergadering maar wij enkel kunnen vaststellen dat het debat wordt afgevoerd. Ik meen nochtans dat buitenlandse aangelegenheden en de aspecten reflectie en onderzoek, die aan de Senaat werden voorbehouden, aspecten zijn die de rol van de nieuwe Senaat moeten benadrukken, wat we hier alweer niet kunnen waarmaken.

Ik roep alle verantwoordelijken, zeker de leden van het Bureau van de Senaat, op om bij hoogdringendheid tot een *modus vivendi* te komen met de Kamer van volksvertegenwoordigers om te vermijden dat dit spelletje, om elkaar in dit soort dossiers te snel af te zijn, zou blijven duren en om tot ernstige afspraken rond de taakverdeling te komen. Ik vind het spijtig te moeten vaststellen dat de leden van de meerderheid van de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden akkoord gaan om zich door de Kamer te laten voorbijgaan.

Mevrouw Sémer beklemtoonde dat de opvolgingscommissie in de Kamer niet enkel de taak heeft het ABOS-dossier, maar het ganse dossier van de ontwikkelingssamenwerking te bestuderen. Kan deze onderzoekscommissie dan een echte reflectietaak over ontwikkelingssamenwerking op zich nemen? Ik dacht dat dit tot de taak van de Senaat behoorde. De heer Staes heeft gezegd dat het ABOS slechts een kleine rol gespeeld zou hebben in de wanpraktijken. Dat is geen argument om de zaak niet te onderzoeken. Zijn partij heeft in de Kamer trouwens het initiatief gesteund tot het oprichten van een opvolgingscommissie. Ik meen dat er redenen zijn om een onderzoek in te stellen en dat de rol van het ABOS in het gebeuren zeker niet te verwaarlozen is.

Tot slot wil ik verwijzen naar een klein incident dat zich in de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden heeft afgespeeld en dat niet in het verslag werd opgenomen. Het amendement nummer twee, ingediend door de heer Bourgeois, werd ter stemming voorgelegd. Nadat een aantal leden hun stem hadden uitgebracht, besloot de CVP-fractie het amendement terug te trekken. Dat kan niet. Eenmaal een stemming over een amende-

ment, een wetsvoorstel of een wetsontwerp is aangevat moet deze beëindigd worden. Ik hoop dat de commissievoorzitters in de toekomst rekening zullen houden met mijn opmerking.

De VLD-fractie zal in ieder geval blijven ijveren voor de oprichting van een onderzoekscommissie en ervoor blijven pleiten dat de Senaat in dit soort aangelegenheden zijn rol kan vervullen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Ceder.

De heer Ceder (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, als we nu aannemen dat de huidige politieke meerderheid niets te maken heeft met het wanbeleid van het ABOS in het verleden, dan heeft ze nu de kans om te tonen dat het menens is met de uitmesting van het ABOS en dat ze bereid is klaarheid te scheppen.

De argumentatie om dit voorstel tot het oprichten van een onderzoekscommissie af te wijzen met de oproep de vis te verdringen in een algemene reflectie en in een algemeen debat over ontwikkelingsbeleid, overtuigt ons niet. Een debat dat meer dan vrijblijvend wil zijn, kan enkel worden gevoerd na de kennis van de feiten. Het zijn enkel de concrete berichten over concrete fraude en over concreet wanbeleid die het abces hebben doen openbarsten. Enkel concreet onderzoek naar concrete praktijken van het ABOS kan het debat doen vorderen.

Wanneer wij de kleine broer onderzocht hebben, kunnen we ook de grote broer onderzoeken, want de kans dat hij aan dezelfde ziekte lijdt is reëel. Eén detail uit de onverkwikkelijke onthullingen van 1995 is een beetje aan het oog van de politiek en de kritiek van de pers ontsnapt. In *De Morgen* van 5 december 1995 vertelde de inspecteur-generaal Druyts dat hij net vóór zijn ontslag van plan was een onderzoek te beginnen naar de boekhouding en de facturatie van de NGO's. De eerste steekproef zou worden gehouden bij Artsen zonder grenzen. Het strekt toenmalig staatssecretaris Derycke tot eer dat hij daar niet afkerig tegenover stond. Ik hoop dat huidig staatssecretaris Moreels zijn mening deelt. «For Moreels is an honourable man», kan ik in alle kranten lezen. Indien dat waar is, dan weet ik dat hij ook de NGO's, die tenslotte het grootste deel van de ontwikkelingshulp verdelen, zal doorlichten. Misschien kan de Senaat dat als reflectiekamer voor hem doen.

Mijnheer de Voorzitter, onze fractie zal het voorstel goedkeuren. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion, je la déclare close.

Ik wijs erop dat de commissie voorstelt het voorstel te verwerpen.

Je rappelle que la commission propose le rejet de cette proposition.

De stemming over de conclusie van de commissie heeft later plaats.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur les conclusions de la commission.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE OVER DE AANSLAGEN IN ISRAËL

Beraadslaging en stemming

PROPOSITION DE RÉOLUTION SUR LES ATTENTATS EN ISRAËL

Discussion et vote

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het voorstel van resolutie over de aanslagen in Israël.

Nous abordons l'examen de la proposition de résolution sur les attentats en Israël.

Het voorstel van resolutie luidt als volgt:

«De Senaat,

Diep geschokt door de golf van moordaanslagen die de voorbije dagen de Israëliëse bevolking met volle kracht heeft getroffen,

Met afschuw vervuld door de wreedheid en het blinde geweld van extremistische en fanatieke terroristen,

Ervan overtuigd dat het vredesproces onomkeerbaar is en dat een volgehouden zoeken naar vrede alle obstakels zal overwinnen,

Veroordeelt krachtig deze eerloze en hatelijke daden die door de integristen van Hamas worden gepleegd,

Biedt aan de voorzitter van de Knesset en aan de families van de talrijke slachtoffers zijn rouwbeklag aan en betuigt de Israëliëse bevolking al zijn medeleven,

Hoopt dat de Israëliëse en de Palestijnse leiders en de Israëliëse en de Palestijnse bevolking niet zullen wijken voor de vijanden van de vrede, in weerwil van de dramatische omstandigheden,

Vraagt aan de Palestijnse autoriteiten alles in het werk te stellen, in overleg met de Israëliëse autoriteiten, om het netwerk van terroristen die het vredesproces tot staan willen brengen, te ontmantelen,

Zegt de Israëliëse Staat zijn steun toe in de strijd voor de vrede.»

«Le Sénat,

Consterné par la vague d'attentats meurtriers qui a touché de plein fouet la population israélienne au cours de ces derniers jours,

Horrorifié par la barbarie et la violence aveugle des terroristes extrémistes et fanatiques,

Persuadé que le processus de paix est irréversible et que la persévérance dans la recherche de la paix vaincra tous les obstacles,

Condamne avec virulence ces actes de haine dégradants commis par les intégristes du Hamas,

Présente ses condoléances au président de la Knesset et aux familles des nombreuses victimes et assure la population israélienne de toute sa sympathie,

Espère que les responsables tant israéliens que palestiniens ainsi que la population israélienne et palestinienne ne céderont pas aux ennemis de la paix, et ce malgré les circonstances dramatiques,

Demande à l'autorité palestinienne de mettre tout en œuvre, de concert avec les autorités israéliennes, pour démanteler le réseau des terroristes qui entendent détruire le processus de paix.

Assure l'État d'Israël de son soutien dans le combat pour la paix.»

Het woord is aan de heer Erdman.

De heer Erdman (SP). — Mijnheer de Voorzitter, op een zeker ogenblik scheen er weer licht in het Midden-Oosten. Men had de gerechtvaardigde hoop dat door onverdroten inspanningen langs beide zijden de vrede werkelijk vorm kon aannemen. Ik ga u in deze dramatische ogenblikken niet te uitgebreid herinneren aan de onderhandelingen in Oslo, het Akkoord van Washington en de historische handdruk. Ik ga u veeleer herinneren aan het leed en het bloed dat aan beide zijden nutteloos werd verspild. Of misschien werd dit bloed niet nutteloos verspild, want vrede wordt in de geschiedenis spijtig genoeg altijd gebouwd op leed, op tranen en op ten onrechte vergoten bloed.

Nog niet zolang geleden werd in een reactie van blinde haat de Eerste minister van Israël neergeveld, vroeger een soldaat, maar nu door de internationale gemeenschap erkend als een heraut van de vrede. Zijn werk werd voortgezet. Aan beide zijden werden beloften gedaan, waardoor de broze hoop op vrede weer vorm kon aannemen. Aan beide zijden wilde men inspanningen doen om de economische en sociale ontplooiing van twee volkeren in één samenleving mogelijk te maken.

Ongeveer tien dagen geleden werd dit vredesproces verstoord door een moorddadige aanslag. Sommigen meenden dat het hier enkel ging om een individuele terroristische daad, die spijtig genoeg vooral slachtoffers maakte onder de burgerbevolking.

Hoewel de gehele wereld de voorbije week de nadruk legde op het verderzetten van het vredesproces, werd hij, opnieuw op een zondagmorgen, opnieuw geschokt door een afgrijselijke terroristische aanslag op de burgerbevolking.

Terroristische groepen beloofden toen dat dit de laatste waarschuwing was en dat ze zouden afweten in hoever dat signaal zou worden geïnterpreteerd door de verantwoordelijken. Terecht hebben de verantwoordelijken deze waarschuwing, dit chantagesysteem, afgewezen omdat in het streven naar vrede niet met terroristen wordt onderhandeld en geen beslissingen die essentieel zijn voor de regio en voor de volkeren die er wonen worden genomen onder druk van terroristische daden. Desondanks werd gisteren nog een even moorddadige terroristische aanslag gepleegd in een shopping center.

Wij zijn van oordeel dat wij deze situatie moeten onderzoeken in het kader van de opdracht die aan de Senaat werd gegeven, en die erin bestaat dat de Senaat het onderzoek van alle internationale betrekkingen op zich neemt. Daarom hebben wij de leden van de Senaat deze middag een voorstel van resolutie overhandigd waarin wij onze afschuw uitspreken, de veroordeling van terroristische daden verwoorden, maar ook nadrukkelijk de hoop op het verderzetten van het vredesproces vertolken. We doen ook een oproep aan alle verantwoordelijken tot wie wij ons kunnen richten, tot de Belgische Regering en ook tot de Europese Unie, opdat alle mogelijk hulp worde verleend in de strijd tegen het terrorisme.

In de democratische wereld zoals wij die opvatten, waar mensen zijn gestorven, waar bloed werd vergoten en waar leed, tranen en smart de offers waren voor het opbouwen van een hoopgevend licht naar vrede, kan het niet dat door blind terrorisme al deze inspanningen teniet worden gedaan. We kunnen alleen maar aandringen opdat alle verantwoordelijken hun verantwoordelijkheid op zich nemen.

Ik dank de Voorzitter van de Senaat en de Senaat zelf omdat zij hebben aanvaard dit voorstel van resolutie bij hoogdringendheid te behandelen. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Foret.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le Président, face à la vague d'attentats meurtriers qui, au cours de ces derniers jours, ont endeuillé cruellement la population israélienne, il m'apparaît que la démocratie doit s'unir spontanément pour dénoncer unanimement de semblables actes de barbarie et de violence aveugle perpétrés contre des populations innocentes.

Confrontés au fanatisme et à l'extrémisme dans leurs formes d'expression les plus horribles, osons clamer à haute voix et sans ambages nos espoirs et nos convictions.

En premier lieu, je voudrais associer tout mon groupe à l'émotion intense et générale que suscite, chez tous les hommes de paix, semblable recours à la violence horrible, lorsque l'argument politique disparaît au profit de la haine aveugle et stérile. Le deuil des populations israéliennes est aussi notre deuil. En enterrant les morts de Jérusalem et de Tel Aviv, c'est aussi une part non négligeable de la démocratie et de la dignité humaine que l'on porte en terre.

Je voudrais ensuite souligner combien l'illusion des commanditaires de ces attentats est vaine. Rien ne doit et ne pourra entraver le processus de paix israélo-palestinien initié à Tunis, Oslo et Washington. Ce processus est irrémédiable pour l'unique mais fondamentale raison qu'il correspond à l'aspiration profonde et irréversible des populations concernées d'enfin découvrir et de pratiquer, côte à côte et au quotidien, les vertus de paix et de fraternité.

Enfin, nous devons réaffirmer tous ensemble qu'Israël et l'autorité palestinienne ne doivent pas voir, dans ces tragiques événements, une nouvelle occasion d'affrontements mais, au contraire, une opportunité — exceptionnelle mais bien réelle — de renforcer leur coopération au profit de la paix. Face aux tenta-

tives de déstabilisation, face aux commanditaires du terrorisme, la rigueur et la fermeté de cette coopération entre Israéliens et Palestiniens contre un même ennemi permettront d'éradiquer les derniers germes d'hostilité au processus de paix. Cette coopération efficace et confiante prouvera au monde entier que le fanatisme et l'extrémisme, de quelque bord qu'ils soient, et malgré d'inévitables et cruelles résurgences, ont une vocation absolue de perdant.

Tel est le message d'espoir que j'adresse, au nom du groupe PRL-FDF, à l'État d'Israël et à sa population cruellement éprouvée.

Nous nous joignons bien entendu aux termes de la résolution proposée. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à Mme Lizin.

Mme Lizin (PS). — Monsieur le Président, le groupe socialiste tout entier soutient la résolution proposée. Outre notre émotion, nous souhaitons exprimer au gouvernement israélien l'espoir fou que nous entretenons encore de sauver ce qui peut encore l'être aujourd'hui. Je ne doute pas que le ministre partagera notre sentiment.

L'Europe doit être présente aux côtés du gouvernement israélien. Nous devons le convaincre de poursuivre ce processus bien qu'il soit aujourd'hui au cœur du plus difficile des débats de la politique israélienne.

Nous souhaitons également que la Knesseth reçoive les condoléances du Sénat et le soutien actif d'un Parlement démocratique d'Europe.

Tant le président de groupe que la plupart des membres du parti socialiste connaissent à des degrés divers le contenu de ce processus de paix, et ce depuis l'époque où les thèses en présence étaient encore tellement contradictoires que l'on pouvait croire que l'aboutissement était illusoire. Aujourd'hui, nous pouvons saisir la signification du moindre recul. Les terroristes aussi en mesurent la portée et se jouent d'une politique dont ils connaissent la réalité.

Il faut également dire à Yasser Arafat qu'il est l'homme légitime pour mener correctement la guerre contre les terroristes. Il n'est pas un homme que l'on met dans le coin, que l'on bouscule en lui disant ce qu'il doit faire. Il n'est pas une marionnette. Il est mandaté par son peuple pour arrêter ces horreurs. L'Europe a le devoir de l'assurer de son soutien dans sa lutte. Arafat sait comment agir. Il doit prendre une décision, et nous devons l'y aider.

Notre parti, notre groupe et l'Internationale socialiste se sont adressés de la même manière au leader qui est peut-être le plus proche de notre cœur, Shimon Peres. Nous espérons que le débat interne en Israël ne compromettra pas cette unité fondamentale et cet espoir de voir réussir le processus.

Le dernier point de la résolution, relatif à la lutte réelle, profonde, contre le terrorisme — nous pourrions dire l'internationale terroriste — retient notre attention. Le terrorisme, qu'il frappe à Alger ou à Jérusalem, présente le même visage. Ce ne sont plus des petits noyaux; il s'agit de volontés orchestrées, disposant au vu de tous, en toute impunité, de sanctuaires éparpillés dans le monde. Qu'attend la communauté internationale pour s'attaquer au Hezbollah à Baalbek, pour mettre fin aux menées des terroristes basés au Soudan et en Iran?

Par ailleurs, j'espère que notre Gouvernement n'envisage pas, monsieur le ministre, de renvoyer certains terroristes dans ces directions. Ce serait aujourd'hui très malvenu.

Notre soutien à cette résolution se conjugue à notre soutien politique absolu à Shimon Peres. Nous savons, pour l'avoir patiemment construite, que la paix dans cette région a été la victoire de ceux qui, des deux côtés, avaient fait le choix de l'humanité dans le respect des convictions et des religions.

Repousser la paix reviendrait à accorder la victoire à une force comprenant les plus grands criminels idéologiques, théologiques, à l'œuvre sur cette terre. Le groupe socialiste juge l'enjeu fondamental. Par conséquent, ses membres soutiendront de tout leur

cœur et avec la plus grande conviction cette résolution constituant un message d'espoir adressé par le Sénat à ces deux peuples. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Coveliers.

De heer Coveliers (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, de VLD-fractie ging er onmiddellijk mee akkoord om het voorstel van resolutie over de aanslagen in Israël ingediend door de heer Erdman te steunen.

Het lijkt evident dat een democraat zich verzet tegen iedere vorm van terrorisme. Dit is evident omdat het uiteraard onaanvaardbaar is dat mensen worden gedood en omdat het zeker onaanvaardbaar is dat onschuldige mensen als het ware bij toeval worden vermoord op grond van vermeende politieke overtuigingen. Terrorisme is in se anti-democratisch, omdat het geweld tegenover overtuigingskracht plaatst en omdat het zich overal ter wereld weigert neer te leggen bij de democratische besluitvorming. De gevolgen hiervan zijn des te dramatischer in het Midden-Oosten waar de legitieme vertegenwoordigers van Israël en Palestina — hier treed ik mevrouw Lizin bij — trachten een oplossing te vinden voor een conflict dat reeds bijzonder lang aansleept en een nieuwe vreedzame samenleving trachten uit te bouwen voor beide volkeren die bij dat conflict zijn betrokken.

Al is deze resolutie een goede aanzet, het volstaat niet ze goed te keuren en verder te zwijgen over zaken waarbij wij niet rechtstreeks betrokken heten te zijn. Wij hebben een duidelijke verantwoordelijkheid en wij weten dat Brussel en België een draaischijf zijn voor terroristische organisaties en voor hun logistieke netwerken. Wij mogen niet langer twee maten en twee gewichten hanteren in deze zaken. Het is bekend dat ook in bepaalde lidstaten van de Europese Unie terroristische organisaties actief zijn. Een rechtsstaat als België heeft er blijkbaar problemen mee om dit feit te erkennen. Ook al worden in die precieze situatie onschuldige mensen *at random* vermoord, toch bestaat de neiging om de politieke motieven die dan ter verantwoording worden ingeroepen te aanvaarden.

Als democraten zijn wij de overtuiging toegedaan dat politieke beweegredenen enkel met politieke overredingskracht kunnen worden hard gemaakt; geweld is in geen enkel geval aanvaardbaar.

De oproep in de laatste paragraaf van deze resolutie is zeer juist: «De Senaat vraagt de Belgische Regering en de Europese Unie om de Israëlische Staat alle mogelijke hulp te verlenen in zijn strijd tegen het terrorisme.» Dit houdt in dat ook op het Europese grondgebied alles in het werk moet worden gesteld opdat zou worden voorkomen dat de mensen het terrorisme, zij het slechts in gedachten, aanvaarden. Nochtans blijkt uit recente televisiereportages dat de publieke opinie geneigd is terroristische acties die omfloerst zijn met aanvaardbare politieke motieven, te aanvaarden. Minstens de Europese ruimte moet «terrorismevrij» worden gemaakt. Vanuit Europa kunnen wij deze toestand uitdragen naar gebieden in de wereld waar de spanning veel groter is en waar zeer moedige verkozenen van de betrokken volkeren trachten een democratische samenleving uit te bouwen.

Om al die renenen zal onze fractie deze resolutie uit volle overtuiging steunen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandenberghe.

De heer Vandenberghe (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, zoals de vorige sprekers heeft ook de CVP-fractie alleen maar misprijzen en afkeuring voor het onmenselijk geweld dat in Israël wordt gepleegd tegen een volk en meer nog tegen een vredespolitiek. Israël en Palestina zullen met Europa, meer bepaald met West-Europa, altijd een bijzondere band hebben. Wij hebben met deze landen een historische binding en daarom hebben wij er ook een bijzondere belangstelling voor. Hun geschiedenis is een zoektocht naar en een boodschap van vrede. Telkens weer stellen we vast dat wie de vredesboodschap of de zoektocht naar vrede propageert, het slachtoffer kan worden van geweld en dat haat en racisme het halen op menselijke overtuiging en tolerantie.

We mogen ons niet beperken tot het uitdrukken van onze afkeuring voor elke vorm van terrorisme, maar moeten de Regering ertoe aanzetten om alle middelen te hanteren om duidelijk te maken welk politiek standpunt wij innemen. We mogen ons niet tevreden stellen met een louter diplomatiek optreden. Israël moet alle hulp worden geboden zodat de vredespolitiek kan slagen en er in het Midden-Oosten werkelijk vrede komt. Daarom moet onze politiek, meer nog dan gisteren en vandaag, zowel in binnen- als buitenland worden gedragen door een effectief respect voor de mensenrechten. Veel te gemakkelijk is de buitenlandse politiek gebaseerd op machtsoverwegingen. Nog meer moet het morele appel van de westerse politiek, namelijk het effectief respect voor de mensenrechten, de basis worden van de politieke opstelling van de Westeuropese Unie in haar verhouding met de andere landen.

Om al deze redenen zal de CVP-fractie met overtuiging de resolutie steunen. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Nothomb.

M. Nothomb (PSC). — Monsieur le Président, le groupe PSC s'est associé au dépôt de cette proposition de résolution et votera avec conviction en faveur de celle-ci car elle exprime très bien notre consternation et l'horreur que nous inspirent les actes de violence terroristes.

En outre, cette résolution traduit notre volonté de voir se poursuivre le processus de paix, tâche qui incombe aux responsables israéliens et palestiniens ainsi qu'aux populations concernées.

De même, nous nous associons aux condoléances présentées aux familles, à la population israélienne et à la Knesseth. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Boutmans.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, bij verschrikkelijke terreurdaden zoals deze van de afgelopen dagen, past het ons in de eerste plaats solidair te verklaren met de nabestaanden van de slachtoffers. Alweer blijven vele tientallen mensen verweesd of als weduwe of weduwnaar achter, mensen van wie de daders zich niet eens hebben afgevaardigd of ze misschien geen grote verdiensten hadden of in hun hart sympathiseerden met de pacifistische beweging, zoals de meerderheid van de Joodse en de Palestijnse bevolking sympathiseert met het streven naar vrede.

In de resolutie staat terecht dat beide partijen moeten worden aangezet tot het voortzetten van hun inspanningen om het vredesproces te bevorderen. Het ergste wat zou kunnen gebeuren is dat ten gevolge van het doelbewust optreden van fanatieke misdadigers de politieke leiders in beide kampen, die de afgelopen jaren blij hebben gegeven van goed beleid en van grote gematigdheid, verplicht zouden zijn daarvan af te zien en terug te keren naar een strategie van een oorlog in plaats van een strategie van vrede.

Agalev is het volkomen eens met de oproep aan beide partijen en met de steun die België moet verlenen voor de strijd tegen het terrorisme. Persoonlijk had ik liever dat de tekst van de resolutie dit duidelijker verwoordde als een opdracht aan beide partijen ten aanzien van fanatici en terroristen. Zowel aan Joodse als aan Palestijnse zijde hebben we immers met mensen te maken die geweld niet schuwen. Er moet toch aan herinnerd worden dat de moord op premier Rabin en de moordpartij in een moskee van enkele jaren geleden, waarbij meer dan veertig doden vielen, niet het werk waren van Hamas-fanatici. Daarom vind ik dat we zowel aan de Palestijnse als aan de Joodse autoriteiten moeten vragen de terroristische netwerken, die het vredesproces tot staan willen brengen, te ontmantelen.

Voor het overige zijn we het volledig eens met deze oproep waarin de Senaat de bezorgdheid uit voor de voortzetting van het vredesproces. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Anciaux.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik sluit mij graag aan bij alle uiteenzettingen die naar aanleiding van dit voorstel van resolutie werden gehouden.

De opbouw van de vrede zou vanzelfsprekend de volledige steun moeten krijgen van de hele internationale gemeenschap.

Bij het Israëliësch-Palestijns conflict moeten wij onze steun geven aan de architecten van het vredesproces en aan de twee volkeren die na jarenlange strijd de handen in elkaar pogen te slaan om een duurzame vrede te realiseren. Het is absoluut noodzakelijk dat wij met eensgezinde krachten duidelijk maken dat het terrorisme en het fundamentalisme, van welke kant ook, met alle mogelijke middelen moeten worden bestreden opdat het vredesproces toch nog een kans zou maken. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Jonckheer.

M. Jonckheer (Écolo). — Monsieur le Président, le groupe Écolo a cosigné cette résolution. Nous souhaitons dire à M. Erdman combien nous lui savons gré d'en avoir pris l'initiative et nous tenons à vous remercier, en tant que Président du Sénat, d'avoir permis que nous en débattions immédiatement cet après-midi avant de procéder au vote.

L'état d'esprit dans lequel nous allons voter ce texte constitue évidemment une condamnation sans réserve aucune de toutes les actions terroristes — comme mon collègue M. Boutmans vient de le dire — et de l'ensemble des réseaux terroristes qui fonctionnent dans la région du Proche-Orient.

Je n'ai pas eu l'occasion de lire aujourd'hui les communiqués de presse. Je pense que, tous, nous sommes préoccupés par les chances de poursuite du processus de paix, ce qui suppose effectivement une aide à l'ensemble des parties en présence, tant la population et le gouvernement israéliens que la population palestinienne et son autorité. Il conviendra que l'Union européenne et la Belgique confirment auprès de ces deux autorités leur total soutien accordé à ce processus de paix tellement difficile. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Derycke.

De heer Derycke, minister van Buitenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, allereerst wil ik de Senaat melding brengen van een aantal zaken in verband met het vreselijke drama dat zich in Israël heeft afgespeeld.

Namens de Belgische Regering hebben wij gisteren ons leedwezen betoond aan de Israëliëse regering en de Israëliëse bevolking. Gisteren heb ik onmiddellijk de Israëliëse ambassadeur ontvangen, alsook een delegatie van de Joodse gemeenschap in België. Via radio Judaïka heb ik onze betuiging van leedwezen aan de Joodse gemeenschap nogmaals herhaald. Aan de ambassadeur van Israël heb ik verder ook gevraagd dat hij ons zou melden wat de Belgische Regering eventueel kan doen in verband met dit drama.

De Belgische Regering voelt zich gesterkt door het vlugge optreden van de Senaat. Wij zijn immers de mening toegedaan dat wij dergelijke acties van intolerantie en geweld ten strengste moeten veroordelen, maar wij blijven er evengoed van overtuigd dat alleen dialoog een oplossing in dit geschil kan brengen.

Wij moeten echter niet alleen een strenge veroordeling over deze terroristische daden uitspreken, maar tegelijk ook de landen van de regio en de Arabische landen responsabiliseren en hen ertoe brengen druk uit te oefenen op degenen die intellectueel en politiek verantwoordelijk zijn voor het opzetten van deze vreselijke misdaden. Daarom hebben wij gisteren beslist een aantal demarches naar deze landen toe te ondernemen. Zoals verschillende sprekers hier hebben benadrukt is de bestrijding van het terrorisme een universele verplichting die ook geldt voor de Arabische landen.

Tenslotte zijn wij ook van mening dat de Europese Unie, maar ook België, Israël moet blijven helpen bij de verderzetting van het vredesproces en bij de bestrijding van het terrorisme. Over deze steun aan Israël zal zeker worden gepraat op de Europese Ministerraad van zaterdag eerstkomend in Italië. Wij moeten ook president Arafat de nodige steun verlenen, want om uiteindelijk de vrede in deze regio te realiseren is de medewerking van beide partijen nodig. Wij moeten president Arafat steunen, maar hem ook responsabiliseren en hem ertoe brengen in de Palestijnse gebieden de zaken beter onder controle te houden.

Ik dank de Senaat nogmaals voor de snelheid waarmee deze motie werd ingediend. Ze getuigt van een fundamenteel respect voor de burgerlijke slachtoffers. Namens de hele Regering kan ik alleen maar mijn volledige instemming daarmee betuigen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Dames en heren, wij moeten ons nu uitspreken over het voorstel van resolutie.

Nous devons nous prononcer maintenant sur la proposition de résolution.

De heer Erdman (SP). — Mijnheer de Voorzitter, ik vraag de naamstemming.

De Voorzitter. — Wordt deze vraag gesteund? (*Meer dan vier leden staan op.*)

Aangezien de naamstemming reglementair is gevraagd, zal ertoe worden overgegaan.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan over het voorstel van resolutie.

Il est procédé au vote nominatif sur la proposition de résolution.

44 leden zijn aanwezig.

44 membres sont présents.

Allen stemmen ja.

Tous votent oui.

Derhalve is de resolutie aangenomen.

En conséquence, la résolution est adoptée.

Aan de stemming hebben deelgenomen:

Ont pris part au vote:

MM. Anciaux, Bourgeois, Boutmans, Mme Bribosia-Picard, MM. Buelens, Caluwé, Ceder, Coveliers, Mmes Dardenne, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goris, Happart, Hatry, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mme Merchiers, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Poty, Raes, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Vandenberghé, Vautmans, Vergote, Verreycken, Weyts et Mme Willame-Boonen.

WETSVOORSTEL TOT OPHEFFING VAN DE ONROERENDE VOORHEFFING VOOR DE NIET-CONFESSIO-NELE GEMEENSCHAP

Algemene beraadslaging, beraadslaging over de artikelen en stemming over artikel 1

PROPOSITION DE LOI ABROGEANT LE PRÉCOMPTE IMMOBILIER POUR LA COMMUNAUTÉ NON CONFES- SIONNELLE

Discussion générale, discussion des articles et vote de l'article 1er

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het wetsvoorstel tot opheffing van de onroerende voorheffing voor de niet-confessionele gemeenschap.

Nous abordons l'examen de la proposition de loi abrogeant le précompte immobilier pour la communauté non confessionnelle.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Moens (SP), rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, aan het einde van een lange tocht, begonnen in 1992, hebben wij uiteindelijk een tekst opgesteld die eigenlijk een toepassing is van artikel 181 van de Grondwet waarbij de gelijkheid van de erediensten met de vrijzinnige morele dienstverlening wordt

vastgesteld en waarbij een bepaald voordeel, namelijk de vrijstelling van het kadastrale inkomen voor de gebouwen die voor de eredienst nuttig zijn, ook wordt toegekend aan gebouwen die voor de vrijzinnige dienstverlening in gebruik zijn. In de commissie waren de vergaderingen verwarrend en de logica was er niet altijd te vinden. Er rezen tal van hinderpalen, maar wij moeten het secretariaat van de commissie voor de Financiën dankbaar zijn voor de bewonderenswaardige samenhang en orde die zij hebben gebracht in het verslag van deze discussies die met haken en ogen aaneen hingen. Ik meen dat wij ook de voorzitter van de commissie een woord van dank mogen toesturen voor de wijze waarop hij de debatten heeft geleid.

Misschien is een kort historisch overzicht niet overbodig. Het voorstel van wet werd in de zitting 1992-1993 oorspronkelijk ingediend door onze ere-ondervoorzitter, Willy Seeuws. De toenmalige commissie voor de Financiën wijdde einde 1993, begin 1994, verschillende vergaderingen aan dit voorstel. De belangrijkste vergadering was ongetwijfeld die van 8 december 1993. Men was het er toen al over eens dat het wegwerken van de discriminatie de grond van de zaak was. Toen al was men zich ervan bewust dat de titel van het voorstel, waarin staat «vrijstelling van onroerende voorheffing» fout was omdat zulks strijdig was met de regels van de gewestvorming. Wij waren toen niet zo consequent om de titel te wijzigen, later wel.

Toen bleek ook al dat de discussie over de definitie van een vrijzinnige vereniging, of een al dan niet erkende vereniging in die zin, aan de orde was. Later zou hierover nog herhaaldelijk worden gediscussieerd. De heer Seeuws had daarop een eenvoudig antwoord: het zou gaan om, ten eerste, de centra voor morele dienstverlening afhankelijk van de Unie van vrijzinnige verenigingen, ten tweede, de centra die afhangen van de stichting voor de morele dienstverlening in de ziekenhuizen, ten derde, de centra voor morele dienstverlening die afhankelijk zijn van de gevangesnissenen en, ten vierde, de gebouwen die in de grote steden dienstig zijn voor de vrijzinnigheid. In het verslag is te merken dat wij hiervoor een andere — ik meen betere — oplossing hebben gevonden.

Op dat ogenblik was er ook al sprake van de binding met andere voorstellen, onder meer om de rusthuizen die in het vroegere artikel 12 van het Wetboek op de inkomstenbelasting nog «godshuizen» werden genoemd, duidelijk onbetwistbaar «rusthuizen» te noemen. Dat werd oorspronkelijk gesuggereerd door de heer De Roo en het voorstel werd nadien overgenomen door de heer Weyts en anderen. In de nieuwe tekst is deze notie geïncorporeerd.

Het wetsvoorstel Seeuws werd in deze zitting door de heer Erdman opnieuw ingediend en opnieuw besproken tijdens verschillende commissievergaderingen.

Ik heb reeds gezegd dat er een probleem bestond op het vlak van de bevoegdheid. Men kan zich afvragen of de vrijstelling van onroerende voorheffing en de vrijstelling van kadastraal inkomen materies zijn die tot de bevoegdheid van het federale Parlement behoren. Uiteindelijk werd in de commissie besloten om het advies te vragen van de Raad van State. Op 12 februari van dit jaar hebben wij twee adviezen van de Raad van State ontvangen: het eerste over het wetsvoorstel-Erdman, namelijk het gedeeltelijk geamendeerde oorspronkelijke wetsvoorstel-Seeuws, en een ander over het voorstel-Weyts. Terwijl het voorstel van de heer Erdman betrekking had op de vrijstelling van het kadastraal inkomen, handelde het voorstel van de heer Weyts over de vrijstelling van de onroerende voorheffing. De uitspraak van de Raad van State luidde dat de vrijstelling van kadastraal inkomen wel degelijk tot de bevoegdheid van de federale wetgever behoort, maar dat de vrijstelling van de onroerende voorheffing tot de bevoegdheid van de gewestwetgever behoort.

Wij konden het voorstel van de heer Weyts dus onmogelijk in de bespreking betrekken. Wij hebben ons dan ook uitsluitend toegeleed op de materie die in onze bevoegdheid ligt en het voorstel van de heer Erdman verder besproken. Wij hebben wel zoveel mogelijk noties uit het voorstel van de heer Weyts in het voorstel van de heer Erdman ingevoegd.

De oorspronkelijke tekst van de heer Seeuws, overgenomen door de heer Erdman, bepaalde dat aan artikel 12 van het Wetboek op de inkomstenbelastingen een bepaling moest worden

toegevoegd betreffende de vrijstelling van kadastraal inkomen voor bepaalde goederen, namelijk de onroerende goederen dienstig voor de vrijzinnige morele dienstverlening. Dit was immers reeds lang het geval voor de goederen, dienstig voor de openbare belijdenis van een eredienst.

Bij amendement werden aan de tekst verschillende wijzigingen en toevoegingen aangebracht. In de eerste plaats wil ik het hebben over het begrip «vrijzinnige morele dienstverlening». De heer Seeuws had reeds opgesomd wat daarvoor in aanmerking kwam. De commissie heeft echter beslist een andere weg te volgen, die tevens een wijziging inhoudt voor de erediensten. In de oorspronkelijke tekst van artikel 12 stond dat de gebouwen dienstig voor een openbare eredienst vrijgesteld waren. Wij hebben de tekst als volgt gewijzigd: «dienstig voor de openbare uitoefening van een eredienst». Het is dus niet zozeer van belang of de eredienst openbaar erkend is, maar wel of de uitoefening van de eredienst openbaar is en of iedere burger zich daartoe toegang kan verschaffen.

Wij hebben precies dezelfde redenering gevolgd bij de bepaling betreffende de centra van de vrijzinnigheid. Enkel de centra van de vrijzinnigheid en de lokalen voor de morele dienstverlening die openbaar toegankelijk zijn werden in aanmerking genomen.

Mogen deze onroerende goederen de eigenaar inkomsten opleveren wanneer hij ze ter beschikking stelt van een vereniging voor morele dienstverlening, voor het beoefenen van een eredienst, of als rusthuis, met als uitbater een kloostercongregatie? In het oorspronkelijke artikel 12 staat dat de uitbating moet gebeuren «zonder winstoogmerk». Een aantal commissieleden waren van mening dat iets duidelijker wordt als het herhaald wordt en daarom hebben ze laten toevoegen «uitgebaat zonder inkomsten op te leveren». Het verschil is subtiel. Als zowel de uitbater als de eigenaar VZW's zijn, is er in de praktijk geen enkel verschil. Als de eigenaar een fysieke persoon is die huur ontvangt van de uitbater, die een VZW is, dan is er discussie mogelijk over de vragen of dit in hoofde van de eigenaar een verrijking is, ofwel of hij deze inkomsten alleen gebruikt om het goed te verbeteren of in stand te houden.

Omdat deze zaken moeilijk verifieerbaar zijn, vond men dat de twee formules nodig waren. Ondertussen is gebleken dat het Hof van cassatie zich vroeger heeft uitgesproken over deze en aanverwante aangelegenheden en zegt dat alleen de betiteling «zonder winstoogmerk» voldoende is om de problematiek op te vangen. Er is dus een soort van jurisprudentie ontstaan en daarom is tijdens deze openbare vergadering een amendement ingediend om de zinsnede door de commissie weerhouden, namelijk «goederen die geen inkomsten opbrengen», te schrappen. Aan de betekenis van de tekst zoals die in de commissie besproken werd, is niets gewijzigd en er is dus geen enkele reden om de discussie opnieuw te openen.

Een derde wijziging heb ik reedsesignaleerd. De term «godshuizen» uit de oude tekst van artikel 12 van het Wetboek op de inkomstenbelasting werd in de commissie gewijzigd met het moderne woord «rusthuizen».

In de Franse teksten werden enkele technische tekstverbeteringen aangebracht. Waar vroeger het woord «immunisé» stond, komt nu het woord «exonéré»; in plaats van «immeubles» wordt nu «biens immobiliers» gebruikt; in plaats van «le poursuit de aucun but de lucre» komt er nu «sans but de lucre» en overall waar het woord «soit» voorkwam wordt het vervangen door komma's.

Tot besluit herhaal ik dat, buiten de modernisering van de tekst en enkele preciseringen die de uitsluiting van onroerende goederen uit het kadastraal inkomen nauwkeuriger omschrijven, het huidige voorstel, dat in de commissie werd goedgekeurd met zeven stemmen tegen drie, de oorspronkelijke bedoeling van de indieners weergeeft. Er komt gelijkschakeling van de vrijstellingen geldend voor de gebouwen bestemd voor de uitoefening van een eredienst met die voor de gebouwen die dienen voor de vrijzinnige morele dienstverlening. De commissie vraagt de Senaat om de door haar goedgekeurde tekst te beamen, gewijzigd door het amendement dat hier werd rondgedeeld. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Hotyat.

M. Hotyat (PS). — Monsieur le Président, la proposition de modification de la loi fiscale que nous examinons s'inscrit dans le long processus de modification de notre législation qui vise à accorder à la communauté philosophique non confessionnelle un traitement égal à celui des cultes reconnus, dont la révision de l'article 181 de la Constitution a marqué une étape capitale.

Cette proposition, déposée par MM. Erdman, Lallemand, Govaerts et Hatry, s'inscrit très directement dans cette préoccupation, puisqu'elle vise à supprimer une inégalité de traitement entre le contribuable qui, sans but de lucre, affecte un bien immobilier à l'exercice public d'un culte et se voit accorder pour cela un avantage fiscal, et le particulier affectant son bien immobilier à l'exercice public de l'assistance morale laïque, qui ne profite pas actuellement du même avantage.

Techniquement, en exonérant le revenu cadastral des biens immobiliers ainsi affectés, on permet au contribuable de ne pas faire figurer ce revenu immobilier parmi les éléments constitutifs de son revenu imposable globalement à l'impôt des personnes physiques.

Le fondement de cette exonération apparaît très clairement à la lecture de l'article 12, paragraphe 1er, du Code des impôts sur le revenu, tel qu'en vigueur. Cette exonération est justifiée par deux éléments essentiels : d'une part, le désintéressement du contribuable, celui-ci ne poursuivant aucun but de lucre, et, d'autre part, l'affectation à caractère social des immeubles : l'enseignement, l'installation d'hôpitaux, d'hospices, de cliniques, de dispensaires, de homes de vacances pour enfants ou personnes pensionnées et autres œuvres analogues de bienfaisance, ainsi que ... l'exercice d'un culte public.

La présence de l'affectation culturelle dans cette liste ne doit pas étonner. C'est l'utilité publique du culte qui a motivé le traitement particulier que le législateur a accordé au culte en Belgique. C'est cette considération qui a motivé l'inscription dans notre Constitution de la prise en charge par l'État des traitements et pensions des ministres des cultes. Le constituant a, en effet, inscrit ce principe à l'article 181 de notre charte fondamentale — ancien article 117 — «par l'unique motif que les cultes sont un objet d'utilité publique», ainsi que l'écrit Giron dans son *Droit public de la Belgique*.

Plus tard, c'est la prise en compte de cette dimension sociale de la laïcité qui a justifié l'inscription d'un paragraphe 2 à l'article 181 de la Constitution, prévoyant que «les traitements et pensions des délégués des organisations reconnues par la loi qui offrent une assistance morale selon une conception philosophique non confessionnelle» seraient également à charge de l'État. Le constituant a reconnu là le «fait social» que constitue la présence d'une communauté philosophique non confessionnelle importante dans notre pays et a admis, comme a pu le dire le sénateur CVP M. Arts — *Annales parlementaires* du 19 janvier 1993, page 1333 — que l'assistance morale dispensée selon la conception philosophique non confessionnelle «méritait un traitement parallèle à celui des cultes».

Le sénateur Lallemand a également défendu ce point de vue en déclarant : «La reconnaissance de la communauté philosophique non confessionnelle comme telle est essentiellement la reconnaissance de son utilité sociale, de son importance morale et de sa valeur humaine» — *Annales parlementaires* du 19 janvier 1993, page 1330. Cette utilité sociale est aujourd'hui officiellement reconnue par la modification constitutionnelle.

Il est donc cohérent que les exonérations accordées en matière fiscale au contribuable affectant un bien immobilier au service d'intérêts sociaux similaires soient étendues aux immeubles affectés à l'assistance morale non confessionnelle.

Sur le plan budgétaire, cette modification aura, de l'aveu même du ministre des Finances, un impact «négligeable».

Cette proposition ne pose pas plus de problèmes sur le plan du traitement législatif. Le Conseil d'État a, dans un avis dont la brièveté n'a d'ailleurs d'égalé que la clarté, indiqué que la possibilité d'accorder une exonération de revenu cadastral relève sans

conteste de la compétence du législateur fédéral, au regard de la loi de financement du 16 janvier 1989. Au surplus, d'un point de vue constitutionnel, les matières sur lesquelles porte cette exonération appartenant sans aucun doute au législateur fédéral, le texte échappe à toute critique à cet égard.

Mon groupe se réjouira de l'aboutissement de cette proposition, car il considère comme très important que se poursuive la mise en œuvre de la reconnaissance législative de la laïcité. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Weys.

De heer Weys (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, wij hopen dat de Senaat dit voorstel zoals het in de commissie werd geamendeerd eenparig zal goedkeuren. Bij deze trek ik dan ook het voorstel in dat ik ter zake had ingediend en dat op het ogenblik in de commissie in behandeling is. Onze fractie kan immers vrede nemen met de geamendeerde tekst die thans voorligt.

Het amendement heeft tot doel artikel 12, paragraaf 1, van het Wetboek van inkomstenbelasting ongewijzigd te behouden. De noodzaak hiertoe vloeit voort uit arresten van het Hof van cassatie van 1981. Het amendement stelt voor om de woorden «die geen inkomsten opbrengen» in artikel 12, paragraaf 1, te doen vervallen. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à Mme Willame.

Mme Willame-Boonen (PSC). — Monsieur le Président, nous apprécions la présente proposition, telle qu'amendée, pour diverses raisons.

Tout d'abord, elle actualise le texte initial, en remplaçant notamment le mot «hospices», quelque peu dépassé, par les mots «maisons de repos».

Ensuite, elle permet le respect des principes constitutionnels de liberté de pensée et d'égalité: les immeubles affectés à l'assistance morale laïque seront désormais sur un pied d'égalité avec ceux réservés à l'exercice des cultes reconnus.

De plus, la proposition sera conforme à l'article 181 de la Constitution.

Par ailleurs, la rigueur budgétaire du Gouvernement ne devrait pas être trop influencée par la proposition car les conditions d'accès à l'exonération ont été strictement définies.

Enfin, contrairement à la proposition initiale, l'amendement CVP permet de conserver le champ d'application de l'article 12 sous sa forme actuelle. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken (VI. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, ik heb er uiteraard geen probleem mee dat de niet-confessionele dienstverlening wordt gelijkgeschakeld met de confessionele. Iedere filosofische overtuiging die mensen door moeilijke tijden kan helpen, is immers eerbiedwaardig.

Ik heb bij het ontwerp enkele technische vragen. In 1992 keurde de Vlaamse Raad een programmadecreet goed. Artikel 104 van dat decreet behandelt het gedeelte van de onroerende voorheffing waarvoor het Vlaamse Gewest bevoegd is. In 1991 steeg die onroerende voorheffing van 1,25 naar 2,5 pct. De rapporteur zal zich nog wel herinneren dat ik in 1992 in de Vlaamse Raad met hem discussieerde over de vrijstelling van onroerende voorheffing die de rusthuizen van de ziekenfondsen en van de OCMW's verkregen. Die vrijstelling gold niet voor de privé-rusthuizen. De hele operatie kwam voor de Vlaamse Regering neer op een vestzak-broekzak-operatie. De vrijstelling van onroerende voorheffing voor de rusthuizen van de ziekenfondsen en de OCMW's werd gecompenseerd door de verhoging van de onroerende voorheffing voor de privé-rusthuizen. Voor de Vlaamse overheid bleven de inkomsten gelijk.

Vandaag stellen wij in de federale Senaat privé-rusthuizen zonder winst oogmerk, die echter wel inkomsten hebben, ook vrij van het kadastraal inkomen. Uit het voorgaande blijkt echter dat de onroerende voorheffing op het kadastraal inkomen tot de be-

voegdheid van de Gewesten behoort. De vraag rijst dan ook of wij hier niet rechtstreeks ingrijpen in het begrotingsbeleid van de Gewesten.

De optionele aanslagvoet van de Gewesten wordt automatisch tot nul herleid, wanneer de aanslagvoet van de federale overheid nul bedraagt. Wij verminderen dus de inkomsten van de Gewesten.

Ik vraag me af of deze federale beïnvloeding van de gewestinkomsten niet het voorwerp zou moeten uitmaken van een voorafgaand overleg tussen de betrokken gemeenschapsministers en de federale minister in een interministeriële conferentie, die met dat doel werd ingesteld.

Ten eerste, werd een dergelijk overleg gevoerd tussen de begrotingsministers van de verschillende regeringen die ons land rijk is?

Ten tweede, werden modellen ontworpen die de begrotingsweerslag van dit voorstel behandelen? Het moet in deze tijd van informatica niet zo moeilijk zijn om minimum, gemiddelde en maximum modellen te ontwerpen om de weerslag te bepalen.

Onze Grondwet voorziet in procedures in geval belangenconflicten ontstaan en regelt eveneens het voorkomen van dergelijke conflicten. Indien ik me niet vergis, bepaalt artikel 143 van de Grondwet dat belangenconflicten kunnen worden voorkomen door het invoeren van de federale loyaliteit. Een andere mogelijkheid is dat een belangenconflict achteraf wordt behandeld door het Arbitragehof, dat in dit geval wordt ingeroepen door een zich benadeeld voelend Gewest of een zich benadeeld voelende Gemeenschap.

Het is dus technisch mogelijk om dit wetsontwerp aan het overleg van de ministers te onderwerpen. Indien een amendement wordt goedgekeurd, kunnen wij probleemloos een pauze inlassen door het ontwerp terug naar de commissie te verwijzen. Hierdoor krijgen de ministers de tijd om met elkaar te overleggen over de vraag of hierover een belangenconflict kan ontstaan.

Ik stel de vraag aan alle leden die in de commissie aan dit voorstel grondig hebben gewerkt. Ik matig mij niet aan om concrete suggesties te doen en het wetsvoorstel op de lange baan te schuiven, omdat ik niet aan de commissiewerkzaamheden heb deelgenomen. Het is niet meer dan eerlijk dat de betrokken commissieleden hier het eerste woord krijgen.

Ik vraag me alleen af of we niet de mogelijkheid moeten aangrijpen om belangenconflicten, die ik zou betreuren, te voorkomen. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Maystadt, Vice-Premier ministre.

M. Maystadt, Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur. — Monsieur le Président, pour éviter tout malentendu, je précise que la proposition de loi se limite aux contribuables ou aux occupants qui affectent le bien immobilier à un certain nombre d'objets énumérés dans le texte, et cela en l'absence de tout but lucratif. Par conséquent, il est exclu que des maisons de repos privées, poursuivant un but de lucre, bénéficient de ces dispositions.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Moens.

De heer Moens (SP). — Mijnheer de Voorzitter, sta me toe te antwoorden op de vraag van de heer Verreycken.

De regeling voorheen was dat alle rustoorden, die door VZW's of openbare besturen uitgebaat werden, vrijgesteld waren van het kadastraal inkomen. Dit gold ook voor de ermee samenhangende onroerende voorheffing.

Het maakt voor de Vlaamse Regering dus geen enkel verschil.

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het wetsvoorstel.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles de la proposition de loi.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Artikel 2 luidt:

Art. 2. Artikel 12, § 1, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 wordt vervangen als volgt:

«Art. 12. § 1. Vrijgesteld is het kadastraal inkomen van de onroerende goederen of delen van onroerende goederen die geen inkomsten opbrengen en die een belastingplichtige of een bewoner zonder winsttoegmerken heeft bestemd voor het openbaar uitoefenen van een eredienst of van de vrijzinnige morele dienstverlening, voor onderwijs, voor het vestigen van hospitalen, klinieken, dispensaria, rusthuizen, vakantiehuisen voor kinderen of gepensioneerden, of van andere soortgelijke weldadigheidsinstellingen.»

Art. 2. L'article 12, § 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992 est remplacé par ce qui suit:

«Art. 12. § 1er. Est exonéré le revenu cadastral des biens immobiliers ou des parties de biens immobiliers qui ne produisent pas de revenus et qu'un contribuable ou un occupant a affectés sans but de lucre à l'exercice public d'un culte ou de l'assistance morale laïque, à l'enseignement, à l'installation d'hôpitaux, de cliniques, de dispensaires, de maisons de repos, de homes de vacances pour enfants ou personnes pensionnées, ou d'autres œuvres analogues de bien-faisance.»

De heer Delcroix c.s. stelt volgend amendement voor:

«In het voorgestelde artikel 12, § 1, de woorden «die geen inkomsten opbrengen en» doen vervallen.»

«Supprimer à l'article 12, § 1er, proposé, les mots «qui ne produisent pas de revenus et.»

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 2 worden aangehouden.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 2 sont réservés.

La commission propose un nouvel intitulé ainsi rédigé: Proposition de loi portant exonération du revenu cadastral pour l'exercice public de l'assistance morale laïque.

De commissie stelt een nieuw opschrift voor dat luidt: Wetsvoorstel houdende vrijstelling van kadastraal inkomen voor het openbaar uitoefenen van de vrijzinnige morele dienstverlening.

Ce texte rencontre-t-il l'accord de l'assemblée?

Is de Senaat het met die tekst eens? (*Instemming.*)

Le nouvel intitulé est approuvé.

Het nieuw opschrift is goedgekeurd.

Il sera procédé ultérieurement aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble de la proposition de loi.

De aangehouden stemmingen en de stemming over het wetsvoorstel in zijn geheel hebben later plaats.

PROJET DE LOI RELATIVE À LA PARTICIPATION DE LA BELGIQUE À LA HUITIÈME AUGMENTATION GÉNÉRALE DES RESSOURCES DE LA BANQUE INTERAMÉRICAINNE DE DÉVELOPPEMENT

Discussion générale et vote des articles

WETSONTWERP BETREFFENDE DE DEELNEMING VAN BELGIE AAN DE ACHTSTE ALGEMENE VERHOGING DER WERKMIDDELEN VAN DE INTERAMERIKANSE ONTWIKKELINGSBANK

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi relative à la participation de la Belgique à la huitième augmentation générale des ressources de la Banque interaméricaine de Développement.

Wij vatten de bespreking aan van het wetsontwerp betreffende de deelneming van België aan de achtste algemene verhoging der werkmiddelen van de Interamerikaanse Ontwikkelingsbank.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. Hotyat (PS), rapporteur. — Monsieur le Président, le projet sur lequel nous sommes appelés à nous prononcer a pour objet d'autoriser la participation de la Belgique à la huitième augmentation générale des ressources de la Banque interaméricaine de Développement et de donner effet en Belgique à l'accord de base de cette banque.

M. Moens, vice-président, prend la présidence de l'assemblée

Je synthétiserai d'abord l'exposé fait par le ministre en commission. La Banque interaméricaine de Développement est, avec la Banque mondiale, le principal bailleur de fonds multilatéraux à long terme des pays de l'Amérique latine et des Caraïbes. À l'exception de Cuba, tous les pays d'une certaine importance de ces régions en sont membres. D'autres pays extérieurs à l'Amérique, et notamment la plupart des pays de l'Union européenne, en sont également membres.

La huitième reconstitution des ressources qui est entrée en vigueur le 31 juillet 1995 doit fournir à la banque les moyens financiers pour poursuivre ses activités de prêt au cours des prochaines années sur une base assurée. Avec une augmentation de 40 milliards de dollars, le capital de la banque passe maintenant à un total de 100 milliards. Cette augmentation de capital est le résultat de négociations entre les différents groupes d'actionnaires de la banque, négociations qui ont conduit à un réexamen des structures de celle-ci ainsi que de ses priorités opérationnelles.

Sur le plan des structures, les négociations ont débouché sur une modification fondamentale, en ce sens que les pays emprunteurs et les pays donateurs sont désormais sur un pied d'égalité en matière de droit de vote. Les principaux bénéficiaires de cette modification sont les pays extra-régionaux dont la part au capital de la banque a été doublée pour être portée à 16 p.c., ce qui permet à ces pays de jouer un rôle plus important dans les prises de décisions au sein de la banque.

Sur le plan des priorités opérationnelles, la lutte contre la pauvreté et l'appui aux segments défavorisés de la population recevront une attention particulière lors des interventions de la banque, tout comme le soutien d'un secteur privé productif. Le ministre a souligné que la priorité à accorder au sort des populations indigènes, défendue pendant les négociations par les représentants belges, a aussi été retenue.

Le ministre a indiqué que, si l'augmentation de 40 milliards de dollars du capital de la banque peut paraître importante, il faut tenir compte du fait qu'il s'agira vraisemblablement de la dernière augmentation générale du capital, sans oublier le doublement des parts des pays extra-régionaux que j'ai déjà abordé dans le cadre des modifications de structure. Les opérations de prêts de la banque pourront à l'avenir être financées sur une base auto-soutenue.

Le coût total estimé de la participation de la Belgique à la huitième reconstitution des ressources de la Banque interaméricaine de Développement est de l'ordre de 591 millions de francs qui se ventilent de la manière suivante: 280 millions pour la souscription additionnelle au capital de la banque et 311 millions à

titre de contribution additionnelle en faveur du Fonds des opérations spéciales qui concentre ses opérations sur le groupe des cinq pays les plus pauvres de la région.

Le ministre a également précisé que les amendements à l'accord de base sont devenus effectifs étant donné que presque tous les pays membres de la banque les ont approuvés.

Il a également souligné qu'outre l'intérêt pour la Belgique d'être associée à une institution importante pour le développement de l'hémisphère occidental, les opérations de la banque offrent aussi aux entreprises belges la possibilité de fournir des biens et de prescrire des services. C'est ainsi qu'au 31 décembre 1994, les paiements cumulés effectués en faveur d'entreprises belges s'élevaient à 69 millions de dollars depuis que la Belgique est membre de la banque.

Au cours de la discussion, un sénateur a souhaité connaître les modalités d'évaluation des projets financés et si la banque a modifié ou non ses politiques de prêts à la suite de la Conférence de Rio sur l'environnement et le développement. Il a estimé également que c'est aussi l'objet de ce type d'institution de financer des investissements qui n'ont qu'une rentabilité à très long terme, voire qui n'ont pas de rentabilité directe, selon les critères des banques privées.

Le ministre a répondu que toutes les banques multilatérales de développement examinent les projets afin de déterminer s'ils sont susceptibles d'avoir des conséquences néfastes pour l'environnement et s'il est nécessaire de mener une étude de leur impact environnemental.

Un autre intervenant a demandé pourquoi l'on a décidé d'augmenter la part des membres non régionaux et si ces augmentations sont identiques pour tous les membres. Le ministre a déclaré que l'augmentation des participations au capital de la banque est spécifique aux membres non régionaux et qu'elle est plus ou moins uniforme pour les différents pays mais qu'il n'y a pas de critères a priori. Par exemple, la Grande-Bretagne a réduit sa part.

La discussion s'est terminée par un échange de points de vue dont l'origine se trouve dans l'avis du Conseil d'État qui proposait de déposer deux projets de loi distincts, c'est-à-dire un projet de loi relative à l'acte constitutif de la banque et un autre projet de loi relative à l'augmentation des ressources, avis qui n'a pas été suivi par le Gouvernement. En relation avec cela, une controverse se fait jour sur les compétences respectives du Sénat et de la Chambre. En conclusion, le ministre a estimé qu'il convenait de s'en tenir à la référence à l'article 77, 6°, de la Constitution qui est d'ailleurs celle retenue par le Conseil d'État.

Il a indiqué qu'au lieu de deux projets, un seul a été retenu regroupant les articles concernant l'amendement de l'acte constitutif et l'augmentation des ressources car ils constituent un tout cohérent: l'augmentation des ressources aurait été impossible sans le renforcement du rôle des non-régionaux.

Tels sont, monsieur le Président, ce qui me paraît être les points essentiels du débat en commission. Pour plus de détails, je me permets de vous renvoyer à mon rapport écrit.

La loi en projet comporte quatre articles qui ont été adoptés à l'unanimité des huit membres présents.

Abandonnant maintenant ma qualité de rapporteur, j'indique au nom du groupe socialiste que celui-ci émettra un vote positif en faveur de ce projet en raison de son intérêt manifeste. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à M. Hatry.

M. Hatry (PRL-FDF). — Monsieur le Président, je voudrais féliciter le rapporteur pour la qualité de son travail et témoigner de ce que la commission que j'ai l'honneur de présider a pris beaucoup d'intérêt aux développements que nous avons consacrés à ce projet de loi.

Je voudrais évoquer un aspect particulier de nos discussions dont vous trouverez la substance dans l'annexe I, laquelle constitue la synthèse des ressources disponibles pour les différentes banques de développement — les unes dépendent du système bret-

ton woods, les autres ayant été créées dans la suite — qui ont, même si leur origine et leur date de création sont différentes, des tâches similaires en matière d'investissement.

Parmi ces banques figurent les trois institutions régionales issues du système de bretton woods, à savoir la Banque interaméricaine de Développement, la Banque asiatique de Développement et la Banque africaine de Développement. Depuis la libération de l'Europe de l'Est et des pays de l'Europe centrale et orientale, la Banque européenne pour la reconstruction et le développement a été créée et il est actuellement question de mettre sur pied, à l'initiative conjointe d'un certain nombre de pays, une banque de développement et de reconstruction pour le Moyen-Orient et pour l'Afrique du Nord.

Les ressources de ces différentes institutions sont très variables. Pour ce qui concerne les trois institutions issues de bretton woods, elles sont constituées d'un capital, d'un montant d'emprunts variable et, enfin, d'un fonds dont l'affectation n'est pas nécessairement dans des investissements aussi rentables que les emprunts et les participations habituelles, mais dont l'utilisation se fait à des conditions de concession avec, en matière de taux d'intérêts, souvent, des délais de carence et des périodes de remboursement extrêmement longues.

Si l'on tient compte de ces trois catégories de ressources — et je cite intentionnellement ces chiffres —, la Banque interaméricaine de Développement est la plus importante avec près de 95 milliards de dollars de possibilités d'actions fin 1994, ce que nous venons de débattre dans le rapport de M. Hotyat venant s'ajouter à cette somme.

En ce qui concerne la Banque asiatique de Développement, nous arrivons à 84 milliards de dollars. Ces deux banques ont donc une valeur pratiquement équivalente.

La Banque africaine de Développement est plus petite et doit, à l'heure actuelle, se battre pour sa survie. Sa gestion n'est pas aussi orthodoxe que celle des deux autres institutions et elle jouit d'environ 43 milliards de dollars de ressources.

Viennent alors deux autres institutions qui se situent hors du système de bretton woods, et d'abord, la Banque européenne pour la reconstruction et le développement qui dispose actuellement d'environ 12 milliards de dollars de capital et d'un total de 3,5 milliards de dollars d'emprunts contractés fin 1994, soit au total environ 15,8 milliards de dollars. Vous vous rendez immédiatement compte à quel point ces montants sont faibles par rapport aux trois autres institutions, notamment vis-à-vis des besoins relatifs à la reconstruction de l'Europe centrale et orientale et de la Communauté des États indépendants de l'ex-URSS.

Il y a quelques semaines, nous avons reçu la visite du président de la Banque européenne pour la reconstruction et le développement, M. de Larosière, venu plaider pour le doublement du capital de son institution. Je ne vous cache pas que ce doublement me paraît indispensable si l'on veut que la BERD joue son rôle. Cette majoration s'impose d'autant plus que le capital sert essentiellement de garantie et doit, par conséquent, permettre à cette banque de procéder à des emprunts dans des conditions favorables afin de pouvoir contribuer davantage à l'amélioration des structures de l'Europe centrale et orientale et de la Communauté des États indépendants issus de l'ex-URSS.

Il y a ensuite la banque pour le Moyen-Orient et l'Afrique du Nord. En fait, elle n'est pas encore créée. L'idée de son établissement a été développée lors de la conférence d'Amman en Jordanie qui s'est déroulée il y a quelques semaines en février 1996 dans le cadre des contacts entretenus depuis deux ans par les milieux économiques de l'Afrique du Nord et le Proche-Orient avec les milieux économiques et financiers internationaux. Cette conférence est la deuxième du genre. La première a eu lieu à Casablanca et la prochaine se tiendra au Caire. Un certain nombre de pays y ont donc avancé l'idée de la création d'une banque analogue à la BERD ou aux institutions de bretton woods afin de permettre la participation au développement de pays dans lesquels, grâce au processus de paix — malheureusement compromise par le terrorisme aujourd'hui —, un climat différent devrait pouvoir s'installer.

Les États-Unis, Israël, la Jordanie, l'Égypte et l'Autorité palestinienne sont fort partisans de ce projet. Certains pays européens — dont l'Italie — adhèrent également à cette idée, mais dans une

moindre mesure. Par contre, la majorité des États européens et la Commission européenne ne sont pas favorables à ce projet, pas plus d'ailleurs que les pays du Golfe, détenteurs de ressources importantes, auxquels il sera cependant fait appel pour contribuer assez largement au capital de l'institution.

Pourquoi ce projet suscite-t-il des avis partagés? Le premier argument plaidant en faveur de la création de cette banque repose sur le fait qu'elle pourrait constituer un ciment pour la paix. Elle permettrait également d'intégrer davantage des pays précédemment hostiles et qui, à terme, devraient devenir des associés. Ce projet permettrait d'offrir une place à certains pays du monde arabe qui, ne disposant pas de ressources naturelles en pétrole — la Jordanie, par exemple —, restent quelque peu en retrait. Je pense également à l'Égypte dont la démographie est explosive. Par conséquent, cette banque pourrait constituer un instrument de rapprochement entre les adversaires d'hier et les associés de demain.

Le premier argument allant à l'encontre de la création de cette banque repose sur le fait que, dans les pays du Golfe, de nombreuses institutions financières ont, dès à présent, des disponibilités importantes et peuvent dès lors déjà participer à des opérations de financement. Par ailleurs, le fait que, sur le territoire palestinien laissé à l'Autorité palestinienne, de nombreuses banques se soient déjà installées à l'initiative d'institutions privées constitue également un argument défavorable — on parle d'une cinquantaine de branches d'établissements bancaires.

Le troisième argument négatif s'articule sur la faiblesse particulière des ressources dont disposerait cette banque. La négociation entre les pays intéressés a commencé et le chiffre de 5 milliards de dollars a été avancé. Ce montant est évidemment très faible par rapport aux disponibilités des institutions de Bretton Woods et de la BERD.

Il est donc permis de s'interroger sur le point de savoir si une banque d'une telle dimension peut jouer un rôle utile face aux énormes besoins. La création de cette institution est-elle justifiée? Le ministre pourra certainement nous éclairer sur ce point.

J'en viens à mes deux questions.

Le Gouvernement belge est-il disposé à suivre l'augmentation de capital de la BERD? Maintient-il sa part ou souhaite-t-il l'augmenter dans le cadre du capital de la BERD?

Le Gouvernement belge est-il disposé à participer à la constitution de la nouvelle banque en ce qui concerne le Moyen-Orient et l'Afrique du Nord? Cette institution lui paraît-elle en mesure de jouer un rôle utile ou est-il réticent à son égard?

Je tenais à poser ces deux questions en marge du projet mais néanmoins connexes à l'exposé global relatif aux institutions financières multilatérales.

M. le Président. — La parole est à M. Maystadt, Vice-Premier ministre.

M. Maystadt, Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur. — Monsieur le Président, en ce qui concerne la BERD, je proposerai au Conseil des ministres de participer à l'augmentation de capital souhaitée par la direction de la banque. Une décision interviendra vraisemblablement sur ce point lors de la prochaine réunion annuelle à Sofia. En effet, je suis convaincu que cette augmentation de capital se justifie entièrement. À ce jour, le bilan de la banque me paraît positif, en particulier depuis sa reprise en main par son actuel président, M. de Larosière. Il est essentiel pour l'Union européenne de continuer à soutenir la transition vers l'économie de marché d'un certain nombre de pays de l'Europe centrale et orientale. En effet, le projet rencontre autant les intérêts de ces pays que ceux de l'Union.

En ce qui concerne la deuxième question, je suis beaucoup plus réservé. Jusqu'à nouvel ordre, la Belgique figure parmi cette majorité d'États membres de l'Union européenne doutant de l'utilité de cette nouvelle institution. Le projet, vivement appuyé par les États-Unis et Israël, rencontre un intérêt très mitigé dans les autres pays de la région. En outre, jusqu'à présent, les pays du Golfe refusent de contribuer à l'institution. Enfin, cette dernière risque de faire double emploi avec les institutions existantes. Par conséquent, je n'ai pas l'intention pour le moment de proposer au

Gouvernement de participer au capital de cette banque. Nous procéderons à une nouvelle évaluation lorsqu'un accord sur les modalités de sa constitution sera intervenu.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het wetsontwerp.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid zoals bepaald in artikel 77, eerste lid, 6°, van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 77, alinéa 1er, 6°, de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. De Koning is gemachtigd om de inschrijving van België op het aandelenkapitaal van de Interamerikaanse Ontwikkelingsbank te verhogen van 114,313 tot 330,996 miljoen dollar van de Verenigde Staten, overeenkomstig de resolutie AG-10/95 betreffende de verhoging met 40 miljard dollar van de Verenigde Staten van het toegestane kapitaal en de inschrijvingen daarop, aangenomen door de Raad van gouverneurs van de Bank op 20 april 1995.

Art. 2. Le Roi est autorisé à porter la souscription de la Belgique au capital-actions de la Banque interaméricaine de Développement de 114,313 à 330,996 millions de dollars des États-Unis, conformément à la résolution AG-10/95 relative à l'augmentation de 40 milliards de dollars des États-Unis du capital autorisé et souscriptions correspondantes, adoptée par le Conseil des gouverneurs de la Banque le 20 avril 1995.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. De Koning is gemachtigd om in naam van België een bijdrage ten belope van 8 710 127 dollar toe te kennen aan het Fonds voor bijzondere verrichtingen van de Interamerikaanse Ontwikkelingsbank, overeenkomstig de resolutie AG-11/95 betreffende de verhoging van de werkmiddelen van het Fonds voor bijzondere verrichtingen en de bijdragen daartoe, aangenomen door de Raad van gouverneurs van de Bank op 6 juni 1995.

Art. 3. Le Roi est autorisé à consentir au nom de la Belgique une contribution de 8 710 127 dollars au Fonds des opérations spéciales de la Banque interaméricaine de Développement, conformément à la résolution AG-11/95 relative à l'augmentation des ressources du Fonds des opérations spéciales et contributions y afférentes, adoptée par le Conseil des gouverneurs de la Banque le 6 juin 1995.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 4. De resolutie AG-12/95 betreffende de wijzigingen aan de Overeenkomst tot oprichting van de Interamerikaanse Ontwikkelingsbank, aan het reglement van de Raad van gouverneurs en aan de algemene normen tot regeling van de toelating van niet-regionale landen tot het lidmaatschap van de Bank, aangenomen door de Raad van gouverneurs van de Bank op 11 juli 1995, zal volkomen uitwerking hebben.

Art. 4. La résolution AG-12/95 relative aux amendements de l'Accord constitutif de la Banque interaméricaine de Développement, du règlement de l'Assemblée des gouverneurs et des normes générales régissant l'admission de pays extra-régionaux comme membres de la Banque, approuvée par le Conseil des gouverneurs de la Banque en date du 11 juillet 1995, sortira son plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

De stemming over het wetsontwerp in zijn geheel heeft later plaats.

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. POTY AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES FINANCES ET DU COMMERCE EXTÉRIEUR SUR «LE RETARD DES VERSEMENTS AUX COMMUNES DES ADDITIONNELS AUX IMPÔTS FÉDÉRAUX»

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER POTY AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN FINANCIËN EN BUITENLANDSE HANDEL OVER «ACHTERSTALLIGE BETALING AAN DE GEMEENTEN VAN DE OPCENTIE-MEN OP DE BELASTINGEN»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la demande d'explications de M. Poty au Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur sur «le retard des versements aux communes des additionnels aux impôts fédéraux».

La parole est à M. Poty.

M. Poty (PS). — Monsieur le Président, selon les estimations du Crédit communal, les pouvoirs locaux de notre pays dégagent, pour l'année 1995, une capacité nette de financement de plus de 20 milliards.

Cette observation représente sans conteste une contribution significative des pouvoirs locaux au respect des normes de convergence du Traité de Maastricht. En effet, est-il besoin de rappeler que le déficit maximum admissible pour les pouvoirs locaux était fixé à 10 milliards ?

Ne nous leurrions pas, un résultat aussi positif risque bien de ne plus se représenter dans les années à venir étant donné qu'il s'explique, aujourd'hui, par la conjonction de plusieurs facteurs favorables que je ne vais pas développer dans le cadre de cette intervention.

Vous avez déjà répondu, monsieur le ministre, à de nombreuses questions parlementaires relatives à la problématique des retards de versement aux communes des additionnels aux impôts fédéraux.

Des propositions de loi ont été déposées et, en 1994, une proposition de résolution a été adoptée par la commission des Finances de la Chambre des représentants.

Il a été constaté que l'État devait encore aux communes des arriérés de paiement d'un montant de quelque 12 milliards de francs, en raison du non-versement d'une partie des additionnels à l'impôt des personnes physiques, que l'État a déjà perçus sous forme de précompte professionnel.

Il a été demandé au Gouvernement de résoudre ce problème le plus rapidement possible, ou bien en allouant de manière définitive aux communes tout ou partie des arriérés par le biais d'une allocation exceptionnelle, ou bien en faisant supporter la charge financière que représente le non-versement des arriérés aux communes par le Trésor public.

Quel est l'état de la question ? Pouvez-vous commenter les décisions prises en la matière, en 1995, par votre département ?

Mais je ne voudrais pas poursuivre mon intervention sans l'illustrer en donnant un exemple qui vous interpellera tout particulièrement. Fin 1995, le ministre des Finances devait encore à la ville de Charleroi un total de près de 940 millions pour les droits en instance. En 1994, ce montant atteignait le plafond jamais égalé d'un milliard deux cent cinquante millions. Voilà, certes, un pas dans la bonne direction, mais la route reste longue, très longue; il faut donc accélérer le mouvement car les pouvoirs locaux en général sont dans l'attente de leur juste dû pour leur permettre de ne pas recourir à des ouvertures de crédit profitables aux banquiers.

De plus, les pouvoirs locaux — et je pense ici principalement à ceux qui sont confrontés à la pauvreté — voient monter en flèche leurs dépenses sociales; je fais référence, par exemple, à l'évolution inquiétante du nombre de bénéficiaires du minimex.

Pour la ville de Charleroi, on estime à 5 010 le nombre de bénéficiaires du minimex en 1995, soit une augmentation de 574 unités par rapport à 1994 et de 1 277 unités par rapport à 1991 ! Les données chiffrées pour l'ensemble du pays sont tout aussi inquiétantes : de 49 500 en 1990, les bénéficiaires du minimex devraient passer le cap des 76 000 cette année.

Si les allocations de minimex sont remboursées en partie par l'État, il faut préciser que certaines communes n'ont rien reçu depuis plusieurs mois et, récemment, lançaient un appel à l'aide.

Il appartient donc à l'État fédéral de prendre ses responsabilités pour que les pouvoirs locaux ne soient plus obligés d'avancer des sommes importantes, sous peine de saisie de la part du tribunal du travail.

Quelles sont les mesures concrètes que vous comptez prendre face à ce problème crucial pour la majorité des CPAS des grandes villes ?

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Goris.

De heer Goris (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, tijdens haar vergadering van 18 januari 1994 besloot de commissie voor de Financiën van de Kamer van volksvertegenwoordigers, overeenkomstig artikel 18.2 van het Kamerreglement, tot oprichting van een subcommissie «Gemeentefinanciën».

Zij kreeg als opdracht om samen met vertegenwoordigers van de minister van Financiën en van het Gemeentekrediet van België na te gaan hoe de thesaurieproblemen van de gemeenten, ontstaan als gevolg van laattijdige en onvolledige doorstorting door de Staat van de aan de gemeenten toekomende belastingen, konden worden verholpen.

De subcommissie is tot het besluit gekomen dat, wat de achterstand bij de inning van de belasting betreft, de Staat niets ten laste kan worden gelegd. De Staat heeft immers in die gevallen om externe redenen zelf geen ontvangsten geboekt.

Voor de vertraging in de inkohiering van de belasting en met name van de onroerende voorheffing, is de Staat wel verantwoordelijk. Evenwel is gebleken dat er inzake personenbelasting in 1993 nagenoeg geen achterstand was ten opzichte van de vorige jaren.

Uit de door de vertegenwoordiger van de minister van Financiën verstrekte gegevens bleek echter duidelijk dat het voordeel, dat door de federale Staat wordt gehaald uit de inning van de bedrijfsvoorheffing die aan de gemeenten toekomt, sedert 1986 met bijna 12 miljard frank is toegenomen. Bij deze berekening werd uitgegaan van een gemiddeld tarief van 6 pct. voor de aanvullende belasting, terwijl dit in werkelijkheid hoger is.

Uitgaande van de geformuleerde conclusies kwam de subcommissie tot het voorstel dat de Staat, net zoals in 1983 en in 1986 is gebeurd, een bijzondere toelage aan de gemeenten zou moeten uitkeren. Het berekende bedrag van 12 miljard frank leek haar een absoluut minimum. Dit bedrag zou door de Staat kortlopend kunnen worden gefinancierd bij het Gemeentekrediet, zodat het onmiddellijk over de gemeenten zou kunnen worden verdeeld.

Uit de discussie die in de commissie voor de Financiën is ontstaan naar aanleiding van de door de subcommissie geformuleerde conclusies, is gebleken dat de minister van Financiën betwijfelde dat de Regering, gelet op de precare budgettaire toestand, bereid zou zijn andermaal een dergelijke toelage te verlenen. De minister was van mening dat een eventuele nieuwe bijzondere toelage in elk geval budgettair zou moeten worden gecompenseerd. Hij was wel bereid om samen met het Gemeentekrediet te zoeken naar een formule waarbij de gemeenten een kortlopende lening zouden sluiten. Indien het Gemeentekrediet bereid is hiervoor een verlaagd tarief toe te staan, zou de Staat eventueel daar bovenop één of andere vorm van rentesubsidie kunnen verlenen.

Een ingediend voorstel van resolutie had tot doel aan de Regering te vragen ofwel het geheel of een deel van bedoelde 12 miljard frank via een bijzondere toelage definitief aan de gemeenten toe te kennen, ofwel de financiële last van de niet-doorgestorte 12 miljard frank door de Schatkist te laten dragen door terugbetaling van het geheel of een gedeelte van de interesten die hierop betrekking hebben voor de bestaande leningen op termijn.

Voorts werd aan de Regering gevraagd om elke gemeente op gelijke voet te behandelen naar gelang van hun respectievelijk aandeel in de personenbelasting, ongeacht of de gemeenten een beroep hebben gedaan op thesaurievoorschotten of hun belastingen hebben verhoogd om die niet-doorstorting te compenseren.

Tenslotte werd de Regering verzocht om op korte termijn een structurele regeling uit te werden om zulke thesaurieproblemen bij de gemeenten te voorkomen, bijvoorbeeld via het waarborgen van regelmatige maandelijkse stortingen van hun aanvullende belastingen.

De VLD is fundamenteel bekommerd over de financiële situatie van onze gemeenten en kan zich dan ook volkomen terugvinden in de principes en voorstellen die in het desbetreffend voorstel van resolutie werden geformuleerd.

Graag vernam ik van de minister in hoeverre hij inmiddels is tegemoetgekomen aan de in het voorstel van resolutie geformuleerde bekommernissen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Caluwé.

De heer Caluwé (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, namens de CVP-fractie wens ik mij bij de vraag om uitleg van de heer Poty aan te sluiten. Als de gezamenlijke overheid in 1995 de vooropgestelde tekortnorm met het cijfer van 4,5 pct. van het BNP nagevoeg bereikt heeft, dan is dat in belangrijke mate te danken aan de gemeenten.

De lokale overheid die de afgelopen vijf jaar gemiddeld geen overschot, maar ook geen tekort had, boekte in 1995 een overschot van 0,4 p.c. van het BNP. Dit overschot spruit deels voort uit het feit dat de achterstallende belastingen gelukkig niet zijn toegenomen maar is voor het grootste gedeelte te danken aan de forse reductie van de uitgaven van de lokale overheid. De stijging ervan bedroeg immers minder dan 1 pct.

Het stoort mij dan ook dat deze voorbeeldige partner in de sanering van de openbare financiën door de federale overheid niet altijd even elegant behandeld wordt. De problemen in verband met de doorstorting nemen wel niet toe, maar ze blijven wel bestaan. Ze zijn ook niet louter en alleen van financiële aard.

Van financiële aard is het probleem dat voortspruit uit het feit dat de overheid wel bedrijfsvoorheffingen en voorafbetalingen int, ook op de aanvullende personenbelasting, maar de financiële opbrengst van deze snelle inning slechts gedeeltelijk doorstort. In een resolutie vroeg de Kamer reeds in 1994 een oplossing voor dit probleem.

Meer kwalitatief zijn echter de problemen die te maken hebben met de dienstverlening van de federale overheid aan de gemeenten. Zo is er de grote afwijking tussen de door de administratie der Belastingen vooropgestelde ramingen en de werkelijke ontvangsten, waarbij in de loop van de voorbije maanden door de federale administratie zelfs een spijtige maar manifeste vergissing werd begaan, die verschillende gemeenten in hun planning op het verkeerde been zette. Voorts zijn er ook de sterke schommelingen in de ontvangsten over de verschillende jaren en de uitermate grillige en onvoorspelbare inningen in de loop van het jaar zelf.

Tenslotte zijn er ook de gebrekkige informatie en de grote onzekerheden omtrent de invorderingen. Een oplossing van deze kwalitatieve problemen zal de federale overheid niet op kosten jagen, maar zal de gemeenten wel toelaten gemakkelijker een planning te maken.

Daarom stel ik de minister volgende vragen. Acht de minister het mogelijk dat de resolutie van de Kamer in de loop van de komende jaren wordt uitgevoerd? Kan de minister waarborgen dat de doorstorting in de komende jaren sneller gebeuren en dat de verbetering die wij al kunnen vaststellen, zich doorzet? Tenslotte, acht de minister het mogelijk om over te stappen op een systeem dat de gemeenten meer zekerheid biedt met betrekking tot de inkomsten die zij in de loop van het jaar zullen ontvangen?

M. le Président. — La parole est à M. Maystadt, Vice-Premier ministre.

M. Maystadt, Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur. — Monsieur le Président, je voudrais donner quelques éléments de réponse, du moins pour les questions

qui relèvent de ma compétence. M. Poty a en effet évoqué la question du remboursement de la charge du minimex qui incombe à l'État. Je précise que cette matière ne relève pas de mon département.

En revanche, je suis tout prêt à donner toutes les informations souhaitées en ce qui concerne le versement aux communes des additionnels aux impôts fédéraux.

En tout premier lieu, je tiens à souligner une fois encore avec force qu'il n'existe aucun retard dans le versement aux communes des montants perçus à leur profit par l'État fédéral, c'est-à-dire la taxe additionnelle à l'impôt des personnes physiques, les centimes additionnels au précompte immobilier, le décime additionnel à la taxe de circulation et les additionnels aux taxes provinciales. Chaque somme effectivement perçue pour leur compte est systématiquement rétrocédée avant la fin du mois qui suit celui de la perception. Je vous invite à vérifier: les livres sont ouverts, il n'y a aucun retard à cet égard.

En ce qui concerne ce que vous appelez les « arriérés » que l'État fédéral devrait encore aux communes, je signale une fois de plus qu'il s'agit en réalité de droits en instance de recouvrement que ni l'État ni les communes n'ont perçus. Ils ne constituent nullement une dette de l'État envers les communes mais une créance des communes sur les redevables, les contribuables, encore débiteurs. Les raisons en sont multiples: faillite, insolvabilité, recherche des héritiers, plans d'apurement, impôts contestés ... Cette dernière cause est de plus en plus significative et l'on a assisté au cours des dernières années à un gonflement du contentieux.

Une allocation exceptionnelle de 21 milliards de francs, portée à 27 milliards de francs en 1986, a été accordée en effet aux communes par arrêté royal n° 202 du 25 juillet 1983, non pas pour rembourser de soi-disant arriérés, mais en compensation de l'avantage que constitue pour l'État fédéral la perception anticipée de l'impôt par voie de précompte professionnel et de versements anticipés.

En mai 1994, la commission des Finances de la Chambre a effectivement évalué l'actualisation de cette allocation à 39 milliards, soit un montant supplémentaire de 12 milliards. Il ne s'agit pas de 12 milliards d'arriérés mais bien de l'actualisation du montant que l'on verserait aux communes si la même opération que celle qui était effectuée dans le passé était réalisée. On constatera cependant, à la lecture de la résolution adoptée par la commission des Finances de la Chambre, qu'il n'est nullement question d'un droit des communes mais bien d'une somme que l'on souhaite voir versée aux communes. Il n'y a donc pas, au sens juridique du terme, de dette de l'État envers les communes, puisque les recettes des communes sont des additionnels à l'impôt des personnes physiques et des additionnels au précompte immobilier. Par conséquent, l'additionnel n'existe par définition qu'à partir du moment où existe l'impôt. Or l'impôt n'existe qu'à partir de l'enrôlement. Donc, juridiquement, les communes n'ont pas un droit. Il s'agit plutôt d'un souhait exprimé — que je peux comprendre —, d'une sorte de compensation, je le répète, pour le fait que l'État bénéficie du précompte professionnel et des versements anticipés.

Cela étant, le Gouvernement de l'époque n'a pas refusé d'envisager une solution pragmatique permettant d'améliorer la situation financière des communes — laquelle s'est d'ailleurs améliorée sans cela, comme vous l'avez souligné vous-même — solution qui devait toutefois tenir compte de ce que toute nouvelle initiative en la matière devrait être budgétairement neutre, c'est-à-dire compensée soit par une recette nouvelle, soit par une économie supplémentaire dans un autre département.

J'avais sollicité des suggestions, mais je constate qu'aucune proposition concrète dans le sens soit d'un impôt nouveau, soit d'une réduction supplémentaire de dépenses dans un département n'a été formulée. Aussi longtemps qu'il n'y a pas d'accord sur la compensation — je tiens à le dire aux représentants du CVP —, le ministre du Budget maintient qu'il n'est pas possible de s'engager dans le sens souhaité par les intervenants. Aucune dépense n'a été prévue en la matière au budget 1995 et les plans de convergence ont exclu pour 1996 le financement d'une telle dépense, sauf si l'on trouve une compensation budgétaire. Si des suggestions concrètes pouvaient être formulées à cet égard, je ne doute pas que le ministre du Budget les examinerait.

J'en viens à la situation financière des communes. On a souligné à juste titre que celle-ci s'était améliorée et que, par conséquent, cela avait aidé l'ensemble des pouvoirs publics à atteindre l'objectif fixé par le plan de convergence en ce qui concerne les besoins nets de financement de l'ensemble des pouvoirs publics en 1995. Tant mieux ! Cela résulte de deux phénomènes, à savoir, d'une part, la diminution du volume des investissements — dans les communes, les investissements augmentent avant les élections communales et sont moins élevés l'année suivante; c'est ce qui s'est produit en 1995 — et, d'autre part, les communes ont reçu de l'État fédéral beaucoup plus qu'auparavant.

Je tiens à attirer l'attention des intervenants sur le fait que les recettes nettes réalisées en matière de précompte immobilier et d'additionnel à l'impôt des personnes physiques, recettes qui ont été transférées aux communes en 1995, ont atteint des chiffres record: 74 387 millions pour le précompte immobilier et 62 629 millions pour les additionnels à l'impôt des personnes physiques, soit un total de 137 milliards. Il s'agit d'un record absolu, l'État fédéral n'ayant jamais versé autant aux communes qu'en 1995. Cela contribue également à améliorer la situation des communes et à atteindre l'objectif en termes de besoins nets de financement de l'ensemble des pouvoirs publics, puisque tous les niveaux de pouvoir sont solidaires à cet égard.

M. Poty ayant plus particulièrement évoqué la situation de la ville de Charleroi, je lui donnerai bien volontiers des informations à ce propos.

Étant entendu que les termes «arriérés d'impôts» et «droits en instance» signifient en fait pour les communes «droits encore à percevoir à charge des redevables d'impôts», les droits encore à recouvrer par l'État fédéral au profit de la ville de Charleroi s'élèvent effectivement, tous additionnels confondus, à 1 249 millions de francs au 31 décembre 1994 et 938 millions de francs au 31 décembre 1995. On note donc une légère diminution. Il faut toutefois bien voir que ces droits en instance de recouvrement contiennent entre autres les droits enrôlés en novembre et décembre, qui ne sont donc pas encore à échéance au 31 décembre du fait du délai de deux mois octroyé aux contribuables pour s'acquitter de leur impôt. Pour la ville de Charleroi, les droits non encore à échéance atteignaient 489 millions de francs au 31 décembre 1994 et 329 millions de francs au 31 décembre 1995. Il est assez logique de les déduire du chiffre que vous avez cité, monsieur Poty.

J'ai dit tout à l'heure qu'en 1995, l'État fédéral avait globalement effectué davantage de versements pour l'ensemble des communes. Je signale à M. Poty que la ville de Charleroi, qui nous tient l'un et l'autre à cœur, n'a pas échappé à cette évolution particulièrement favorable, puisque ses perceptions se sont élevées à 1 224 millions en matière de précompte immobilier et à 1 132 millions en matière d'additionnels à l'impôt des personnes physiques, ces montants pouvant être comparés aux 971 millions et 814 millions respectifs de 1994. Globalement, il s'agit donc d'une augmentation de 32 p.c. Cette situation résulte de meilleurs taux de perception grâce au système automatisé appelé ICPC, ainsi qu'à un effet de rattrapage au niveau des travaux d'enrôlement du précompte immobilier. Selon moi, ces résultats sont plutôt satisfaisants.

M. le Président. — La parole est à M. Poty.

M. Poty (PS). — Monsieur le Président, de toute évidence, M. le ministre manie les chiffres avec une grande dextérité. J'espère pour lui qu'il convaincra les municipalistes de cette assemblée et surtout ceux qui liront le compte rendu de sa réponse dans les prochains jours.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Goris.

De heer Goris (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord waarvan ik met enige verbazing kennis heb genomen. Ik zal dat antwoord onderzoeken. Ik ben het met de heer Poty eens dat heel wat municipalisten in onze assem-

blée bezorgd zijn over een juiste stand van zaken en dat zij bijgevolg een accuraat en correct antwoord verwachten. Er moet meer klaarheid komen in deze nogal duistere materie.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Caluwé.

De heer Caluwé (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, ik had in mijn uiteenzetting al erkend dat de situatie duidelijk verbeterd is. Ik wens alleen nog te onderstrepen dat er in hoofde van de Gemeenten onzekerheid bestaat omtrent de vraag of deze verbetering zal aanhouden. Men stelt zich de vraag of we niet te maken hebben met een *stop and go*-politiek waarbij er het ene jaar behoorlijk wordt doorgestort en ingekohierd zodat de belastingopbrengsten goed binnenkomen, maar het andere jaar de situatie weer uit de hand loopt. Wij moeten toch eens ernstig overwegen of wij niet beter overschakelen op een systeem waarbij er vaste maandelijks bijdragen worden doorgestort die nadien worden verrekend. Op die manier kunnen de gemeenten ten minste een planning maken.

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

Dépôt

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Indiening

M. le Président. — Mme Lizin a déposé une proposition de résolution relative à la situation des Kurdes au Kurdistan.

Mevrouw Lizin heeft ingediend een voorstel van resolutie betreffende de situatie van de Koerden in Koerdistan.

Cette proposition sera traduite, imprimée et distribuée.

Dit voorstel zal worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

Dames en heren, onze agenda voor vandaag is afgewerkt.

Notre ordre du jour est ainsi épuisé.

De Senaat vergadert opnieuw donderdag 7 maart om 15 uur.

Le Sénat se réunira le jeudi 7 mars à 15 heures.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten om 18 h 30 m.)

(La séance est levée à 18 h 30 m.)